

Wymagania edukacyjne z przedmiotu PLASTYKA niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych dla klas IV – VII w roku szkolnym 2025/2026

Podczas zajęć plastycznych nauczyciel ocenia:

1. Indywidualny wkład pracy ucznia w realizowane działania plastyczne, twórcze i kreatywne podejście do tematu.
2. Postawę i zaangażowanie ucznia w wykonywaną pracę.
3. Poziom uzdolnień plastycznych i predyspozycji ucznia.
4. Uzyskany poziom wiedzy i umiejętności ucznia w zakresie różnych form aktywności plastycznej i wiadomości z teorii plastyki.
5. Podejmowanie przez ucznia z własnej inicjatywy dodatkowych zadań plastycznych, udział w artystycznych wydarzeniach szkolnych i pozaszkolnych, projektach, programach.
6. Przygotowanie ucznia do zajęć, wysiłek wkładany przez ucznia, terminowość oddawania prac do oceny.
7. Umiejętność formułowania problemów, samodzielne rozwiązywanie zadań, wyciąganie wniosków.

Zasady oceniania

Oceny cząstkowe stanowią o ocenie śródrocznej i rocznej.

Uczeń uzyskuje oceny cząstkowe za:

1. Samodzielnie wykonane prace praktyczne (rysunkowe, malarskie, rzeźbiarskie itp.) wykonywane z pomocą różnorodnych technik i materiałów plastycznych i oceniane są wg ustalonych zasad podanych przed rozpoczęciem pracy.

Prace ucznia oceniane są za: zgodność z tematem, wkład pracy i indywidualne możliwości ucznia, bogactwo treści, wartości formalne (kompozycja, kolorystyka, zastosowane materiały oraz technika), trafność obserwacji, pomysłowość (oryginalność).

Ocenie podlegają tylko prace wykonane samodzielnie przez ucznia, każda aktywność twórcza jest oceniana pozytywnie.

Ocenę niedostateczną podczas wykonywania działań plastycznych otrzymuje uczeń, który odmawia pracy na lekcji, nie reaguje na wskazówki i zachęty nauczyciela do pracy, odmawia uzupełnienia pracy w terminie dwóch tygodni.

2. Przygotowanie do lekcji

Uczeń powinien być przygotowany do lekcji, aktywnie w niej uczestniczyć.

Uczeń może zgłosić 2 nieprzygotowania w półroczu, nie mogą one dotyczyć zapowiedzianej wcześniej kartkówki. Nieprzygotowanie powinno być zgłoszone na początku lekcji podczas sprawdzania listy obecności. Po jego zgłoszeniu uczeń nie jest zwolniony z pracy na lekcji – wykonuje pracę zaproponowaną przez nauczyciela. Większa liczba nieprzygotowań niż wskazane powyżej wpływa na ocenę śródroczną i roczną ucznia.

3. Aktywność na lekcji

Udzielenie krótkiej, poprawnej odpowiedzi pełnym zdaniem uczeń otrzymuje (+). Jeśli uczeń nie uczestniczy aktywnie w lekcji otrzymuje (-).

Ocenie podlega również wykonanie zadania w kreatywny, zaangażowany sposób indywidualnie lub grupowo.

4. Odpowiedzi ustne i pisemne z zakresu znajomości wiedzy o środkach wyrazu plastycznego czy wiedzy o sztuce obejmują jeden do trzech tematów.

5. Kartkówki – (nie muszą być zapowiadane) obejmują trzy ostatnie tematy. Sprawdzanie wiedzy może odbywać się w formie pisemnej lub rysunkowej.

Dodatkowe zadania:

- Dodatkowe działania, projekty, prace twórcze podejmowane są z inicjatywy dziecka, mają formę nieobowiązkową i dobrowolną.
- Nauczyciel uwzględnia je w całorocznych działaniach i postępach edukacyjnych dziecka oraz w przypadku podniesienia oceny na wyższą.
- Uczeń informuje nauczyciela o udziale w konkursie szkolnym oraz pozaszkolnym. Na życzenie ucznia, nauczyciel uwzględnia te działania w ocenie śródrocznej i końcowej.

Obowiązkowe wyposażenie ucznia na zajęciach:

Zeszyt, biały blok techniczny A4, teczka, ołówek, gumka, klej, kredki, czarny cienkopis. Pozostałe materiały będą zapowiadane na lekcji poprzedzającej lub poprzez wpis do terminarza dostępnego dla uczniów i rodziców w dzienniku elektronicznym Librus.

Praca na lekcji:

1. Bezpośrednio po wprowadzeniu tematu przez nauczyciela, uczeń ma obowiązek podpisać z tyłu swoją pracę: imię, nazwisko, klasa.
2. Wykonane prace plastyczne są oceniane wyłącznie na zajęciach lekcyjnych. Jeżeli uczeń nie skończy pracy w wyznaczonym terminie i nie satysfakcjonuje go zaproponowana ocena to na jego życzenie może dokończyć ją w domu i dostarczyć nauczycielowi w terminie dwóch tygodni od zakończenia tematu w klasie. Taka praca zostanie podpisana w dzienniku elektronicznym jako BZ (brak zadania) z adnotacją PRACA DO UZUPEŁNIENIA a następnie wpisana zostanie właściwa ocena.

Po tym terminie uczeń otrzymuje ocenę zaproponowaną przez nauczyciela podczas lekcji.

3. Prace plastyczne są oceniane wyłącznie w formie papierowej, lub innej realizowanej podczas lekcji. W formie skanów itp. - jedynie po wcześniejszych ustaleniach nauczyciel – uczeń.

4. Nauczyciel wystawia ocenę za pracę na lekcji w ciągu dwóch tygodni od zakończenia realizowanego tematu.

Uzupełnianie prac spowodowanych nieobecnością:

1. Uczeń zobowiązany jest zgłosić nauczycielowi nieobecność na ostatniej lekcji (podczas sprawdzania obecności). Nauczyciel wyznacza zasady zaliczenia zaległości. Uczeń może być zwolniony z nadrobienia zaległej pracy na lekcji – jeżeli ma już dużo ocen z przedmiotu lub w przypadku trudnych sytuacji losowych - decydują o tym wspólnie nauczyciel i uczeń. Jeżeli zgłasza chęć wykonania pracy w domu – robi to w ustalonym terminie (najczęściej są to 2 tygodnie) lub wykonuje ją podczas lekcji, gdy klasa pracuje nad innym tematem o czym decyduje nauczyciel.

2. Zaległości w zeszytach przedmiotowym uzupełnia w w przeciągu dwóch tygodni. Nauczyciel może poprosić ucznia o pokazanie wykonanej notatki/zadania.

Poprawa prac – prace plastyczne/kartkówki

1. Poprawa oceny niedostatecznej za brak pracy plastycznej na lekcji jest możliwa w terminie **2 tygodni** od wpisania jej do dziennika elektronicznego Librus. Po tym terminie poprawa oceny następuje wg indywidualnych ustaleń z nauczycielem. Poprawiona ocena jest wpisywana do dziennika obok oceny niedostatecznej.

2. Kartkówki można poprawić w ciągu **2 tygodni** od otrzymania oceny niedostatecznej. Po tym terminie poprawa oceny następuje wg indywidualnych ustaleń z nauczycielem. Poprawiona ocena jest wpisywana do dziennika obok oceny niedostatecznej.

3. W uzasadnionych przypadkach uczeń może poprawić ocenę śródroczną lub roczną przystępując do odpowiedniego sprawdzianu w terminie ustalonym przez nauczyciela oraz wykonując prace plastyczne zalecone przez nauczyciela (informacja o tym musi być podpisana przez rodziców).

4. Uczeń na własną prośbę może poprawić każdą ocenę cząstkową wg kryteriów i wskazówek ustalonych przez nauczyciela w terminie dwóch tygodni od wyrażenia takiej chęci. Ocena jest wpisywana do dziennika obok oceny pierwotnej.

Szczegółowe kryteria ocen:

ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnił warunki na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo wykazuje zainteresowanie sztuką i uczestniczy w życiu kulturalnym środowiska lokalnego (pisze na ten temat relację, recenzję, sprawozdanie), jest zaangażowany w działania artystyczne szkoły jako aktywny uczestnik wydarzeń zaplanowanych w roku szkolnym 2024/2025 (udział w konkursach, akcjach, uroczystościach, projektach itp.), reprezentuje szkołę w konkursach plastycznych i odnosi w nich sukcesy.

ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który panował zakres wiedzy i umiejętności w wysokim stopniu, jest zawsze przygotowany do zajęć i aktywnie w nich uczestniczy, wyróżniająco wywiązuje się w wszelkich zadań i powierzonych mu ról, uzyskuje bardzo dobre i dobre oceny cząstkowe.

ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował zakres programowy wiedzy i umiejętności w stopniu średnim, często pracuje systematycznie i efektywnie, indywidualnie i w grupie, odpowiednio wywiązuje się z części zadań i powierzonych ról, najczęściej otrzymuje dobre oceny cząstkowe, jest przygotowany do zajęć.

ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował materiał objęty programem w stopniu poprawnym oraz nie zawsze pracuje systematycznie i niezbyt chętnie podejmuje działania, rzadko uczestniczy w dyskusjach i pracach zespołowo- grupowych, czasami poprawnie formułuje wnioski, najczęściej uzyskuje dostateczne oceny cząstkowe.

ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiadomości i umiejętności na poziomie elementarnym, nie pracuje systematycznie i nie wykazuje chęci do działania na lekcji, często wykazuje się bierną postawą wobec wymaganych działań, nie formułuje własnych wniosków, często bywa nieprzygotowany do lekcji.

ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie wykazuje zainteresowania przedmiotem, nie opanował materiału nawet w stopniu minimalnym i nie nabył umiejętności wskazanych w podstawie programowej, nie wykonuje prac plastycznych, nie prowadzi zeszytu, nie wykazuje chęci do poprawy swojej oceny.

O uzyskaniu przez ucznia oceny niedostatecznej głównie decyduje całkowita niechęć do przedmiotu i pracy na lekcji.

Ocena końcowa nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen zdobytych przez ucznia w trakcie trwania półroczna. Nauczyciel wstawiając ocenę z plastyki bierze pod uwagę możliwości manualne uczniów oraz ich wkład pracy.

Plusy/minusy - ocena pracy na lekcji:

Trzy zgromadzone plusy - uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.

Sześć plusów daje ocenę celującą.

Minusy - za trzy minusy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Można je otrzymać za: brak odpowiedzi, brak pracy na lekcji oraz współpracy z klasą, nauczycielem, brak zeszytu z uzupełnioną notatką, brak wypełnionej podczas lekcji karty pracy.

Plusy i minusy są wpisywane do dziennika elektronicznego a następnie - oceny wynikające z ich sumy.

Tryb i warunki otrzymania wyższych niż przewidywane roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych:

Uczeń, który otrzymał propozycję rocznej oceny z zajęć edukacyjnych niezgodną z jego oczekiwaniami ma możliwość uzyskania oceny wyższej od oceny proponowanej.

W ciągu pięciu dni od otrzymania propozycji oceny uczeń zgłasza nauczycielowi przedmiotu chęć poprawy oceny i składa u niego pisemną prośbę (podpisaną przez ucznia i rodzica) o umożliwienie poprawy z plastyki.

Wspólnie zawierają kontrakt, w którym zapisane zostają zasady i warunki uzyskania przez ucznia oceny wyższej niż proponowana oraz termin realizacji działań.

Do uzyskania oceny wyższej niż proponowana uczeń musi spełnić co najmniej trzy z sześciu podanych warunków:

1. Systematycznie pracuje w ciągu całego półrocza/roku szkolnego i oddaje prace plastyczne w wyznaczonym terminie.
 2. Poprawi oceny niedostateczne z niezaliczonych prac plastycznych i kartkówek - zakres materiału zostanie ustalony w kontrakcie.
 3. Przygotuje dwie prace plastyczne z wyznaczonego przez nauczyciela materiału.
 4. Wykona prezentację plastyczną, plakat na wyznaczony przez nauczyciela temat oraz we wskazanej przez niego formie.
 5. Weźmie udział w wydarzeniach kulturalnych (wystawy, galerie, pokazy itp.) odbywających się poza szkołą i zrelacjonuje nauczycielowi w ustalonej wspólnie formie.
 6. Zaangażuje się w działania artystyczne, dodatkowe projekty i akcje odbywające się na terenie szkoły.
- Jeśli uczeń posiada oceny niedostateczne, to obligatoryjnie musi spełnić drugi warunek.
 - Jeśli uczeń nie posiada częściowych ocen niedostatecznych, to drugi warunek nie obowiązuje.

Marta Gospodarczyk

Rozkład materiału z dwustopniowym planem wyników dla klasy 4

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp*	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Zaproszenie do sztuki						
1. O wyobraźni, naśladowaniu rzeczywistości i zabawie. Artysty malują to, co lubią. / „Ludzie, rośliny i zwierzęta w ogrodzie sztuki”	I.1 I.6 II.1 II.2 II.6	<ul style="list-style-type: none"> sztuka, piękno, wyobraźnia plastyka artysta obrazy (dzieło malarzkie, wyobrażenie przedmiotu) rzeźby budowle przedmioty użytkowe (pojęcie podane w sposób opisowy) autoportret, portret realizm (pojęcie podane w sposób opisowy) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>O podręczniku</i>, s. 4–5, 1. <i>Zaproszenie do sztuki</i>, s. 6–8 reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: rysunkowa, barwna kompozycja pastelami suchymi z elementami kolażu (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) prezentacja i omówienie prac uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia sztuki dla człowieka, znajomość wybranych tematów dzieł sztuki, dziedzin plastyki i znaczenia wyobraźni w tworzeniu tworzenie barwnej, uproszczonej kompozycji plastycznej na dowolny temat o małej ilości elementów, niewielkiej oryginalności, stosowanie prostych form do uzupełnienia pracy kolażem 	<ul style="list-style-type: none"> określanie znaczenia sztuki dla artysty, znajomość roli artysty, różnorodnych tematów dzieł sztuki, dziedzin plastyki, określanie znaczenia wyobraźni w tworzeniu, wskazywanie i opisywanie dzieł opartych na odtwarzaniu rzeczywistości oraz grze wyobraźni tworzenie wieloelementowej kompozycji na dowolny temat, kreatywność, pomysłowość w ujęciu tematu, kompozycji, stosowaniu ciekawych zestawień kolorów, wzbogacanie pracy poprzez stosowanie ciekawych form plastycznych wykonanych techniką kolażu tworzenie oryginalnego autoportretu
O kresce i o rysowaniu						
2. Jak pracuje artysta? / „Wśród gałązek, krzewów i pajęczyn”	I.1 I.5 II.1	<ul style="list-style-type: none"> wyobraźnia, wyobrażenie obraz (dzieło malarzkie) malarz rysunek kreska 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 2. <i>Bogactwo natury a narzędzia sztuki</i>, s. 10–11 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca 	<ul style="list-style-type: none"> wskazywanie prostych rzeczy w naturze przypominających kreskę określanie związku używanego narzędzia z różnorodnością uzyskiwanych kresek w rysunku na podstawie własnej twórczości i wybranego dzieła plastycznego 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość wielu różnych rzeczy przypominających kreskę w naturze określanie wpływu używanego narzędzia na tworzenie różnorodnych kresek w rysunku, określanie charakteru kresek we własnych pracach i opisywanie ich w różnych poznanych dziełach plastycznych

* Numery treści nauczania w podstawie programowej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
3. Teatr cieni. / „O kocie i jego wąsach – zwierzęta domowe i dzikie” lub „W gospodarstwie wiejskim, ogrodzie zoologicznym i cyrku”	I.1 I.5 II.1	<ul style="list-style-type: none"> kreska kontur rysunek rysunek konturowy przybory rysunkowe, techniki rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 3. <i>Kreska jako kontur</i>, s. 12–13 ilustracje z podręcznika i wybranych źródeł lampa biurowa albumy ze zdjęciami zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka ćwiczenie prezentacja i omówienie reprodukcji rozmowa nauczająca praca z tekstem ćwiczenie plastyczne: linearna kompozycja wybranym narzędziem, wycinanka prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna lub/i grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość pojęcia konturu, narysowanie określonych przedmiotów za pomocą rysunku konturowego wskazywanie konturu w wybranym dziele plastycznym komponowanie prostej, typowej pracy plastycznej na określony temat, posługiwanie się konturem, kreską wykonaną różnymi narzędziami, umieszczenie niewielkiej ilości elementów w kompozycji znajomość wybranych cech przedstawianych zwierząt i ich otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość pojęcia konturu, rozumienie abstrakcyjnego charakteru tego pojęcia, określanie konturów różnorodnych przedmiotów, szkicowanie konturów różnymi narzędziami wskazywanie różnorodnego sposobu posługiwania się konturem przez artystów komponowanie wieloelementowej, oryginalnej i nietypowej kompozycji plastycznej na zadany temat, posługiwanie się konturem, ciekawą kreską wykonaną różnymi narzędziami inspirowanie się naturą, oddawanie najbardziej charakterystycznych cech zwierząt i ich otoczenia w pracy plastycznej posługiwanie się konturem w wycinance sylwetek zwierząt, poprzedzone obserwacją charakterystycznych cech określonych gatunków
4. Kreska jako środek wyrazu artystycznego. / „Wielkie ryby w oceanie”, „Domy w tajemniczym miasteczku” albo „Kreski przedstawiają to »czego nie widać«”	I.1 I.2 I.5 II.1	<ul style="list-style-type: none"> kreska kreska jako środek wyrazu artystycznego kreska jako indywidualna i oryginalna cecha twórczości danego artysty rysunek, przybory rysunkowe i malarskie programy graficzne 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 4. <i>Kreska jako środek wyrazu artystycznego</i>, s. 14–16 karta pracy: <i>Kreska tworzy napisy z „charakterem”</i> reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: rysunek różnymi narzędziami prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie napisu za pomocą kreski, którego forma w luźny sposób nawiązuje do przekazywanych treści rozumienie znaczenia kreski jako środka artystycznego wyrazu nadającego pracom różny charakter, porównywanie dwóch dzieł o zróżnicowanej formie tworzenie za pomocą kreski wybranymi narzędziami prostej kompozycji pokazującej kreskę jako środek wyrazu artystycznego, który wpływa na zróżnicowany charakter pracy 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie oryginalnego napisu za pomocą kreski, którego forma w trafny sposób oddaje przekazywane treści rozumienie znaczenia kreski jako środka artystycznego wyrazu nadającego pracom różny charakter, np. nastój, porównywanie kresek w kilku wybranych dziełach plastycznych tworzenie za pomocą kreski wybranymi narzędziami oryginalnej, wieloelementowej kompozycji pokazującej kreskę jako środek wyrazu artystycznego, który wpływa na zróżnicowany charakter pracy

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O grafice i o powielaniu						
5. Ślady przedmiotów, ślady różnych materiałów. / Kompozycja abstrakcyjna lub dowolna	I.1 I.5 I.6 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • grafika, grafik • oryginał, reprodukcja • powielanie, odbitka graficzna • płyta graficzna (matryca), odbijanie • kreska 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 5. <i>Jedno dzieło w wielu egzemplarzach</i>, s. 18–20 • reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja i omówienie reprodukcji • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: wykonanie odbitki z nietypowych materiałów • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość pojęcia grafiki jako dziedziny sztuki i grafika jako twórcy • rozumienie odbijania matrycy jako sposobu powstawania odbitek • znajomość reprodukcji przynajmniej dwóch dzieł graficznych, określanie kreski jako środka wyrazu w grafice • odbijanie różnych materiałów mogących budować matrycę • tworzenie matrycy z przynajmniej dwóch rodzajów materiałów o zróżnicowanej powierzchni • wykonywanie odbitki z samodzielnie przygotowanej matrycy (płytki) 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość i definiowanie pojęcia grafiki jako dziedziny sztuki i grafika jako twórcy • rozumienie odbijania matrycy (powielenia) jako sposobu powstawania odbitek • wyjaśnianie sposobu powstawania różnorodnych dzieł graficznych na skutek odbijania płyt z różnych materiałów, używania różnych narzędzi do wykonania płyt, odbijania ich pod prasą graficzną • opisywanie kilku różnych dzieł graficznych, wskazywanie różnorodnie zastosowanej kreski jako zasadniczego środka wyrazu artystycznego w grafice • odbijanie różnorodnych powierzchni w celu tworzenia ciekawych odbitek • tworzenie matrycy z ciekawej kompozycji kilku rodzajów materiałów o zróżnicowanej powierzchni • staranne wykonywanie odbitki z samodzielnie przygotowanej matrycy (płytki)
6. Frotaż (przecierka). / „Kompozycja w kole” lub „Smoki i dinozaury”	I.1 I.5 II.1 II.5	<ul style="list-style-type: none"> • grafika, grafik • odbitka graficzna • powielanie • płyta graficzna • frotaż 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 6. <i>Frotaż (przecierka)</i>, s. 21–22 • reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja i omówienie reprodukcji • praca z tekstem • rozmowa nauczająca 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie frotażu jako techniki graficznej, rozumienie, na czym polega technika frotażu • znajomość wybranego dzieła powstałego techniką frotażu • wykonanie matrycy i odbitki do frotażu o zaplanowanej, prostej kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie i omawianie specyfiki frotażu jako techniki graficznej, omawianie, na czym polega tworzenie matrycy i odbitki techniką frotażu • znajomość i opisywanie kilku wybranych dzieł wykonanych techniką frotażu • wykonanie ciekawie zakomponowanej matrycy i odbitki techniką frotażu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
				<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenie plastyczne: praca techniką frotażu • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie frotażu z dowolnej matrycy, powstałej z materiału o chropowatej powierzchni 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie ciekawego frotażu (czarno-białego lub barwnego) z dowolnej matrycy lub wykorzystywanie nietypowego materiału do wykonania frotażu
7. Druk płaski z niespodzianką. Monotypia. / „Na scenie – występ, koncert, przedstawienie” lub „Kolorowy deszcz, kolorowy wiatr”	I.1 I.6 II.1 II.2 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • grafika • druk • matryca (plyta graficzna), odbitka • druk płaski • monotypia 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: <i>7. Druk płaski z niespodzianką</i>, s. 23 • reprodukcje z podręcznika i albumów przedstawiające grafiki wykonane techniką monotypii 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji, filmu • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: monotypia graficzna lub malarska • prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość grafiki, dwuetapowego sposobu powstawania dzieł w grafice • orientacyjne określanie specyfiki druku płaskiego, rozpoznawanie monotypii jako grafiki jednej odbitki • dokonywanie prostych porównań między drukiem wypukłym, wklęsłym i płaskim w grafice • krótkie, uproszczone opisywanie dzieł graficznych wykonywanych techniką druku płaskiego i innymi technikami • wykonywanie uproszczonej kompozycji monotypii barwnej opartej na plamie malarskiej lub monotypii graficznej opartej na kresce, schematyczne podejście do tematu 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość grafiki, dwuetapowego sposobu powstawania dzieł w grafice • dokładne określanie specyfiki druku płaskiego, dokładne określanie charakteru monotypii jako grafiki jednej odbitki • dokonywanie wielu porównań między drukiem wypukłym, wklęsłym i płaskim (określanie technik, materiałów, narzędzi, wyglądu odbitek) • ciekawe, rozbudowane omawianie, opisywanie dzieł graficznych wykonanych różnymi technikami, w tym druku płaskiego – monotypii • wykonywanie ciekawej, oryginalnej monotypii malarskiej (barwnej) lub opartej na kresce monotypii graficznej, ciekawe ukazanie tematu
O barwie i malowaniu						
8. Jak technika, przybory malarskie i podłoża zmieniają obraz? / „W dżungli” lub „W lesie”	I.1 I.5 I.6 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo, malarz • barwa (kolor) • kreska • obraz (dzieło malarskie) • płaszczyzna 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: <i>8. Malarstwo, czyli kolory na płaszczyźnie</i>, s. 26–28 • reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja i omówienie reprodukcji • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: kompozycja barwna techniką mieszaną 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie malarstwa jako dziedziny plastyki, malarza jako twórcy, obrazów, dzieł malarskich, wybranych technik i narzędzi • określanie kreski i barwy jako zasadniczych środków wyrazu wykorzystywanych w malarstwie 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie, definiowanie malarstwa jako dziedziny plastyki, malarza jako twórcy, obrazów jako dzieł malarskich, wybranych technik (malarstwa akwarelowego, olejnego, mozaiki, witrażu, kolażu) i narzędzi

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> • papier, płótno, deska, ściana lub szyba (okno) jako powierzchnie, na których tworzone są dzieła malarskie • techniki malarskie (akwarela, tempera, plakatówka, pastele, malarstwo olejne, mozaika, witraż, kolaż) • pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia pracowni malarskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • opisywanie barw i kresek w wybranym obrazie • orientacyjne określanie cech pejzażu jako tematu malarstwa • tworzenie techniką mieszaną prostej, typowej kompozycji malarskiej inspirowanej naturą 	<ul style="list-style-type: none"> • dokładne określanie kreski i barwy jako zasadniczych środków wyrazu wykorzystywanych w malarstwie • trafne opisywanie barw i kresek w kilku wybranych obrazach • dokładne określanie rodzajów pejzaży i cech pejzażu jako tematu malarstwa • tworzenie oryginalnej, złożonej, wieloelementowej kompozycji malarskiej inspirowanej naturą, wykorzystywanie możliwości różnych technik w pracy plastycznej
<p>9. Barwy czyste – podstawowe i pochodne. / „Tęczowy ogród” lub „Rajski ptak”</p>	<p>I.1 I.3 II.1 II.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo, malarz • barwa • barwy podstawowe, barwy pochodne • mieszanie barw • odcienie barwy 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: <i>9. Barwy czyste – podstawowe i pochodne</i>, s. 29–31 • karta pracy: <i>Barwne koło – mnożenie kolorów</i> • reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcie tęczy 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja reprodukcji • praca tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska plakatówkami • prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie barw podstawowych i pochodnych oraz sposobu tworzenia barw pochodnych • samodzielne uzyskiwanie barw pochodnych w modelu koła barw • obserwowanie i wyodrębnianie barw podstawowych i pochodnych w naturze oraz we wskazanym obrazie • tworzenie prostej kompozycji z wyobraźni o niewielkiej ilości elementów, w której zastosowane są barwy podstawowe i pochodne 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie barw podstawowych i pochodnych, wskazywanie sposobu tworzenia barw pochodnych, stosowania ich w dziełach sztuki i wykorzystywania w życiu codziennym • samodzielne uzyskiwanie barw pochodnych w modelu koła barw, staranność wykonania • obserwowanie i wyodrębnianie barw podstawowych i pochodnych w naturze oraz w różnych dziełach sztuki • tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji z wyobraźni o dużej ilości elementów, w której zastosowane są ciekawie zestawione barwy podstawowe i pochodne • posługiwanie się różnymi sposobami mieszania barw w pracy plastycznej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
10. Barwy ciepłe i zimne. / „W niebieskich lub różowych okularach – portrety” lub „W jakich górach wolę być – błękitnych czy czerwonych?”	I.1 I.3 I.6 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo, malarz • barwa • barwy podstawowe, barwy pochodne • barwy ciepłe (gorące) • barwy zimne (chłodne) • temperatura barwy (barwy cieplejsze, barwy chłodniejsze) 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 10. <i>Barwy ciepłe i zimne</i>, s. 32–34 • karta pracy: <i>Ciepło barw – skojarzenie czy odczucie?</i> • reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja i omówienie reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycja akwarelą uzupełnioną pastelami olejnymi i kolażem • praca z tekstem • prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie barw ciepłych i zimnych, odwoływanie się do skojarzeń z życiem codziennym • orientacyjne wskazywanie barw ciepłych i zimnych w kole barw • wskazywanie barw ciepłych i zimnych w wybranym obrazie • tworzenie prostej kompozycji w barwach ciepłych i zimnych 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie barw ciepłych i zimnych, odwoływanie się do skojarzeń z życiem codziennym, określanie, porównywanie temperatury barw cieplejszych i chłodniejszych • określanie i porównywanie temperatury barw w modelu koła barw • wskazywanie barw ciepłych i zimnych w różnych dziełach malarskich, porównywanie temperatury barwy • tworzenie oryginalnej kompozycji, złożonej pod względem formy i ilości elementów w barwach ciepłych i zimnych
11. Gama barwna. Akcent kolorystyczny. Wiele akcentów, jeden akcent. / „Pokaz fajerwerków”, „Samotna łódka na morzu” lub „Zdobycia szczytu”	I.1 I.3 I.6 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo, malarz • barwa • barwy podstawowe, barwy pochodne • barwy ciepłe, barwy zimne • wąska gama barw ciepłych, wąska gama barw chłodnych, tonacja • szeroka gama barw • akcent kolorystyczny • pejzaż ze sztafażem 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 11. <i>Gama barwna. Akcent kolorystyczny</i>, s. 35–38 • karta pracy: <i>Kolorowe gamy – ubranie w wąskiej gamie</i> • reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł • niewielkie elementy stroju w szerokiej gamie barw • kolorowa krepina, taśma klejąca, nożyczki 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • ćwiczenie • prezentacja reprodukcji • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami suchymi uzupełniona elementami kolażu • prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość wąskiej gamy barw ciepłych i wąskiej gamy barw zimnych oraz szerokiej gamy barw • znajomość pojęcia akcentu kolorystycznego, różniącego się temperaturą w stosunku do gamy kolorystycznej obrazu • określanie gamy kolorystycznej, akcentów w stroju i obrazie • znajomość pejzażu jako tematu malarskiego • wykonywanie barwnej, uproszczonej kompozycji w określonej wąskiej gamie kolorystycznej z akcentami 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość barw wchodzących w zakres wąskiej gamy barw ciepłych i wąskiej gamy barw zimnych, tonacji oraz szerokiej gamy barw • znajomość i wyjaśnianie pojęcia akcentu kolorystycznego różniącego się temperaturą w stosunku do gamy kolorystycznej obrazu, wyjaśnianie znaczenia jednego lub wielu akcentów barwnych w obrazie • opisywanie, określanie gamy kolorystycznej, tonacji i akcentów w strojach, obrazach, najbliższym otoczeniu i w naturze • dobra znajomość i wyjaśnianie cech pejzażu jako tematu malarskiego, określanie sztafażu w pejzażu • wykonywanie barwnej, oryginalnej kompozycji w wąskiej gamie kolorystycznej z akcentami

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Kalendarz świąteczny						
12. Boże Narodzenie. Gwiazdki, aniołki, łańcuchy ze słomek i innych materiałów. Podsumowanie wiadomości o kresce, barwach podstawowych i pochodnych, gamach barwnych	I.3 I.5 III.2 III.3	<ul style="list-style-type: none"> sztuka ludowa tradycje ludowe kreska kontur barwy podstawowe, barwy pochodne szeroka gama barw, wąska gama barw akcent kolorystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 23. <i>Malarstwo ludowe</i>, s. 77–78; 25. <i>Rzeźba ludowa i rzemiosło</i>, s. 82–85 (ilustracje) dowolne ilustracje dzieł sztuki ludowej, eksponaty 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja eksponatów ćwiczenie plastyczne: dekoracyjne kompozycje przestrzenne z różnych materiałów rozmowa nauczająca prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość tradycji świątecznych i ich znaczenia inspirowanie się tradycyjnymi ozdobami świątecznymi i tworzenie własnych wykonywanie prostych ozdób świątecznych o zróżnicowanych kształtach i barwach dokonywanie prostego podziału pracy na zasadnicze etapy, planowanie kolejności czynności podczas wykonywania ozdób świątecznych 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość tradycji świątecznych i ich znaczenia, zauważenie wpływu sztuki ludowej i tradycji ludowych na tradycje świąteczne twórcze inspirowanie się tradycyjnymi ozdobami świątecznymi i tworzenie własnych, nawiązujących do nich, oryginalnych ozdób staranne wykonywanie prostych i złożonych ozdób świątecznych o zróżnicowanych kształtach, przemyślanej kompozycji, kolorystyce i detalach dokonywanie szczegółowego podziału pracy na etapy, planowanie kolejności czynności podczas wykonywania ozdób świątecznych
13. Kiermasz ozdób świątecznych i przedmiotów dekoracyjnych na wyznaczony cel. / Bombka, serwetka świąteczna, kubek, świecznik	I.1 I.2 I.3 II.7	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja (pojęcie podane w sposób opisowy) barwa kreska, kontur przedmioty użytkowe, sztuka użytkowa (pojęcia podane w sposób opisowy) szeroka gama barw, wąska gama barw, akcenty kolorystyczne kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 11. <i>Gama barwna. Akcent kolorystyczny</i>, s. 35–38; 13. <i>Kompozycja symetryczna</i>, s. 43–45; 14. <i>Kompozycja rytmiczna</i>, s. 46–48 (ilustracje) wybrane dekoracje świąteczne 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: dekoracje malarskie przedmiotów użytkowych omówienie i prezentacja prac uczniów (prace indywidualne, grupowe, zbiorowe) 	<ul style="list-style-type: none"> współpraca i współdziałanie, uświadamianie sobie znaczenia podjętych prac na potrzeby aukcji na określony cel znajomość tradycji świątecznych, tradycyjnych świątecznych motywów dekoracyjnych i wykorzystywania ich podczas dekorowania przedmiotów użytkowych tworzenie prostych pod względem graficznym barwnych kompozycji dekoracyjnych na przedmiotach użytkowych posługiwanie się rytmem, symetrią i określoną kolorystyką kojarzącą się ze świętami w dekoracjach wybranych przedmiotów użytkowych 	<ul style="list-style-type: none"> współpraca, współdziałanie, podejmowanie inicjatywy, uświadamianie sobie znaczenia podjętych prac na potrzeby aukcji na określony cel znajomość tradycji świątecznych, tradycyjnych świątecznych motywów dekoracyjnych, twórcze inspirowanie się nimi podczas dekorowania przedmiotów użytkowych tworzenie prostych i złożonych pod względem graficznym, przemyślanych barwnych kompozycji dekoracyjnych na przedmiotach użytkowych

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
					<ul style="list-style-type: none"> określanie, planowanie właściwej kolejności podstawowych czynności podczas pracy 	<ul style="list-style-type: none"> posługiwanie się rytmem, symetrią, wybranymi gamami kolorystycznymi, barwami kojarzącymi się ze świętami, wykorzystywanie akcentów podczas tworzenia oryginalnych dekoracji przedmiotów użytkowych określanie, planowanie właściwej kolejności wszystkich czynności podczas pracy
O kompozycji w malarstwie						
14. Zasada równowagi. / „W kosmosie. O wielkiej planecie i małych meteoroidach” lub „Kamyczki i kamienie”	I.2 I.3 I.6 II.1	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja komponować, skomponować zasada równowagi w kompozycji ciężar barwy barwy lekkie barwy ciężkie 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 12. <i>Zasada równowagi</i>, s. 40–42 karta pracy: <i>Równowaga – wprowadzanie ładunku</i> reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł owoce lub klocki o różnej wielkości i barwie 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycja plakatówkami połączona z wydzieranką prezentacja prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość pojęcia kompozycji i komponowania znajomość barw lekkich i ciężkich proste określanie cech kompozycji, w której spełniona jest zasada równowagi wskazywanie równowagi w wybranym dziele malarskim orientacyjna znajomość fantastyki jako tematu w sztuce tworzenie barwnej kompozycji o niewielkiej ilości elementów, w której widoczne jest dążenie do równowagi 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość i określanie pojęcia kompozycji i komponowania jako tworzenia układu elementów plastycznych znajomość barw lekkich i ciężkich, określanie ich znaczenia dla uzyskiwania równowagi w kompozycji określanie różnorodnych cech kompozycji, w której spełniona jest zasada równowagi (wielkość, rozmieszczenie, barwa elementów) wskazywanie równowagi w kilku zróżnicowanych dziełach malarskich dobra znajomość i określanie wielu cech fantastyki jako tematu w sztuce tworzenie oryginalnej barwnej, wieloelementowej kompozycji zgodnie z zasadą równowagi
15. Kompozycja symetryczna. / „Koronkowy liść” lub „Drzewo”	I.2 I.5 II.6	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja komponować, skomponować symetria 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 13. <i>Kompozycja symetryczna</i>, s. 43–45 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka ćwiczenie prezentacja i omówienie reprodukcji 	<ul style="list-style-type: none"> określanie cech symetrii, kompozycji symetrycznej zauważanie symetrii w przyrodzie i dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> określanie, omawianie cech symetrii, kompozycji symetrycznej zauważanie symetrii w przyrodzie, dziełach sztuki, życiu codziennym, np. formie przedmiotów

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> kompozycja symetryczna kreska 	<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł proste przedmioty, w których można wyznaczyć oś symetrii 	<ul style="list-style-type: none"> praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kolaż, wycinanka z tkanin, koronki lub witraż z bibułek prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie kompozycji symetrycznej o niewielkiej ilości elementów z osią symetrii 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie oryginalnej, nietypowej kompozycji symetrycznej o dużej ilości elementów składowych, ciekawie zakomponowanej po obu stronach osi symetrii
16. Kompozycja rytmiczna. Różne rytmy. / „Widok przez ogrodzenie”, „Tkanina we wzory”, „Wieżowce” lub „Muzyczne rytmy”	I.2 II.1 II.2 II.6	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja komponować skomponować rytm kompozycja rytmiczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 14. <i>Kompozycja rytmiczna</i>, s. 46–48 karta pracy: <i>Rytm przydaje się w dekoracji</i> reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia przyrody, w których widoczny jest rytm odtwarzacz muzyki, wybrane utwory muzyczne, np. „Sonata księżycowa” L. van Beethovena, „Lot trzmiela” N. Rimskiego-Korsakowa 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycje technikami mieszanymi (rysunki, stemple, szablony) praca z tekstem prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie zasadniczych cech rytmu i kompozycji rytmicznej zauważanie rytmu w dziełach plastycznych i w innych dziedzinach życia zauważanie i opisywanie prostego rytmu w dziele plastycznym tworzenie różnych prostych kompozycji rytmicznych różnymi technikami 	<ul style="list-style-type: none"> określanie różnorodnych rytmów, określanie cech rytmu, kompozycji rytmicznej zauważanie, porównywanie cech rytmu w dziełach plastycznych i innych dziedzinach życia (określanie podobieństw i różnic) zauważanie różnorodnych rytmów w wybranych dziełach plastycznych o zróżnicowanym charakterze tworzenie oryginalnych kompozycji rytmicznych różnymi technikami

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Kalendarz						
17. Wielki dyskotekowy bal. Przygotowanie elementów dekoracyjnych na bal tematyczny. Praktyczne powtórzenie wiadomości o kompozycji i barwie	I.2 I.3 II.4 II.6	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja zasada równowagi kompozycja rytmiczna barwy podstawowe, pochodne barwy ciepłe, zimne gama kolorystyczna szeroka i wąska akcenty kolorystyczne nastrój 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 12. <i>Zasada równowagi</i>, s. 40–42; 14. <i>Kompozycja rytmiczna</i>, s. 46–48; 11. <i>Gama barwna. Akcent kolorystyczny</i>, s. 35–38 pudełko na losy do głosowania na temat dekoracji dyskoteki kartoniki do wpisywania głosów 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycje dekoracyjne technikami mieszanymi prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> podjęcie współpracy, współdziałanie podczas prac zespołowych, planowanie kolejności czynności i etapów pracy wykonywanie prostych elementów dekoracyjnych, których forma podporządkowana jest całości dekoracji stosowanie określonej kolorystyki w wykonywanych częściach dekoracji 	<ul style="list-style-type: none"> podjęcie współpracy, współdziałanie podczas prac zespołowych, inicjowanie działań, planowanie kolejności czynności, konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań wykonywanie prostych i złożonych elementów dekoracyjnych, których forma, kolorystyka i wielkość podporządkowana jest całości dekoracji; łączenie mniejszych elementów w większe segmenty stosowanie określonej, przemyślanej kolorystyki w mniejszych i większych częściach dekoracji
O plamach barwnych w malarstwie						
18. Co to jest plama? / „Dywan w plamy”	I.1 I.3 I.5 III.2 III.3	<ul style="list-style-type: none"> malarstwo kompozycja obraz (dzieło malarskie) barwa plama barwna kompozycja luźny układ plam zwarty układ plam plamy otoczone konturem abstrakcja 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 15. <i>Co to jest plama?</i>, s. 50–52 karta pracy: <i>Plamy różnią się nie tylko kolorami</i> reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie reprodukcji praca tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: malarstwo akwarelami lub kolorowymi tuszami prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość pojęcia plamy barwnej w malarstwie określanie luźnego i zwartego układu plam barwnych oraz plam barwnych otoczonych konturem, wskazywanie ich na prostych przykładach orientacyjne określanie abstrakcji jako tematu malarskiego tworzenie prostych, różnych układów plam barwnych we własnych pracach plastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość, definiowanie, określanie pojęcia plamy barwnej w malarstwie definiowanie, określanie luźnego i zwartego układu plam barwnych, plam barwnych otoczonych konturem, wskazywanie ich w różnych dziełach sztuki dokładne określanie cech abstrakcji jako tematu malarskiego tworzenie różnych układów plam barwnych, ciekawych pod względem kolorystyki i kompozycji we własnych pracach plastycznych

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Kalendarz świąteczny						
19. Wielkanoc. / „Pisanka z wielkim ogonem lub skrzydłami, czyli o pawiu, lisie, wiewiórce i smoku, które przebrały się za pisanki w wielkim koszyku wielkanocnym”	I.2 I.3 III.2 III.3	<ul style="list-style-type: none"> sztuka ludowa kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna szeroka gama barw, wąska gama barw, akcent kolorystyczny pisanki, palmy, wycinanki 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 22. <i>Sztuka ludowa</i>, s. 74–76; 23. <i>Malarstwo ludowe</i>, s. 77–78 zdjęcia pisanek, ludowe pisanki z najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja eksponatów i reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: dekoracje pisanek różnymi technikami prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość tradycji świątecznych, ludowych dekoracji świątecznych palm, pisanek znajomość zdobień pisanek charakterystycznych dla regionu wykonywanie dekoracji pisanki, dodawanie elementów przestrzennych tworzenie prostej ilustracji rysunkowej przedstawiającej elementy dekoracji świątecznych (koszyczek, serwetka) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość tradycji świątecznych, określanie ich znaczenia dla rodziny, grupy społecznej i przekazywania tradycji, znajomość ludowych dekoracji świątecznych palm, pisanek dobra znajomość, opisywanie zdobień pisanek charakterystycznych dla regionu wykonywanie oryginalnej dekoracji pisanki, dodawanie do niej ciekawych, starannie wykonanych elementów przestrzennych ilustrowanie wybranych tradycji świątecznych, tworzenie oryginalnej, barwnej kompozycji przedstawiającej elementy dekoracji świątecznych (koszyczek, serwetka)
Estetyka otoczenia						
20. Sztuka użytkowa codzienna i świąteczna. / „Biały obrus”, „Jak kolorowe stroiki i kolorowe serwetki zmieniają stół”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.7	<ul style="list-style-type: none"> sztuka użytkowa estetyka otoczenia barwy podstawowe, barwy pochodne szeroka gama barw, wąska gama barw, akcenty kolorystyczne zasada równowagi, kompozycja rytmiczna faktura (pojęcie opisowo) – lekcja poprzedza tematykę faktury w kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 20. <i>Z dziejów przedmiotów użytecznych</i>, s. 66–67; 21. <i>Wzornictwo przemysłowe i funkcjonalność</i>, s. 68–72; 11. <i>Gama barwna. Akcent kolorystyczny</i>, s. 35–38 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja inspiracji, pokaz sposobu tworzenia kompozycji, wykonywania stroików ćwiczenie plastyczne (projekt białego obrusa – kolaż, wieloelementowa, kompozycja dekoracji stołu) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość znaczenia estetyki otoczenia, w tym kultury nakrywania do stołu, podniesienia uroczystego charakteru uroczystości rodzinnych, świątecznych, spotkań przyjacielskich poprzez estetykę stołu tworzenie projektu białego obrusa w formie kompozycji rytmicznej, kolażu z papierów o zróżnicowanej fakturze staranie się o tworzenie uproszczonej, spełniającej zasadę równowagi, rytmicznej, zróżnicowanej kompozycji stołu w wybranej kolorystyce z różnorodnych elementów gotowych i samodzielnie wykonanych 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość różnorodnego znaczenia wpływu estetyki otoczenia na życie codzienne i uroczyste wydarzenia, określanie znaczenia kultury nakrywania do stołu dla podniesienia i określenia charakteru uroczystości rodzinnych, świątecznych, spotkań przyjacielskich poprzez estetykę stołu tworzenie oryginalnego projektu białego obrusa w formie kolażu jako przemyślanej, zróżnicowanej kompozycji rytmicznej spełniającej zasadę równowagi z papieru o zróżnicowanej fakturze

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> eksponaty, przedmioty do dekoracji stołu, taca, kwiaty, owoce 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (indywidualna, grupowa, zbiorowa forma pracy) 	<ul style="list-style-type: none"> wykonywanie projektu bieżnika o fakturze namalowanej klejem 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie bogatej, wieloelementowej kompozycji spełniającej zasadę równowagi, rytmicznej, celowo i w przemyślany sposób zróżnicowanej kompozycji dekoracji stołu, twórcze wykorzystywanie elementów gotowych, samodzielne wykonywanie przemyślanych, pomysłowych, oryginalnych elementów dekoracyjnych wykonywanie pomysłowego, oryginalnego bieżnika o ciekawej formie dekoracji i zróżnicowanej fakturze namalowanej klejem
21. Tajemnice faktury. / „Pochmurne niebo”	I.1 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> malarstwo kompozycja obraz (dzieło malarskie) plama barwna faktura pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 16. <i>Faktura – skóra plamy</i>, s. 53–55 karta pracy: <i>Kolor i faktura – gładkie i chropawe</i> reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia chmur (dodatkowo) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kolaże z plam wykonanych różnymi technikami prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość pojęcia faktury oraz określanie jej różnic w dziełach zależnie od sposobów nakładania farb, a w konsekwencji zróżnicowania powierzchni obrazów wskazywanie zróżnicowanej faktury na prostych przykładach orientacyjne określanie różnic faktury w pejzażach tworzenie kilkuelementowej, prostej kompozycji, w której występują plamy barwne o zróżnicowanej fakturze 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość, definiowanie pojęcia faktury oraz określanie jej różnic w dziełach zależnie od sposobów nakładania farb, a w konsekwencji zróżnicowania powierzchni obrazów wskazywanie zróżnicowanej faktury w różnych dziełach malarskich, porównywanie wpływu różnic faktury na wyraz, odbiór nastroju obrazów omawianie sposobów zastosowania faktury w pejzażach tworzenie oryginalnej, wieloelementowej, ciekawie zakomponowanej pracy, w której występują plamy barwne o zróżnicowanej fakturze
22. Uroki akwareli. / „Odbicia w wodzie”, „Fontanna” lub „Wodospad”	I.1 I.2 I.5 I.6 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> malarstwo kompozycja obraz (dzieło malarskie) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 17. <i>Uroki akwareli</i>, s. 56–58 reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie materiału ilustracyjnego praca z tekstem 	<ul style="list-style-type: none"> określanie różnic faktury związanych z zastosowaną techniką malarską określanie faktury plam w akwareli omawianie wybranych cech dzieła namalowanego akwarelami, m.in. o tematyce pejzażowej 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie różnic faktury związanych z zastosowaną techniką malarską, np. farby plakatowe, akwarela określanie faktury, różnego sposobu malowania plam w akwareli

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> • techniki malarskie (farby plakatowe, akwarela) • lawowanie • faktura plam w akwareli • faktura plam w technice farb plakatowych • pejzaż 		<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycja techniką akwareli • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie pojęcia lawowania w malarstwie akwarelowym • wykonywanie techniką akwareli prostej kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawianie różnorodnych dzieł malarskich namalowanych techniką akwareli, zróżnicowanych pod względem faktury plam, w tym kompozycji pejzażowych • określanie, definiowanie pojęcia lawowania w malarstwie akwarelowym • wykonywanie techniką akwareli ciekawej kompozycji przedstawiającej wykorzystanie możliwości techniki, posługiwanie się lawowaniem
O znaku plastycznym						
23. Od przedmiotu do jego znaku. / „Żywioty i zjawiska atmosferyczne”	I.1 I.2 I.5 II.4 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • znaki plastyczne • uproszczenie, proste znaki plastyczne • synteza formy • grafika użytkowa 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 18. <i>Znaki proste</i>, s. 60–62 • reprodukcje prostych znaków plastycznych z podręcznika i wybranych źródeł • komputer z prostym programem graficznym i dostępem do internetu • plansze z wybranymi znakami drogowymi • proste przedmioty z życia codziennego oraz kartoniki z odpowiadającymi im nazwami oraz pojęciami 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja i omówienie reprodukcji • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: wycinanka z kolorowego papieru • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie cech formy prostego znaku plastycznego jako formy grafiki użytkowej • określanie miejsc, w których spotykamy się ze znakami plastycznymi, określanie treści i sposobu jej przekazywania • tworzenie prostych znaków graficznych ilustrujących wybrane zjawisko (np. przyrodnicze, atmosferyczne) lub przedmiot za pomocą tradycyjnych technik lub przy użyciu komputera 	<ul style="list-style-type: none"> • dokładne określanie, omawianie cech formy prostego znaku plastycznego jako jednej z form grafiki użytkowej • określanie miejsc, w których spotykamy się ze znakami plastycznymi, określanie treści i sposobu jej przekazywania • tworzenie starannych, ciekawych pod względem formy plastycznej prostych znaków plastycznych ilustrujących wybrane zjawisko (przyrodnicze, atmosferyczne), stan, przedmiot za pomocą tradycyjnych technik i przy użyciu komputera

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
24. Znaki złożone. / „Mój order”	I.1 I.2 I.5 II.4 II.6	<ul style="list-style-type: none"> znaki plastyczne proste znaki plastyczne złożone znaki plastyczne logo grafika użytkowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 19. <i>Znaki złożone</i>, s. 63–64 reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł logo, np. znanych firm, akcji społecznych i marek samochodów zdjęcia odznaczeń, m.in. Orderu Uśmiechu 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: praca techniką mieszaną prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie cech złożonych znaków plastycznych, porównywanie znaków prostych i złożonych określanie prostych cech grafiki użytkowej jako dziedziny plastyki znajomość uniwersalnego charakteru przekazu znaków złożonych znajomość cech logo znajomość wybranych znaków złożonych i przekazywanych przez nie treści komponowanie przynajmniej dwóch elementów w złożony znak plastyczny tworzenie logo tworzenie złożonego znaku plastycznego o konkretnym przesłaniu, np. orderu 	<ul style="list-style-type: none"> określanie, definiowanie cech, formy złożonych znaków plastycznych, porównywanie form, przekazu prostych i złożonych znaków określanie różnorodnych cech i form grafiki użytkowej jako dziedziny plastyki znajomość uniwersalnego charakteru przekazu znaków złożonych i odczytywanie go na podstawie różnych znanych znaków złożonych, np. dotyczących akcji społecznych, działalności instytucji znajomość cech logo, rozumienie znaczenia jego rozpoznawalności, opisywanie formy znajomość wybranych znaków złożonych i przekazywanych przez nie różnorodnych treści przemyślane, celowe komponowanie dwóch lub kilku elementów w złożony, oryginalny znak plastyczny tworzenie logo o ciekawej formie plastycznej tworzenie oryginalnego, przemyślanego, złożonego znaku plastycznego o konkretnym przesłaniu, np. orderu
W świecie przedmiotów						
25. „Skrzynia na skarby”, „Niepowtarzalna torba na laptopa” lub „Balowa torebeczka Kopcieszka”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.7	<ul style="list-style-type: none"> przedmiot użytkowy sztuka użytkowa sztuka nieużytkowa rzemiosło artystyczne artysta rzemieślnik 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 20. <i>Z dziejów przedmiotów użytecznych</i>, s. 66–67 reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca 	<ul style="list-style-type: none"> określanie rzemiosła artystycznego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty rzemieślnika znajomość cech sztuki użytkowej znajomość różnorodności form przedmiotów użytkowych 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość rzemiosła artystycznego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty rzemieślnika, sposobu wykonywania przedmiotów użytkowych określanie zakresu sztuki użytkowej, porównywanie sztuki użytkowej i nieużytkowej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> zasada równowagi, kompozycja rytmiczna faktura 	<ul style="list-style-type: none"> różne torby, skrzynie, koszyki, walizki opowiadanie „Patyki i patyczki” ks. Jana Twardowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: projektowanie i wykonywanie przedmiotu użytkowego prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> wykonywanie przestrzennych przedmiotów użytkowych z różnych materiałów i projektowanie przedmiotów użytkowych w rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość i opisywanie różnorodności form przedmiotów użytkowych wykonywanie oryginalnych, rysunkowych projektów przedmiotów użytkowych wykonywanie ciekawych, przemyślanych pod względem formy plastycznej przestrzennych przedmiotów użytkowych z różnych materiałów
26. W świecie projektanta. / „Kolorowe samochody” lub „Stroje na różne okazje”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.7	<ul style="list-style-type: none"> przedmiot użytkowy sztuka użytkowa wzornictwo przemysłowe projektowanie, projekt artysta projektant forma przedmiotu funkcja przedmiotu, funkcjonalność wąska gama barw, szeroka gama barw, akcenty kolorystyczne kreska zasada równowagi, kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 21. <i>Wzornictwo przemysłowe i funkcjonalność</i>, s. 68–72 karta pracy: <i>Projektowanie – dodawanie funkcji</i> reprodukcje, zdjęcia z podręcznika i wybranych źródeł przykładowe przedmioty z życia codziennego duże kartonowe pudełka (4–5 sztuk) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja i omówienie reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: projekty plakatówką, pastelami, techniką mieszaną prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie cech wzornictwa przemysłowego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty projektanta dokonywanie porównania zasadniczych cech rzemiosła artystycznego i wzornictwa przemysłowego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika i artysty projektanta orientacyjne określanie pojęcia formy i funkcji przedmiotu oraz jego funkcjonalności obserwowanie przemian formy dawnych i nowych wybranych, charakterystycznych przedmiotów o tej samej funkcji wykonywanie projektu współczesnego przedmiotu użytkowego (samochodu lub stroju), próba dostosowania formy do funkcji przedmiotu i upodobań użytkownika 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość, określanie cech wzornictwa przemysłowego jako dziedziny sztuki, specyfiki pracy artysty projektanta dokonywanie porównania różnorodnych cech rzemiosła artystycznego i wzornictwa przemysłowego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika i artysty projektanta dobra znajomość i definiowanie pojęcia formy i funkcji przedmiotu oraz jego funkcjonalności obserwowanie, omawianie przemian formy dawnych i nowych wybranych różnych przedmiotów o tej samej funkcji, zauważanie nowych przedmiotów o nowych funkcjach wykonywanie ciekawego, przemyślanego projektu współczesnego przedmiotu użytkowego (samochodu lub stroju), dobre dostosowywanie formy do funkcji przedmiotu i upodobań użytkownika (kolorystyka, dekoracja)

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O sztuce mojego regionu						
27. Sztuka ludowa. / „Wycinanki jak ludowe hafty – drzewa, ludzie, zwierzęta” lub „Dwa podobne obrazy malowane metodą przepróch”	I.2 I.3 III.2 III.3	<ul style="list-style-type: none"> sztuka ludowa budownictwo ludowe (świeckie i sakralne) rzeźba ludowa malarstwo ludowe (na papierze, blasze, szkłe, desce, na kaflach i sprzętach) metoda „przepróch” grafika ludowa ludowe rzemiosło artystyczne: wycinanka, haft, pisanki, (regionalne motywy dekoracyjne) zabytki sztuki ludowej, muzeum, skansen etnografia kompozycja symetryczna, rytmiczna barwy podstawowe i pochodne szeroka i wąska gama barw, akcent kolorystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 22. <i>Sztuka ludowa</i>, s. 74–76; 23. <i>Malarstwo ludowe</i>, s. 77–78; 26. <i>Skansen</i>, s. 86–87 karta pracy: <i>Sztuka ludowa – prosta, bliska, kolorowa</i> reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja ekspozycji i reprodukcji rozmowa nauczająca praca tekstem ćwiczenie plastyczne: kompozycje wykonane techniką wycinanki; kompozycje malarskie na kafelkach lub na szkłe prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość cech sztuki ludowej i artystów ludowych znajomość wybranych cech, charakterystycznych dzieł sztuki ludowej najbliższego regionu znajomość wyglądu stroju ludowego regionu określanie cech ludowego malarstwa znajomość metody „przepróch” jako sposobu tworzenia kilku podobnych obrazów tworzenie prostej wycinanki nawiązującej do sztuki ludowej tworzenie dwóch prostych, podobnych do siebie prac malarskich na wybranym podłożu; posługiwanie się elementami metody „przepróch” podczas tworzenia kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość cech sztuki ludowej, kolorystyki, tematyki, formy i rodzajów dzieł, artystów ludowych znajomość wybranych cech charakterystycznych dzieł sztuki najbliższego regionu, rozpoznawanie i określanie cech charakterystycznych kompozycji, motywów i specjalności regionalnych dobra znajomość i opisywanie wyglądu stroju ludowego regionu i wybranych strojów regionalnych innych dzielnic Polski określanie kolorystyki, tematyki, formy (np. uproszczenie kształtów), charakterystycznych podłoży ludowego malarstwa (szkło, drewno), różnych metod tworzenia obrazów, m.in. „metody przepróch” tworzenie oryginalnej kompozycji wycinanki nawiązującej formą, charakterem, kolorystyką do sztuki ludowej tworzenie dwóch ciekawych pod względem tematu, formy i pomysłu, podobnych do siebie prac malarskich na wybranym podłożu; rozumienie znaczenia i posługiwanie się w pracy metodą „przepróch”
28. Budownictwo ludowe. / „Poznajemy skanseny Polski”, „Malowana chata”	I.1 I.2 I.3 III.2 III.3	<ul style="list-style-type: none"> skansen sztuka ludowa etnografia budownictwo ludowe, budownictwo drewniane 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 24. <i>Budownictwo regionalne</i>, s. 79–81; 26. <i>Skansen</i>, s. 86–87 	<ul style="list-style-type: none"> praca z tekstem pogadanka prezentacja zdjęć rozmowa nauczająca 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość niektórych cech i dziedziny sztuki ludowej, znaczenia tradycji i sposobu pracy artysty ludowego określanie niektórych cech ludowego budownictwa, znaczenia skansenu 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość różnorodnych cech sztuki ludowej, określanie kolorystyki i formy dzieł wybranego regionu, dobra znajomość znaczenia tradycji, sposobu pracy artysty ludowego

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
„Budujemy makietę kolorowej wsi”		<ul style="list-style-type: none"> tradycje ludowe artysta ludowy kompozycja symetryczna i rytmiczna szeroka i wąska gama barw, akcent kolorystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia drewnianego budownictwa ludowego i obiektów innych dziedzin sztuki ludowej z wybranych źródeł eksponaty, małe wytwory ludowego rzemiosła 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: makiety kolorowych chat prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> inspirowanie się sztuką ludową podczas wykonywania makiety uproszczonej, malowanej chaty 	<ul style="list-style-type: none"> określanie wielu cech ludowego budownictwa, rozumienie znaczenia skansenu dla zachowania różnych form drewnianego budownictwa i sztuki ludowej określonego regionu opisywanie wielu charakterystycznych cech różnych obiektów ludowego budownictwa, znaczenia, bogactwa specyfiki i rozmieszczenia skansenów na terenie Polski twórcze inspirowanie się sztuką ludową podczas wykonywania ciekawej pod względem plastycznym makiety malowanej chaty, łączenie kilku makiet w taki sposób, aby utworzyć makietę wioski
29. Między ludowym budownictwem, rzeźbą a przedmiotami ludowego rzemiosła. / „Bogactwo polskich skansenów”, „Świątek”, „Muzykant”, „Ul jak postać lub zwierzę”	I.1 I.2 I.3 III.2 III.3	<ul style="list-style-type: none"> sztuka ludowa etnografia skansen ludowe budownictwo drewniane rzeźba ludowa, snycerstwo, polichromowanie uproszczenie kształtu rytm kontrasty szeroka gama barw 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 25. <i>Rzeźba ludowa i rzemiosło</i>, s. 82–85; 26. <i>Skansen</i>, s. 86–87; 27. <i>Sztuka ludowa</i>, s. 74–78 zdjęcia wytworów rzemiosła i rzeźby ludowej z wybranych źródeł zdjęcia przedstawiające ludowe ule 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja zdjęć i eksponatów rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: relief z plasteliny lub makietą oklejona plasteliną prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość wybranych cech sztuki ludowej, budownictwa i rzemiosła ludowego opisywanie niektórych cech dzieł sztuki ludowej znajomość charakteru i specyfiki wybranego skansenu nawiązywanie do sztuki ludowej podczas projektowania prostego ula lub świątka w formie reliefu z plasteliny lub bryły oklejonej plasteliną 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość wybranych cech sztuki ludowej, budownictwa i rzemiosła ludowego opisywanie różnych elementów dzieł sztuki ludowej dobra znajomość charakteru, specyfiki zbiorów najbardziej znanych polskich skansenów twórcze inspirowanie się sztuką ludową podczas projektowania oryginalnego świątka lub ula w formie reliefu z plasteliny o przemyślanej kolorystyce i fakturze lub bryły oklejonej plasteliną

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Lekcja powtórzeniowa						
30. Rysunkowe powtórzenie wiadomości. Zagadki z wielkiego worka o środkach artystycznego wyrazu, rodzajach dzieł i poznanych dziedzinach sztuki		<ul style="list-style-type: none"> • kreska, kontur • grafika, odbitka graficzna • frotaż • barwy podstawowe, barwy pochodne • barwy ciepłe, barwy zimne • plama barwna, faktura • wąska gama kolorystyczna, szeroka gama kolorystyczna, akcent kolorystyczny • kompozycja • zasada równowagi w kompozycji • kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna • sztuka ludowa (malarstwo, rzemiosło, budownictwo) • skansen, etnografia • malarstwo (tematy malarskie: pejzaż, portret, martwa natura, scena rodzajowa, abstrakcja, fantastyka) • grafika • sztuka użytkowa, rzemiosło artystyczne, wzornictwo przemysłowe 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł • prace lub fragmenty prac plastycznych wykonanych w ciągu roku nauki • kartki z pojęciami (dla grup) 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja i omówienie reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe czarno-białe i barwne • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne wyodrębnianie najważniejszych środków wyrazu artystycznego we własnych pracach plastycznych, szkicach wykonanych na lekcji, dziełach sztuki o prostej formie, orientacyjne określanie zagadnień na podstawie prac plastycznych • tworzenie szkicowych kompozycji rysunkowych, w których w przybliżony sposób zilustrowany jest określony środek artystycznego wyrazu (kreska, kolorystyka, faktura, gama, akcent, kompozycja), ukazany jest sposób przekazywania treści, np. w formie prostego i złożonego znaku plastycznego, przedstawiona jest dziedzina plastyki (malarstwo, grafika, rzemiosło artystyczne, wzornictwo przemysłowe), pokazana jest specyfika sztuki ludowej 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne wyodrębnianie najważniejszych środków wyrazu artystycznego we własnych pracach plastycznych, szkicach wykonanych na lekcji, różnych dziełach sztuki, dokładne określanie zagadnień na podstawie prac plastycznych • tworzenie szkicowych kompozycji rysunkowych trafnie ilustrujących określony środek wyrazu artystycznego (kreska, barwa, gama, faktura, akcent, kompozycja), sposób przedstawienia treści w formie prostego i złożonego znaku plastycznego, w których zilustrowana jest dziedzina plastyki (malarstwo, grafika, rzemiosło artystyczne, wzornictwo przemysłowe), pokazana jest specyfika sztuki ludowej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
<p>31. Poznajemy sztukę ludową najbliższej okolicy. W muzeum sztuki regionalnej lub skansenie. Szkice przedmiotów i chat inspirowane naturą</p>	I.1 I.5 II.1 III.2 III.3	<ul style="list-style-type: none"> skansen etnografia sztuka ludowa budownictwo ludowe, budownictwo drewniane tradycje ludowe 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 24. <i>Budownictwo regionalne</i>, s. 79–81; 26. <i>Skansen</i>, s. 86–87 przewodniki turystyczne, informator o skansenie ekspozycja 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka zwiedzanie rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: szkice chat z natury, wykonywanie zdjęć, opisy wrażeń z wycieczki prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie wybranych cech sztuki ludowej, rzemiosła i budownictwa ludowego orientacyjna znajomość pojęcia i niektórych zadań skansenu zwiedzanie, poznawanie budowli zabytkowych i ludowego rzemiosła w skansenie wykonywanie prostych szkiców i zdjęć wybranych obiektów zabytkowych w skansenie 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie cech sztuki ludowej, rzemiosła i budownictwa ludowego dobra znajomość pojęcia i różnych zadań skansenu aktywne zwiedzanie, poznawanie budowli zabytkowych i ludowego rzemiosła w skansenie wykonywanie ciekawych pod względem plastycznym, oryginalnych szkiców i zdjęć wybranych obiektów zabytkowych w skansenie
Wycieczka						
<p>32. Uważny obserwator – piękno otoczenia, ciekawy zabytek, oryginalna budowla współczesna, pejzaże, rośliny w najbliższej okolicy. Robimy zdjęcia, szkicujemy. / „Zdarzenie w...” lub „Spotkanie przy...”</p>	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 III.1	<ul style="list-style-type: none"> piękno barwa kreska plama barwna faktura kompozycja zabytek budowla architektoniczna pomnik park 	<ul style="list-style-type: none"> obserwacja najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca zwiedzanie okolicy ćwiczenie plastyczne: zdjęcia, szkice rysunkowe uzupełnione kolażem omówienie prac, wycieczki (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> obserwowanie interesujących obiektów przyrodniczych, zabytków, współczesnych budowli, krajobrazów, roślin w najbliższej okolicy wypowiadanie swojego zdania, opinii na temat oglądanych obiektów szkicowanie, fotografowanie ciekawych fragmentów otoczenia, najbliższej okolicy uzupełnianie wykonanego szkicu lub fotografii kolażem 	<ul style="list-style-type: none"> wnikliwe obserwowanie interesujących obiektów przyrodniczych, zabytków, współczesnych budowli, krajobrazów, roślin w najbliższej okolicy wypowiadanie ciekawych opinii, swojego zdania na temat oglądanych obiektów (zauważanie kompozycji, formy, kolorystyki) wykonywanie ciekawie zakomponowanych, zaskakujących szkiców i fotografii otoczenia najbliższej okolicy uzupełnianie wykonanego szkicu lub fotografii ciekawym, przemyślanym, zaskakującym kolażem
<p>33. Oglądamy wystawę. Opowiadamy o dziełach. / „Portrety widzów oglądających wystawę i ich reakcje na dzieła”</p>	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 III.2	<ul style="list-style-type: none"> piękno, wyobraźnia wystawa, ekspozycja katalog wystawy kompozycja dzieła sztuki oryginał, reprodukcja kreska barwa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>O barwie i malowaniu</i>, s. 26–38; <i>O kompozycji w malarstwie</i>, s. 40–48; <i>O plamach barwnych w malarstwie</i>, s. 50–58 ekspozycja dzieł malarskich 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca oglądanie ekspozycji omówienie oglądanych dzieł (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> odbiór dzieł sztuki, odpowiednie zachowanie w galerii sztuki określanie różnic między pośrednim i bezpośrednim kontaktem z dziełami sztuki, znajomość pojęć reprodukcja, oryginał znajomość pojęć wystawa (ekspozycja), katalog wystawy 	<ul style="list-style-type: none"> aktywny odbiór dzieł sztuki, odpowiednie zachowanie w galerii sztuki określanie różnic między pośrednim i bezpośrednim kontaktem z dziełami sztuki, określanie znaczenia i walorów jednej i drugiej formy kontaktu ze sztuką, definiowanie pojęć reprodukcja, oryginał

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
lub „Nowa wersja zapamiętanego obrazu”		<ul style="list-style-type: none"> • szeroka gama barw, wąska gama barw • akcent kolorystyczny • nastrój obrazu • realizm (pojęcie wprowadzone w sposób opisowy) 		<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenie plastyczne: rysunek techniką dowolną 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzianie prostych opinii o obrazach, zauważanie w nich niektórych środków artystycznego wyrazu • formułowanie refleksji o wystawie, oglądanych dziełach w formie prostej kompozycji plastycznej – przedstawienia portretów widzów oglądających wystawę lub własnej wersji zapamiętanego obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość pojęć wystawa (ekspozycja) i katalog wystawy, określanie ich znaczenia dla odbioru i promocji sztuki • wypowiedzianie opinii, własnego zdania o obrazach, zauważanie i opisywanie zastosowanych w nich środków artystycznego wyrazu • formułowanie refleksji o wystawie, oglądanych dziełach w formie oryginalnej kompozycji plastycznej – przedstawienia portretów widzów oglądających wystawę lub tworzenie własnej, oryginalnej wersji zapamiętanego obrazu
34. Wyjście do muzeum – w świecie dzieł sztuki. Czy wszystkie eksponowane dzieła muszą nam się podobać? O temacie i nastroju dzieł. Obrazy, które powiesilibyśmy w domu, w szkole, w bibliotece. Jak wyeksponować obraz?	I.1 I.2 I.3 I.5 III.2 III.4	<ul style="list-style-type: none"> • muzeum • wystawa, ekspozycja, sala wystawowa • katalog lub przewodnik (publikacja książkowa, internetowa) • przewodnik (osoba), kustosz • dzieło sztuki, zabytek • kompozycja • gama kolorystyczna • nastrój dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • ekspozycja obrazów, dzieł sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • rozmowa nauczająca • oglądanie ekspozycji • omówienie oglądanych dzieł (praca indywidualna, zbiorowa) • ćwiczenie plastyczne: czarno-białe szkice rysunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość pojęcia muzeum, orientacyjne określanie specyfiki działalności wybranego rodzaju muzeum, rozumienie pojęć katalog, przewodnik (osoba), kustosz • orientacyjna znajomość pojęć, za pomocą których można opisać dzieła i opisywanie niektórych cech oglądanych dzieł sztuki • wypowiedzianie prostych opinii, własnego zdania o dziełach • określanie niektórych cech nastroju, tematu obrazu i ich wpływu na miejsce eksponowania 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość pojęcia muzeum, określanie specyfiki, zadań działalności różnych rodzajów muzeów (m.in. przechowywanie, badanie, udostępnianie dzieł), rozumienie i wyjaśnianie pojęć katalog, przewodnik (osoba), kustosz • wnikliwe opisywanie cech wielu oglądanych dzieł sztuki za pomocą pojęć języka plastyki, którymi można opisać obrazy, dzieła • wypowiedzianie ciekawych, przemyślanych opinii, własnego zdania o dziełach • trafne określanie nastroju, tematu, przesłania obrazu i ich wpływu na miejsce eksponowania w muzeum, przestrzeni publicznej lub prywatnej

Rozkład materiału z planem wynikowym dla klasy 5

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Blisko sztuki						
1. Oglądamy dzieła sztuki w albumach. Znajdujemy dzieła o określonych tematach. Konkurs drużynowy	I.1 I.6 II.1 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • portret, autoportret, • scena zbiorowa, scena rodzajowa • scena historyczna • scena batalistyczna • scena sakralna (religijna) • scena mitologiczna • martwa natura • pejzaż ze sztafażem • animalistyka • florystyka • sztuka przedstawiająca • sztuka abstrakcyjna (nieprzedstawiająca) 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce</i>, s. 6–11 • karta pracy: <i>Obrazy tematyczne – mała galeria gatunków</i> • reprodukcje dzieł malarskich z całego podręcznika • wybrane reprodukcje malarstwa, rzeźb, grafik z wybranych źródeł • <i>Słownik terminologiczny sztuk pięknych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • praca z tekstem • prezentacja reprodukcji • ćwiczenia • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe znanych obrazów • prezentacja ćwiczeń i prac plastycznych • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie niektórych tematów dzieł malarskich (portret, pejzaż, martwa natura, abstrakcja) • opisywanie niektórych elementów oglądanych dzieł, orientacyjne określanie tematu, • tworzenie uproszczonych szkiców inspirowanych znanymi obrazami 	<ul style="list-style-type: none"> • dokładne określanie, omawianie tematów malarskich (portret, pejzaż, martwa natura, scena rodzajowa, historyczna, religijna, mitologiczna) • opisywanie, omawianie istotnych elementów oglądanych dzieł (prosty opis poznanych rodzajów kompozycji, kolorystyki, gamy, akcentów), dokładne określanie tematu obrazów • wskazywanie różnicy między sztuką przedstawiającą a abstrakcją • tworzenie ciekawych pod względem plastycznym szkiców rysunkowych, inspirowanych znanymi obrazami
2. Dzieła sztuki i zabytki w muzeum i galerii. Zwiedzamy wirtualne muzeum. / Plakat zapraszający do muzeum, galerii	I.1 I.2 II.3 I.5 I.6 II.4 III.4 III.5 III.7 III.8	instytucje kultury <ul style="list-style-type: none"> • muzeum • galeria • skansen • dzieło sztuki • zabytek • muzea sztuk pięknych (obrazy, ryciny, rzeźby, dawne wytwory rzemiosła artystycznego), 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: <i>Sztuka w muzeum i w galerii</i>, s. 12–16. • katalogi wystaw, plakaty o muzeach i wystawach, zdjęcia ekspozycji muzealnych, galerii, komputer(y) z dostępem do internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenia • ćwiczenia plastyczne: plakat techniką mieszaną 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość niektórych rodzajów muzeów i instytucji kultury oraz ich zadań • orientacyjne określanie pojęć: zabytek, dzieło sztuki, konserwacja dzieł, konserwator • orientacyjna znajomość sposobu korzystania z wirtualnych muzeów, znajomość elementów prawa autorskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość różnych rodzajów muzeów i instytucji kultury, rozumienie ich zadań • rozumienie i precyzyjne określanie pojęć: zabytek, dzieło sztuki, konserwacja dzieł, konserwator, określanie ich znaczenia dla kultury światowej i polskiej, tradycji narodowej, ludowej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> • konserwacja zabytków • konserwator zabytków • muzea wirtualne • muzea sztuki nowoczesnej • centra sztuki współczesnej • galeria sztuki • wernisaż • katalog wystawy • plakat • kustosz muzeum, komisarz wystawy (dodatkowo) 	<ul style="list-style-type: none"> • strony internetowe wybranych muzeów np. www.mnw.art.pl 	<ul style="list-style-type: none"> • podsumowanie i omówienie ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • ogólna znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy, wernisażem • tworzenie uproszczonego plakatu będącego próbą zachęcenia do zwiedzania muzeum, galerii, stosowanie niektórych środków plastycznych, posługiwanie się techniką mieszaną 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość sposobu korzystania z wirtualnych muzeów, prawa autorskiego związanego z udostępnianiem dzieł • dokładne precyzowanie pojęć związanych z organizacją wystawy, wernisażem • tworzenie oryginalnego plakatu zachęcającego do zwiedzania muzeum lub galerii, posługiwanie się odpowiednimi środkami plastycznymi, wykorzystywanie różnych możliwości łączenia wybranych technik
3. Tworzymy wystawę, przygotowujemy wernisaż. Jeden artysta, wiele tematów dzieł. Jeden temat, prace wielu artystów./ Projekt katalogu wystawy i zaproszenia na wernisaż	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.3 II.4 III.4 III.5 III.7 III.8	<ul style="list-style-type: none"> • wystawa • wernisaż • katalog wystawy • plakat • komisarz wystawy (dodatkowo) • aranżacja wystawy • portret, pejzaż, martwa natura, scena rodzajowa, abstrakcja 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik 3.–4. <i>Sztuka w muzeum i w galerii</i>, s. 12–16; 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce</i>, s. 6–11 • reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł • wybrane strony internetowe np. www.mnw.art.pl • katalogi wystaw 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: rysunkowe projekty zaproszenia i katalogu, aranżacja wystawy • podsumowanie, omówienie i prezentacja ćwiczeń • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy i wernisażu • dokonanie wyboru prac na wystawę, tworzenie prostej kompozycji, układu, aranżacji dzieł na wystawie • przygotowanie prostego katalogu wystawy, zaproszenia i informacji prasowej o wystawie 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy i wernisażu • dokonanie przemyślanego wyboru prac na wystawę, tworzenie oryginalnej kompozycji, układu, aranżacji dzieł na wystawie • przygotowanie ciekawego katalogu wystawy, oryginalnego zaproszenia, ciekawej informacji prasowej zachęcającej do jej obejrzenia

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> np. plansze, tablice korkowe, sztalugi, duże kolorowe brystole, papier pakowy, tkaniny, duże kartonowe pudełka, materiały do stworzenia przestrzeni ekspozycyjnej i montażu ekspozycji 			
Tajemnice barw						
4. Przypomnienie wiadomości o barwach. Kolory znanych obrazów. Zmieniamy barwy znanych dzieł w naszych pracach	I.1 I.3 II.3 III.4 III.5 III.7 III.8	<ul style="list-style-type: none"> barwy podstawowe, barwy pochodne gama barw barwy ciepłe, barwy zimne wąska gama barw ciepłych wąska gama barw chłodnych (zimnych) szeroka gama barw akcent kolorystyczny tonacja 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>5. Przypomnienie wiadomości o barwach</i>, s. 18–20 karta pracy: <i>O barwach coś już wiemy</i> reprodukcje malarstwa o zróżnicowanej kolorystyce z podręcznika i wybranych źródeł materiały do stworzenia dużego koła barw (12 odcieni) 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie praca z tekstem pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: malarska lub rysunkowa interpretacja znanego obrazu prezentacja prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie cech, rozpoznawanie barw podstawowych i pochodnych, temperatury barw, orientacyjna znajomość gam barwnych opisywanie niektórych barw i gam barwnych znanych dzieł tworzenie uproszczonej interpretacji kolorystycznej znanego obrazu lub jego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> określanie cech, omawianie barw podstawowych, pochodnych, rozróżnianie barw ciepłych i zimnych, porównywanie temperatury barw, dobra znajomość gam barwnych, akcentów kolorystycznych w dziełach opisywanie barw w znanych obrazach, ich gam kolorystycznych i akcentów tworzenie oryginalnej interpretacji kolorystycznej znanego obrazu lub jego fragmentu, we właściwych proporcjach, dobrze rozplanowanego, w którym zastosowane są zróżnicowane linie i kształty

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
5. Barwy dopełniające i zjawisko powidoku. Sylwetka przedmiotu na białym tle. / „Dwukolorowy pejzaż w barwach dopełniających – odbicie w wodzie” lub „Portret tajemniczej osoby”	I.1 I.3 I.6 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • powidok, zjawisko powidoku • kontrast, barwy kontrastowe • pejzaż • portret 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 6.–7. <i>Barwy dopełniające, powidoki i kontrasty</i>, s. 21–24 • karta pracy: <i>Powidoki i kontrasty – barwne igraszki</i> • reprodukcje dzieł malarskich w których dominującym środkiem wyrazu są barwy podstawowe, pochodne, dopełniające 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • praca z tekstem • prezentacja reprodukcji • ćwiczenia • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatówką lub pastelami albo wycinanka w barwach dopełniających • prezentacja ćwiczeń i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość różnych rodzajów barw • znajomość par barw dopełniających, kontrastowych i zjawiska powidoku, wykonywanie doświadczenia związanego z powidokiem • tworzenie uproszczonej kompozycji w barwach dopełniających 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość różnych rodzajów barw, określanie ich cech • znajomość par barw dopełniających, kontrastowych, wyjaśnianie, dlaczego je tak nazywamy, znajomość zjawiska powidoku, wykonywanie doświadczeń, w których poznajemy to zjawisko, wyciąganie wniosków z doświadczenia • wskazywanie barw dopełniających w dziełach malarskich • tworzenie oryginalnej kompozycji w barwach dopełniających
6. Barwy czyste i złamane. Pojedynek barw dopełniających. / „Motyl na ziemi i skałach” lub „Ślimak na kwiatach”	I.1 I.3 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • barwy czyste • barwy złamane • animalistyka 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 8. <i>Barwy czyste i złamane, s. 25–27</i>; 6.–7. <i>Barwy dopełniające, powidoki i kontrasty</i>, s. 21–24 • karta pracy: <i>Barwy dopełniające – przelamywanie barw</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • ćwiczenie • prezentacja reprodukcji • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kolaż z samodzielnie malowanego papieru • prezentacja ćwiczeń i prac uczniów • (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość koła barw, rozróżnianie barw czystych i złamanych, znajomość sposobu tworzenia barw złamanych poprzez mieszanie barw czystych • wyodrębnianie niektórych rodzajów barw w wybranych obrazach • tworzenie prostej kompozycji, w której zastosowane są barwy czyste i złamane • wykorzystywanie techniki kolażu w pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość koła barw, określanie grup, rodzajów kolorów zawartych w kole barw i sposobu tworzenia barw złamanych spoza koła barw, umiejętność celowego łączenia, mieszania barw w celu uzyskania barw pochodnych i złamanych • określanie barw, kolorystyki obrazów (wskazywanie barw czystych, złamanych, podstawowych i pochodnych, ciepłych i zimnych) • tworzenie oryginalnej kompozycji, w której w celowy, przemyślany sposób zastosowane są barwy czyste i złamane

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje dzieł malarskich z podręcznika i wybranych źródeł, w których dominującym środkiem wyrazu są barwy podstawowe pochodne czyste i złamane model koła barw 			<ul style="list-style-type: none"> przemysłane postępowanie się możliwościami, jakie daje technika kolażu
<p>7. Zimne grzeje, a gorące chłodzi, czyli o względności barw. Utrwalenie wiadomości o barwie. / „Parasole, które chłodzą na plaży”, „Parasole, które ogrzewają w deszczu” albo „Ciepło lub zimno w tej samej kurtce”</p>	I.1 I.3 I.6 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> barwy podstawowe barwy pochodne barwy czyste barwy złamane barwy dopełniające zjawisko powidoku barwy ciepłe i zimne, temperatura barw, względność barw portret 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>9. O względności barw</i>, s. 28–30 wybrane reprodukcje ilustrujące względność barw z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami suchymi lub kredkami ołówkowymi uzupełniona kolażem z papieru kolorowego prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie temperatury barw, porównywanie barw ciepłych i zimnych, określanie względności odbioru temperatury barwy w zależności od temperatury barw sąsiednich zauważanie względności barw w niektórych obrazach orientacyjne zastosowanie zasady względności barw w prostej kompozycji plastycznej na zadany temat łączenie elementów kilku technik w wykonywanej pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> określanie temperatury barw, porównywanie temperatury barw ciepłych i zimnych, porównywanie temperatury kilku barw ciepłych i zimnych między sobą określanie względności odbioru temperatury barwy w zależności od temperatury barw otaczających, rozpoznawanie zmiany temperatury barwy pod wpływem barw otaczających w obrazach i własnych pracach plastycznych, zauważanie związku względności barw z nastrojem kompozycji przemysłane stosowanie zasady względności w różnych, samodzielnie tworzonych kompozycjach na zadany temat celowe postępowanie się kilkoma technikami plastycznymi i łączenie ich w tworzonej kompozycji

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O sztuce komponowania						
8. Przypomnienie wiadomości o kompozycji. Różne rodzaje kompozycji z tych samych przedmiotów. / „Ściana w pokoju”	I.1 I.2 I.3 II.6 II.7	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja zasada równowagi. ciężar barw, symetria, kompozycja symetryczna rytm, kompozycja rytmiczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 10. <i>Przypomnienie wiadomości o kompozycji</i>, s. 32–34 karta pracy <i>Dobrze znane układy – równowaga, symetria i rytm</i> reprodukcje dzieł, w których spełniona jest zasada równowagi, widoczna symetria i rytm w kompozycji z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia wewnątrz 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem ćwiczenie rozmowa nauczająca prezentacja reprodukcji ćwiczenie plastyczne: wycinanka z papieru kolorowego uzupełniona rysunkiem flamastrami prezentacja ćwiczeń omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość cech kompozycji spełniającej zasadę równowagi, kompozycji symetrycznej i rytmicznej rozpoznawanie w znanych dziełach sztuki niektórych cech kompozycji spełniających zasadę równowagi, symetrycznych, rytmicznych tworzenie prostych kompozycji (ze zbliżonych elementów, spełniającej zasadę równowagi, symetrycznej, rytmicznej) posługiwanie się techniką wycinanki w pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość cech kompozycji spełniającej zasadę równowagi (znajomość barw lekkich i ciężkich, sposobów uzyskiwania równowagi), kompozycji symetrycznej (zachowywania podobieństwa elementów wokół osi symetrii), rytmicznej (różnorodności sposobu powtarzania się podobnych elementów w kompozycji) rozpoznawanie różnych układów kompozycyjnych spełniających zasadę równowagi, symetrycznych i rytmicznych w wielu znanych dziełach sztuki tworzenie ciekawych, zróżnicowanych kompozycji (złożonej ze zbliżonych elementów, spełniającej zasadę równowagi, symetrycznej, rytmicznej) sprawne posługiwanie się techniką wycinanki, wykorzystywanie różnych możliwości tej techniki
9. Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika. / „Dyskoteka, taniec. Stojące osoby, czyli ci, którzy nie chcą tańczyć” lub „Zawody sportowe	I.1 I.2 I.3 I.6 II.1 II.2 II.6	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja, komponować, skomponować kompozycja statyczna kompozycja dynamiczna scena rodzajowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 11. <i>Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika</i>, s. 35–37 karta pracy: <i>Komponowanie statyczne i dynamiczne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca praca z tekstem ćwiczenie prezentacja reprodukcji 	<ul style="list-style-type: none"> określanie cech kompozycji statycznej i dynamicznej oraz niektórych sposobów przedstawiania bezruchu i ruchu na obrazie określanie niektórych cech statyki i dynamiki w wybranych dziełach 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie cech kompozycji statycznej i dynamicznej oraz różnych sposobów, środków wyrazu artystycznego, stosowanych do przedstawiania ruchu i bezruchu na obrazie określanie statyki i dynamiki kompozycji w różnych dziełach malarskich

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
i widownia” albo „Spokój i dynamika, ruch – ilustracja wybranych utworów muzycznych”			<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje dzieł malarskich przedstawiających kompozycję statyczną i dynamiczną, obrazów przedstawiających taniec i ruch z podręczników i wybranych, źródeł zdjęcia sportowców drewniany manekin serpentyna, wstążka utwory muzyczne o zróżnicowanym tempie, odtwarzacz 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska akwarelą, kredkami akwarelowymi lub pastelami olejnymi z konturem wykonanym cienkopisem prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie dwóch prostych kompozycji malarskich akwarelami z konturem wykonanym cienkopisem, różniących się rodzajem kompozycji (statyczna i dynamiczna) posługiwanie się techniką akwareli z konturem wykonanym cienkopisem 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie dwóch ciekawych pod względem plastycznym, wieloelementowych kompozycji akwarelami z konturem wykonanym cienkopisem, różniących się rodzajem kompozycji (statyczna i dynamiczna) sprawne posługiwanie się techniką akwareli, stosowanie ciekawego konturu wykonanego cienkopisem do uzupełnienia pracy
10. Kompozycja otwarta i zamknięta. O różnych sposobach tworzenia kompozycji otwartej i zamkniętej / „Rozsypane owoce i warzywa”, „Kosz z owocami i warzywami” lub „Ocean pełen ryb” i „Wielki potwór morski”	I.1 I.2 I.3 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja, komponować, skomponować kompozycja otwarta kompozycja zamknięta ramy obrazu, ramy kompozycji martwa natura animalistyka 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 12. <i>Kompozycja otwarta i zamknięta</i>, s. 38–40 karta pracy: <i>Otwieranie obrazu – jak ująć temat w ramkę</i> wybrane reprodukcje przedstawiające przykłady kompozycji otwartej lub zamkniętej z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca praca z tekstem prezentacja reprodukcji ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska akwarelami z konturem wykonanym pastelami olejnymi lub świecą prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość cech kompozycji otwartej i zamkniętej rozpoznawanie kompozycji otwartej i zamkniętej w niektórych dziełach malarskich tworzenie, układanie prostej kompozycji otwartej i zamkniętej ze wskazanych elementów komponowanie prostych prac plastycznych: kompozycji otwartej i kompozycji zamkniętej posługiwanie się techniką akwareli uzupełnionej rysunkiem pastelami olejnymi 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość cech kompozycji otwartej i zamkniętej rozpoznawanie różnorodnych kompozycji otwartych i zamkniętych w wielu dziełach malarskich samodzielne tworzenie, układanie ciekawej i oryginalnej kompozycji otwartej i zamkniętej ze wskazanych elementów komponowanie prac ciekawych pod względem plastycznym: kompozycji otwartej i zamkniętej wykorzystywanie różnych możliwości techniki akwareli podczas wykonywania pracy, uzupełnianie jej elementami narysowanymi pastelami olejnymi

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> wybrany materiał na tło i drobne eksponaty do ułożenia martwej natury naklejki do podpisywania eksponatów przyniesionych przez uczniów 			
11. Powtórzenie wiadomości o kompozycji. / „Różne kompozycje w dziełach dawnych mistrzów” – prezentacja komputerowa lub albumik	I.1 I.2 I.3 II.6 III.4 III.5 III.7 III.8	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja, komponować zasada równowagi w kompozycji kompozycja symetryczna kompozycja rytmiczna kompozycja otwarta kompozycja zamknięta kompozycja statyczna kompozycja dynamiczna reprodukcja, oryginał tematy malarskie (portret, scena zbiorowa, rodzajowa, historyczna, batalistyczna, sakralna, mitologiczna, martwa natura, portret ze sztafażem) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 10. <i>Przypomnienie wiadomości o kompozycji</i>, s. 32–34; 11. <i>Bezruch i ruch czyli statyka i dynamika</i>, s. 35–37; 12. <i>Kompozycja otwarta i zamknięta</i>, s. 38–40; karty pracy: <i>Dobrze znane układy – równowaga, symetria, rytm</i> (patrz: scenariusz lekcji 8); <i>Komponowanie statyczne i dynamiczne</i> (patrz: scenariusz lekcji 9); <i>Otwieranie obrazu jak ująć temat w ramkę</i> (patrz: scenariusz lekcji 10.) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne (plakat, album lub gazetka lub prezentacja komputerowa) prezentacja ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość różnych rodzajów kompozycji posługiwanie się albumami, internetem w celu poznawania znanych dzieł malarskich o różnych rodzajach kompozycji tworzenie prostego albumu o kilku rodzajach kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość poznanych różnych rodzajów kompozycji posługiwanie się albumami, reprodukcjami, internetem w celu poznawania wielu znanych dzieł malarskich o różnych rodzajach kompozycji tworzenie ciekawego albumu lub prezentacji komputerowej o poznanych rodzajach kompozycji

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje dzieł sztuki reprezentujące różne rodzaje kompozycji z podręcznika i wybranych źródeł komputer z dostępem do internetu i oprogramowaniem do wykonania prezentacji albumy z reprodukcjami znanych dzieł malarskich 			
O rzeźbie						
12. Dzieło sztuki w trzech wymiarach – rzeźba jako bryła. / „Papierowe ptaki”, „Skrzydlate, fantastyczne zwierzęta”	I.1 I.2 II.3 II.6	<ul style="list-style-type: none"> bryła, przestrzeń, trzy wymiary (przestrzenność, trójwymiarowość) rzeźba rzeźbiarz kompozycja w przestrzeni animalistyka 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 13. <i>Dzieło sztuki w trzech wymiarach</i>, s. 42–44 karta pracy: <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienić w rzeźbę</i> film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP 2013 (Klub Nauczyciela) rysunek, obraz, mała rzeźba o podobnym temacie – eksponaty 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem prezentacja reprodukcji ćwiczenia rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: malowana rzeźba z gniesionego papieru pomalowanego wybranymi farbami prezentacja ćwiczeń i prac uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określenie pojęcia bryły w dziełach plastycznych w odróżnieniu od dzieł na płaszczyźnie znajomość i orientacyjne precyzowanie pojęć: rzeźba, rzeźbiarz opisywanie niektórych cech rzeźby na wskazanym przykładzie planowanie prostego kształtu rzeźby w rysunku, formowanie prostej bryły rzeźby z papieru i malowanie jej farbami 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określenie pojęcia bryły w dziełach rzeźbiarskich o różnej formie w odróżnieniu od dzieł plastycznych na płaszczyźnie znajomość i dokładne precyzowanie pojęć: rzeźba, rzeźbiarz, znajomość niektórych etapów i sposobu pracy rzeźbiarza wskazywanie cech rzeźby na przykładach różnych dzieł planowanie ciekawego pod względem plastycznym kształtu rzeźby w przemyślanym szkicu rysunkowym, poprzedzającym etap formowania oryginalnej bryły rzeźby z papieru

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia wybranych rzeźb o zróżnicowanych tematach, wykonanych w różnych materiałach z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia przyrodnicze ptaków (dodatkowo) 	<ul style="list-style-type: none"> (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 		<ul style="list-style-type: none"> pomysłowość, fantazja podczas łączenia elementów rzeczywistych i fantastycznych w wykonywanej rzeźbie nadawanie wykonanej pracy ciekawej kolorystyki za pomocą wybranych farb
13. Materiał i faktura w rzeźbie. Różne rodzaje faktury – pióra, futra, pancerze. / „Gliniane zwierzęta”	I.1 I.5 II.1 II.3 II.6	<ul style="list-style-type: none"> bryła, przestrzenność rzeźba faktura rzeźbiarz, rzeźbienie materiały rzeźbiarskie (głina, drewno, kamień, metal) narzędzia rzeźbiarskie (m.in. dłuto, dłotło) odlew animalistyka 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 14.–15. <i>Materiał i faktura w rzeźbie</i>, s. 45–48 karta pracy: <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienić w rzeźbę</i> (patrz: scenariusz lekcji 12) film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP 2013 (Klub Nauczyciela) zdjęcia wybranych dzieł rzeźbiarskich o zróżnicowanych tematach wykonywanych różnymi technikami z podręcznika i wybranych źródeł albumy przyrodnicze ze zdjęciami zwierząt (dodatkowo) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja zdjęć praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: rzeźby z gliny, modeliny lub plasteliny prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> rozumienie pojęć: bryła, rzeźba, faktura i ich orientacyjne precyzowanie znajomość przynajmniej dwóch różnych materiałów z których tworzone są tradycyjne rzeźby i sposobu, w jaki powstaje ich faktura formowanie inspirowanej naturą prostej bryły zwierzęcia o zróżnicowanej fakturze z plastycznego materiału, poprzedzone fazą szkicowania 	<ul style="list-style-type: none"> rozumienie i dokładne precyzowanie pojęć: bryła, rzeźba, faktura znajomość kilku różnych materiałów, z których tworzone są rzeźby; i związku techniki rzeźbiarskiej i użytych narzędzi z formą i fakturą dzieł znajomość różnych tematów rzeźb formowanie ciekawej bryły zwierzęcia o zróżnicowanej, dobrze dostosowanej do jego formy fakturze z plastycznego materiału, inspirowanie się naturą, poprzedzenie pracy etapem tworzenia przemyślanego szkicu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
14. Płaskorzeźba. / „Moneta lub medal okolicznościowy dla mamy, dziadka i babci z okazji ich dnia” lub „Obramienie okna lub drzwi (portal)”	I.1	<ul style="list-style-type: none"> bryła faktura płaskorzeźba relief wklęsły, relief wypukły medal moneta obramienie okna, drzwi (portal) ramy kompozycji kompozycja zamknięta, kompozycja rytmiczna portret 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 16. <i>Płaskorzeźba</i>, s. 49–52 film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP 2013 (Klub Nauczyciela) reprodukcje z płaskorzeźb, reliefów (detali architektonicznych), medali, monet z podręcznika i wybranych źródeł medale, monety 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji oraz przykładów monet i medali rozmowa nauczająca praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: płaskorzeźba z gliny, modeliny lub plasteliny prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie niektórych cech rzeźby i porównywanie jej z płaskorzeźbą omawianie tematyki i formy wybranej płaskorzeźby projektowanie i tworzenie prostej formy płaskorzeźby na zadany temat, podporządkowanej ramom kompozycyjnym kształtu medalu z określonej okazji lub tworzenie prostej płaskorzeźbionej dekoracji architektonicznej posługiwanie się techniką rzeźbienia w glinie, plastelinie lub modelinie 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie cech płaskorzeźby i porównywanie jej formy, tematyki, techniki, faktury z płaskorzeźbą wykonanie ciekawego projektu płaskorzeźby na zadany temat i konsekwentne realizowanie go w praktyce, tworzenie oryginalnej formy podporządkowanej ramom kompozycyjnym medalu z określonej okazji lub tworzenie oryginalnej płaskorzeźbionej kompozycji dekoracji architektonicznej okna lub portalu wykorzystywanie różnych możliwości, które daje technika rzeźbienia w miękkim materiale, np. glinie, modelinie, plastelinie
	I.5 II.1 II.3 II.6 III.4 III.5					
O sztuce w przestrzeni						
15. Działanie integracyjne. Między rzeźbą a formą przestrzenną. / „Wielkie szkolne maskotki – postacie, zwierzęta, przedmioty” lub „Maskotka regionalna”	I.1	<ul style="list-style-type: none"> bryła rzeźba forma przestrzenna kompozycja faktura barwy podstawowe, ciepłe, zimne gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja) akcent kolorystyczny barwy dopełniające tradycja sztuka ludowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 17. <i>Formy przestrzenne</i>, s. 54–55 reprodukcje przedstawiające formy przestrzenne z podręcznika i wybranych źródeł albumy przyrodnicze ze zwierzętami zdjęcia rzeźb współczesnych przedstawiających zwierzęta 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: forma przestrzenna ze zróżnicowanych materiałów prezentacja i omówienie kompozycji (praca indywidualna i grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> wykonanie prostych projektów maskotki, orientacyjne dobranie odpowiednich materiałów do projektu praca w grupie, podejmowanie działań zespołowych i współpracy wdrażanie projektu w życie, wykonywanie pracy plastycznej różnymi technikami 	<ul style="list-style-type: none"> wykonywanie oryginalnych projektów maskotki, precyzyjne dobranie odpowiednich materiałów do projektu zgodna, twórcza praca w grupie, podejmowanie logicznie zaplanowanych działań zespołowych wdrażanie złożonego projektu w życie, wykonywanie oryginalnej pracy plastycznej różnymi technikami
	I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 II.7 III.2 III.3					

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> maskotki lub zdjęcia maskotek materiał ilustracyjny związany ze specyfiką regionu (np. dominujący krajobraz lasy, góry, duże ośrodki miejskie, charakterystyczne zabytki), regionalną sztuką ludową (stroje, przedmioty, charakterystyczne motywy dekoracyjne) 			
16. O różnych formach przestrzennych. Jak przestrzeń, powietrze i wiatr przenikają do fruwających rzeźb. / „Mobile zimowe” lub „Planety, rakiety i kosmici” albo „Kolorowe mobile geometryczne”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.3 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> rzeźba, bryła forma przestrzenna mobil, rzeźba mobilna abstrakcja fantastyka sztuka współczesna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>17. Formy przestrzenne</i>, s. 54–55 reprodukcje wybranych form przestrzennych i rzeźb mobilnych z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycja przestrzenna różnymi technikami prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie niektórych cech formy przestrzennej, zauważanie niektórych różnic między rzeźbą pełną a formą przestrzenną określanie i omawianie niektórych cech wybranych mobili tworzenie prostych elementów i montowanie ich w celu utworzenia mobila 	<ul style="list-style-type: none"> określanie różnorodnych cech formy przestrzennej, zauważanie wielu różnic między rzeźbą pełną a formą przestrzenną określanie różnorodnych specyficznych cech mobili jako rodzaju form przestrzennych omawianie kompozycji, formy, kolorystyki wybranych rzeźb mobilnych tworzenie przemyślanych elementów i montowanie całości w oryginalną, staranną formę mobila

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> kilka rozkładanych pudełek kartonowych oraz materiały do łączenia ich 			
17. O sztuce w przestrzeni. O formie przestrzennej. / Instalacja. „Chronimy naszą planetę”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 III.4	<ul style="list-style-type: none"> bryła rzeźba faktura forma przestrzenna instalacja sztuka współczesna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 18.–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje</i>, s. 56–58 zdjęcia instalacji i form przestrzennych z podręcznika i wybranych źródeł duże przedmioty do utworzenia formy przestrzennej lub instalacji materiały do montażu 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie praca z tekstem prezentacja zdjęć rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: forma przestrzenna lub instalacja z różnych materiałów (projekt lub realizacja) prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie niektórych cech formy przestrzennej i instalacji, zauważanie niektórych różnic między nimi i tradycyjnymi rzeźbami opisywanie niektórych cech wybranej instalacji lub formy przestrzennej projektowanie, wykonywanie uproszczonej formy przestrzennej na zadany temat, próba dostosowywania materiałów i form do przekazywanej treści 	<ul style="list-style-type: none"> określanie, wskazywanie wielu cech formy przestrzennej i instalacji, zauważanie i dokładne określanie różnic i podobieństw między nimi oraz tradycyjnymi rzeźbami opisywanie wielu cech różnych oglądanych instalacji i form przestrzennych wykonywanie oryginalnego projektu wieloelementowej formy przestrzennej na zadany temat, dostosowanie odpowiednich materiałów, form do przekazywanych treści, tworzenie formy przestrzennej, bogatej pod względem formy i możliwego odczytywania znaczeń, treści
O budowlach						
18. Sztuka pod gołym niebem. Zagadki. Przedstawiamy budowle	I.1 I.2 I.3 I.4 I.2	<ul style="list-style-type: none"> architektura budowle plan budowli funkcja budowli 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 20. <i>Sztuka pod gołym niebem</i>, s. 60–62 	<ul style="list-style-type: none"> praca z tekstem rozmowa nauczająca pogadanka prezentacja zdjęć zabawa plastyczna 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech budowli, architektury jako dziedziny sztuki określanie użytkowego znaczenia architektury, funkcji budowli 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie cech budowli, architektury jako dziedziny sztuki określanie, rozumienie użytkowego znaczenia architektury, funkcji budowli

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
o różnych funkcjach i wyobrażamy sobie ich plany	II.2 II.3 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalność budowli zespół architektoniczny bryła architektoniczna fantastyka 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia budowli o różnych funkcjach z podręcznika i wybranych źródeł przykładowe plany budowli z symbolami związanymi z ich wyposażeniem 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe i makiety kompleksów architektonicznych prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> określanie niektórych związków planów budowli i ich funkcji, wykonywanie orientacyjnych szkiców tworzenie prostego planu osiedla lub miasteczka tworzenie prostej makiety zespołu architektonicznego z niewielkiej liczby elementów 	<ul style="list-style-type: none"> określanie związków planów budowli, zewnętrznego kształtu i spełnianej funkcji, wykonywanie odpowiednich szkiców tworzenie oryginalnego projektu fantastycznego osiedla lub miasteczka tworzenie ciekawej, wieloelementowej makiety zespołu architektonicznego
19. Rytm i symetria w architekturze. Fasady różnych budowli. Szukamy rytmu – o podobieństwie okien, barwach i powtarzających się liniach. / „Moja budowla”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> architektura budowla forma i funkcja budowli funkcjonalność fasada kompozycja rytm, symetria szeroka gama barw wąska gama barw 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 21. <i>Symetria i rytm w architekturze</i>, s. 63–65 karta pracy: <i>Ład w architekturze / symetria rytm – obecne</i> zdjęcia wybranych budowli z podręcznika i wybranych źródeł kartki z figurami geometrycznymi do losowania kształtu rytmicznie powtarzającego się w fasadzie budowli 	<ul style="list-style-type: none"> praca z tekstem pogadanka rozmowa nauczająca prezentacja reprodukcji ćwiczenie plastyczne: tworzenie fasady budowli techniką kolażu i/lub rysunku prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie użytkowego charakteru architektury, różnych funkcji budowli określanie wybranych cech kompozycji symetrycznej i rytmicznej w architekturze wskazywanie rytmu i symetrii w wybranym dziele architektonicznym komponowanie prostej, rytmicznej i symetrycznej fasady budowli techniką kolażu lub rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie użytkowego charakteru architektury, różnych funkcji budowli określanie wielu cech kompozycji rytmicznej i symetrycznej w architekturze wskazywanie i omawianie rytmu i symetrii w różnych budowlach komponowanie oryginalnej, złożonej, rytmicznej i symetrycznej fasady budowli techniką kolażu lub rysunku, ciekawa kolorystyka pracy

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
20. Statyka i dynamika w architekturze. O architekturze bez dachu, drzwi i okien. / „Mosty na filarach, mosty wiszące” lub „Zamki w ogrodach. Zamek spokoju i zamek wiatru” albo „Wodny park rozrywki”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • architektura • budowla • statyka i dynamika w kompozycji (kompozycja statyczna i dynamiczna) • statyka i dynamika w architekturze 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: <i>22. Statyka i dynamika w architekturze</i>, s. 66–68 • karta pracy: <i>Architektura – przestrzenne interpretacje</i> • zdjęcia obiektów architektonicznych z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia mostów wiszących i mostów na filarach • zdjęcia ogrodów, parków, placów zabaw, ulic 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • prezentacja materiału ilustracyjnego • pogadanka • ćwiczenie plastyczne: kompozycja akwarelami z konturem cienkopisem • prezentacja i omówienie prac • (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne rozumienie pojęcia statyki i dynamiki w architekturze • wskazywanie niektórych cech, świadczących o statyce i dynamice w architekturze na wybranych przykładach • orientowanie się, że architektura zajmuje się kształtowaniem przestrzeni, a nie tylko budowlami • tworzenie dwóch prostych, malarskich projektów akwarelami, ilustrujących statykę i dynamikę mostów lub przedstawiających statyczny i dynamiczny zamek w ogrodzie, brodziki dla dzieci i zjeżdżalnie przy basenach 	<ul style="list-style-type: none"> • dobre rozumienie pojęcia statyki i dynamiki w architekturze • wskazywanie wielu cech świadczących o statyce i dynamice w architekturze na różnych przykładach • dobre rozumienie, że architektura zajmuje się kształtowaniem przestrzeni, a nie tylko budowlami, wskazanie przykładów • tworzenie dwóch oryginalnych, malarskich projektów akwarelami, ilustrujących statykę i dynamikę różnych mostów lub przedstawiających oryginalną, statyczną lub dynamiczną kompozycję zamku oraz ogrodu wokół niego, brodziki dla dzieci i zjeżdżalnie przy basenach
Antyk wiecznie żywy						
21. Dlaczego antyczne kolumny, łuki, kopuły podobają się i inspirują architektów do dziś? „Mój łuk triumfalny” lub „Co kariatyda dźwiga na głowie?” albo	I.1 I.2 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • kultura i sztuka starożytnej Grecji • kultura i sztuka starożytnego Rzymu • architektura, architekt • piękno, proporcje, harmonia, symetria, rytm, statyka • świątynia • (tympanon, fryz, kolumny) • kolumna (baza trzon kapitel) 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: <i>23. Okiem architekta s. 70–77; O budowlach</i> s. 60–68 • reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł ilustrujące obecność antycznych form architektonicznych w różnych okresach w historii 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne (praca pastelami suchymi lub węglem) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określenie znaczenia sztuki i kultury antycznej dla sztuki i kultury kolejnych okresów w historii • orientacyjne określenie znaczenia piękna, proporcji, harmonii w architekturze antycznej i wybranych okresów w historii 	<ul style="list-style-type: none"> • określenie, rozumienie różnorodnego oddziaływania sztuki i kultury antycznej na wybrane dzieła i kulturę kolejnych okresów w sztuce • precyzyjne określenie znaczenia piękna, proporcji, harmonii w architekturze antycznej wybranych okresów w historii, rozumienie znaczenia obecności związków sztuki i kultury współczesnej z kulturą antyczną

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
„Projekt fasady budowli z tympanonem, fryzem i kolumnami – wspólna budowla”		<ul style="list-style-type: none"> • porządek dorycki • porządek joński • porządek koryncki • kariatyda • kopuła • łuk, łuk triumfalny (zwornik, kliniec) • kwadryga 	<ul style="list-style-type: none"> • schematy i zdjęcia porządków architektonicznych, kolumn, kariatyd, łuków z różnych okresów • przykłady krojów liter • drewniany manekin 	<ul style="list-style-type: none"> • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • wrywkowa znajomość niektórych charakterystycznych antycznych form architektonicznych i cech greckich porządków architektonicznych, wyglądu świątyni greckiej i rzymskiej oraz wskazywanie zbliżonych elementów w budowlach innych epok, rozumienie niektórych aspektów przemian i przeobrażeń antycznych form w budowlach współczesnych • tworzenie prostej kompozycji barwnej lub czarno– białej inspirowanej wybranymi antycznymi formami architektonicznymi, posługiwanie się niektórymi środkami artystycznego wyrazu, częściowe wykorzystywanie możliwości techniki suchych pasteli lub węgla w pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość charakterystycznych antycznych form architektonicznych, określanie cech greckich porządków architektonicznych, wyglądu świątyni greckich i rzymskich, wskazywanie zbliżonych elementów w budowlach innych epok, rozumienie przeobrażeń wybranych form antycznych, określanie związków architektury współczesnej z architekturą antyczną, zauważanie i porównywanie form współczesnych z antycznymi • tworzenie oryginalnej wieloelementowej, przemyślanej kompozycji barwnej lub czarno– białej inspirowanej wybranymi antycznymi formami architektonicznymi, stosowanie odpowiednich środków artystycznego wyrazu, możliwości techniki suchych pasteli lub węgla w pracy plastycznej
22. Wierzenia, mity, ważne wydarzenia, codzienne przedmioty upodobania starożytnych Greków i Rzymian odkrywane przez archeologów./ „Kolorowa zastawa stołowa na piknik” lub „Projekt muralu	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • archeologia, archeolog • sztuka starożytnej Grecji • sztuka starożytnego Rzymu • zabytek • sztuka użytkowa • rzemiosło artystyczne • ceramika, porcelana • wnętrze • malowidło ściennie 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 24. <i>Okiem archeologa</i> s. 79–83 • wybrane reprodukcje sztuki starożytnej Grecji, Rzymu i późniejszych okresów • zdjęcia przedstawiające porcelanę • zdjęcia murali 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne (technika mieszana pastele suche i farby plakatowe, mozaika z kolorowego papieru, folii i innych materiałów) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie zadań archeologii w poznawaniu przeszłości, zabytków kultury materialnej, dzieł sztuki, zwyczajów w dawnych czasach na przykładzie poznawania niektórych zabytków sztuki greckiej i rzymskiej • orientacyjne określanie cech waz greckich jako inspiracji ceramiki i porcelany innych okresów • określanie niektórych cech malarstwa pompejańskiego i mozaik oraz rozumienie ich wpływu na późniejsze dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie różnorodnych zadań archeologii w poznawaniu przeszłości, zabytków kultury materialnej, dzieł sztuki, zwyczajów w dawnych czasach na przykładzie opisywania, określania cech zabytków sztuki greckiej i rzymskiej • określanie cech, kompozycji i rozumienie znaczenia waz greckich jako inspiracji ceramiki i porcelany innych okresów • określanie kompozycji kolorystyki, wybranych tematów malarstwa pompejańskiego i mozaik oraz rozumienie różnorodnego znaczenia i wpływu na późniejsze dzieła

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
o najbliższej okolicy” „Abstrakcyjna mozaika”		<ul style="list-style-type: none"> malarstwo pompejańskie, iluzjonizm mural, graffiti mozaika ramy kompozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> przykłady współczesnych mozaik 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowanie i omówienie ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie uproszczonego, uboższego projektu muralu lub uproszczonej mozaiki w określonych ramach kompozycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie złożonego, oryginalnego projektu muralu lub mozaiki, umiejętne wykorzystywanie specyfiki techniki i problematyki ram kompozycyjnych podczas tworzenia mozaiki i/lub muralu
23. Antyczne pomniki na kolumnach i pomniki konne, teatry, stadiony i ich współczesne interpretacje. Zwiedzanie jako sposób poznawania historii i niezwykłości zwiedzanych miejsc./ „Projekt pomnika.” „Projekt plenerowej sceny teatralnej” „Kolorowy stadion”	I.1 I.5 I.6 II.3 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> sztuka starożytnej Grecji, sztuka starożytnego Rzymu kolumna pomnik konny relief rzeźba teatr antyczny, orchestra, scena, widowia stadion koloseum 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 25. <i>Okiem turysty</i> s. 84–90 zdjęcia wybranych pomników na kolumnach z podręcznika i wybranych źródeł m. in. pomnik Księcia Józefa Poniatowskiego w Warszawie zdjęcia współczesnych teatrów i stadionów (sceny, wnętrza) zdjęcia koni, wybrane portrety konne na obrazach zdjęcia wybranych dyscyplin sportowych drewniany manekin 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: szkice markerem i pastelami olejnymi z elementami kolażu lub prace akwarelami z konturem pastelami olejnymi, prace przestrzenne podsumowanie i omówienie ćwiczeń (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia wybranych dzieł sztuki, pomników, budowli dla umocnienia władzy i życia społecznego w Cesarstwie Rzymskim i starożytnej Grecji orientacyjne określanie przeobrażeń pomników na kolumnach, pomników konnych na wybranych przykładach, próba porównywania formy i znaczenia pomników i innych dzieł określanie niektórych cech wspólnych, przeobrażeń starożytnych i współczesnych stadionów i teatrów, Koloseum tworzenie prostego projektu pomnika, sceny, stadionu technikami mieszanymi, tworzenie uproszczonej makiety lub rysunku stadionu 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie różnorodnego znaczenia wybranych, charakterystycznych dzieł sztuki, pomników m.in. dla umocnienia władzy i życia społecznego w Cesarstwie Rzymskim, starożytnej Grecji, późniejszych okresach w historii, współcześnie określanie wielu cech starożytnych pomników na kolumnach, pomników konnych, porównywanie, wskazywanie przeobrażeń formy i znaczenia pomników i innych inspirowanych nimi dzieł współczesnych trafne określanie wielu cech wspólnych, przeobrażeń formy starożytnych i współczesnych stadionów i teatrów, Koloseum tworzenie oryginalnego, wieloelementowego projektu pomnika, sceny, stadionu technikami mieszanymi, tworzenie ciekawej, starannej makiety lub rysunku stadionu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
#Średniowiecze						
24. Średniowieczna architektura podziwiana i odkrywana z drona. / „Projekt zamku obronnego z prostych brył”. „Fantastyczna ażurowa, „koronkowa” budowla”	I.1 I.2 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> • średniowiecze • sztuka średniowieczna • kościół, katedra, nawa główna, nawy boczne, transept, prezbiterium, absyda, plan krzyża, portal, tympanon, wieże • styl romański (łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowe) • styl gotycki (łuk ostry, sklepienie krzyżowo-żebrowe, witraż, rozeta) 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 26. <i>Widok z drona</i> s. 88–93 • karta pracy: <i>Romańskie kaplice i kościoły</i> • zdjęcia kościołów romańskich gotyckich katedr, późniejszych kościołów inspirowanych sztuką średniowiecza z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia średniowiecznych zamków obronnych 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne (przestrzenny model z opakowań, kolaż z ażurowych materiałów) • praca z tekstem podsumowanie i prezentacja ćwiczeń plastycznych • (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie znaczenia, czasu trwania i cech sztuki średniowiecznej • orientacyjne określanie niektórych cech architektury romańskiej i gotyckiej, próba porównania wybranych cech stylu romańskiego i gotyckiego na przykładzie próby opisu najważniejszych konstrukcji • wskazywanie niektórych charakterystycznych części kościołów romańskich i gotyckich, próba określania różnic i podobieństw • próba odkrywania inspirowania się sztuką romańską i gotycką w późniejszej i współczesnej architekturze sakralnej • tworzenie uproszczonej kompozycji modelu barwnego, obronnego zamku nawiązującego do architektury romańskiej • komponowanie projektu uproszczonej fantastycznej budowli o lekkiej przejrzystej „koronkowej” konstrukcji techniką kolażu nawiązującej do architektury gotyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie znaczenia, czasu trwania i cech sztuki średniowiecznej • dokładne określanie istotnych cech architektury romańskiej i gotyckiej, porównywanie cech stylu romańskiego i gotyckiego na przykładzie najważniejszych konstrukcji, wysokości i materiału budowlanego, stopniowej utraty obronnej funkcji budowli, prostoty i dekoracyjności formy • wskazywanie wielu charakterystycznych części kościołów romańskich i gotyckich, określanie różnic i podobieństw • wskazywanie i omawianie cech, elementów konstrukcji, części budowli romańskich i gotyckich, którymi inspirowali się twórcy późniejszej i współczesnej architektury sakralnej • tworzenie wieloelementowego, oryginalnego modelu barwnego obronnego zamku inspirowanego architekturą romańską • komponowanie oryginalnego przemyślanego projektu bogatej, wieloelementowej budowli o lekkiej przejrzystej „koronkowej” konstrukcji techniką kolażu nawiązującej do architektury gotyckiej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
25. Bogactwo wnętrza średniowiecznej katedry. / „Projekt współczesnej rozety lub witraża”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> witraż, rozeta ołtarz szafiasty tryptyk, poliptyk rzeźba, płaskorzeźba malarstwo, banderole krucyfiks nagrobek ramy kompozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 27. <i>Spacer po katedrze</i> s. 98–102 karta pracy: <i>Gotyckie katedry i ołtarze</i> zdjęcia średniowiecznych i współczesnych witraży – zdjęcia i reprodukcje witraży oraz kartonów witraży Stanisława Wyspiańskiego i Józefa Mehoffera zdjęcia gotyckich ołtarzy i krucyfiksów m. in. ołtarza Wita Stwosza w Kościele Mariackim w Krakowie 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja zdjęć i reprodukcji praca z tekstem ćwiczenie plastyczne (akwarele, malarstwo witrażowe) rozmowa nauczająca podsumowanie i prezentacja prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia dekoracji, niektórych elementów wyposażenia wnętrza gotyckiego kościoła orientacyjne określanie znaczenia witraży w kościołach gotyckich, późniejszych i współczesnych orientacyjne określanie formy rzeźbionych, malowanych średniowiecznych ołtarzy tworzenie uproszczonego lub abstrakcyjnego projektu witraża w określonych ramach kompozycyjnych koła lub prostokąta zakończonego łukiem ostrym 	<ul style="list-style-type: none"> określanie różnorodnego znaczenia dekoracji, wyposażenia wnętrza gotyckiego kościoła m.in. dla niepiśmiennych wiernych (witraże, ołtarze, krucyfiksy, nagrobki) wskazywanie znaczenia i wskazywanie różnych cech kompozycji witraży w kościołach gotyckich, późniejszych i współczesnych precyzyjne określanie formy rzeźbionych, malowanych średniowiecznych ołtarzy szafowych tworzenie złożonego, wieloelementowego współczesnego przedstawiającego lub abstrakcyjnego witraża w określonych ramach kompozycyjnych koła lub prostokąta zakończonego łukiem ostrym
Prawda czy piękno						
26. W poszukiwaniu ideału. Różne oblicza piękna w różnych epokach / „Najpiękniejsze oczy, najpiękniejszy uśmiech, najpiękniejsza twarz – wesoły, kolorowy portret”	I.1 I.2 I.3 I.6 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> piękno, harmonia, proporcje, ideał piękna, idealizacja, kanon rzeźba zasada kontrapostu kontrapost gotycki styl piękny piękne Madonny pieta portret, portret rzeźbiarski, portret malarski pejzaż, rzeźba 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 28. <i>W poszukiwaniu ideału</i> s. 104–106 reprodukcje przedstawiające ideał piękna w rzeźbie malarstwie różnych okresów w sztuce z podręcznika i wybranych źródeł, wybrane posągi starożytnej Grecji i Rzymu, rzeźby średniowieczne 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: technika mieszana (pasty olejne i farby plakatowe lub akrylowe; wybrana technika malarska) podsumowanie dyskusja 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne rozumienie ogólnego znaczenia pojęcia piękna, idealizacji w sztuce rozumienie podstaw wpływu poglądów starożytnych na piękno orientacyjne określanie znaczenia piękna, idealizacji, ideału piękna w określonej epoce w sztuce i kulturze rozumienie ogólnych zasad kontrapostu, orientacyjne określanie piękna podczas uproszczonego omawiania dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> rozumienie i określanie różnorodnego znaczenia piękna, idealizacji, ideału piękna w określonej epoce w sztuce i kulturze rozumienie i określanie poglądów w na piękno w kulturze, zwłaszcza europejskiej, współcześnie jako dziedzictwa kultury antycznej precyzyjne określanie i stosowanie różnych pojęć dotyczących piękna, kontrapostu podczas opisu dzieł i analizy zjawisk dotyczących piękna wskazywanie środków

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Portret mamy, taty. Portret przyjaciela. „Wspaniały krajobraz – cuda przyrody”			i renesansowe, Leonardo da Vinci Ginevra de Benci (awers i rewers obrazu) <ul style="list-style-type: none"> • schemat proporcji twarzy 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne wskazywanie sposobu idealizacji w rzeźbie starożytnej średniowiecznej i renesansowej oraz współczesnej kulturze masowej • przedstawienie osobistego stosunku do piękna w rozmowie i we własnej prostej pracy plastycznej, posługiwanie się środkami plastycznymi i częściowe wykorzystywanie możliwości wybranej techniki barwnej 	<ul style="list-style-type: none"> • plastycznych, sposobu idealizacji w rzeźbie starożytnej, średniowiecznej i renesansowej oraz współczesnej kulturze masowej • przedstawianie osobistego stosunku do piękna, interpretowanie pojęcia w rozmowie i we własnej oryginalnej, złożonej pracy plastycznej, celowe posługiwanie się wieloma środkami plastycznymi, w wykorzystywanie różnorodnych możliwości wybranej techniki barwnej
27. W poszukiwaniu prawdy. Dwa nastroje portretowanej osoby – różne oblicza prawdy. „Portret lub autoportret”. Porównanie realizmu i idealizacji	I.1 I.2 I.3 I.6 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • portret • realizm, realistyczny • rzeczywistość, prawda • natura, fantazja • rzeźba • krucyfiks • pieta • malarstwo • iluminacja • inicjał • portret rzeźbiarski • portret malarski • scena rodzajowa • maska pośmiertna • obraz fotorealistyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 29. <i>W poszukiwaniu prawdy</i> s. 107–109 • zdjęcia, reprodukcje wybranych dzieł, w których artyści posługiwali się realizmem z różnych okresów w historii, w tym dzieł antycznych, średniowiecznych, współczesnych dzieł fotorealistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • rozmowa nauczająca • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne (kredki akwarelowe lub pastele suche) • dyskusja • podsumowanie i prezentacja ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumienie źródeł i orientacyjne określanie pojęcia realizmu • poznawanie i uproszczone opisywanie starożytnych i późniejszych dzieł w których artyści posługiwali się realizmem • dokonywanie prostych porównań dzieł, w których artyści idealizowali rzeczywistość i posługiwali się realizmem • tworzenie prostego samodzielnego obrazu prawdy w przedstawianiu postaci, stosowanie wybranych środków plastycznych i wykorzystywanie niektórych możliwości techniki pasteli suchych lub kredek akwarelowych we własnej pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumienie źródeł antycznych pojęcia realizmu, znaczenia, precyzyjne określanie pojęcia – poznawanie, wskazywanie wielu elementów sprawiających, że omawiane wybrane dzieła określamy jako realistyczne, w których artyści posługiwali się realizmem w różnych okresach w historii od starożytności do współczesności • dokonywanie różnych porównań dzieł z różnych okresów w historii, w których artyści posługiwali się idealizacją rzeczywistości i realizmem • tworzenie oryginalnego, wieloelementowego obrazu ukazującego zróżnicowane, świadome dążenie do prawdziwego przedstawienia postaci, stosowanie odpowiednich środków artystycznego wyrazu, wykorzystywanie różnorodnych możliwości, które daje technika pasteli suchych lub kredek akwarelowych we własnej pracy plastycznej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Lekcje powtórzeniowe						
28. Powtórzenie wiadomości. / „Kolorowe zamki i pałace”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6	<ul style="list-style-type: none"> barwy podstawowe, barwy pochodne barwy dopełniające zjawisko powidoku barwy czyste, barwy złamane temperatura barw (barwy ciepłe i zimne) względność barw kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna kompozycja otwarta, kompozycja zamknięta kompozycja statyczna, kompozycja dynamiczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>Tajemnice barw</i>, s. 18–30; <i>O sztuce komponowania</i>, s. 32–38 reprodukcje dzieł sztuki, ilustrujące poszczególne pojęcia omawiane i powtarzane w ciągu roku szkolnego 	<ul style="list-style-type: none"> rozmowa nauczająca prezentacja reprodukcji ćwiczenie plastyczne: kompozycje rysunkowe techniką mieszaną z elementami kolażu prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość pojęć dotyczących barwy i kompozycji rozpoznawanie określonych grup barw i rodzajów kompozycji w niektórych znanych obrazach stosowanie omawianych grup barw, zjawisk dotyczących barwy oraz różnych rodzajów kompozycji we własnych szkicach, orientacyjne wyjaśnianie pojęć tworzenie prostej kompozycji zamku, której elementami będą wyjaśnienia i szkice dotyczące barwy i kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość pojęć dotyczących barwy i kompozycji rozpoznawanie określonych grup barw i rodzajów kompozycji w wielu różnych znanych obrazach przemyślane stosowanie omawianych grup barw, zjawisk dotyczących barwy oraz różnych rodzajów kompozycji we własnych szkicach, precyzowanie i wyjaśnianie pojęć tworzenie oryginalnej kompozycji zamku, której elementami będą dokładne wyjaśnienia i trafnie ilustrujące je szkice, dotyczące barwy i kompozycji
29. Powtórzenie wiadomości, cz.2. / „Kolorowe zamki i pałace”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.7 III.8	<ul style="list-style-type: none"> instytucje kultury muzeum galeria, skansen centrum sztuki współczesnej wirtualne muzeum konserwacja dzieł, konserwator wystawa wernisaż tematy dzieł sztuki (portret, pejzaż, 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>Blisko sztuki</i> s. 6–17, <i>O rzeźbie</i> s. 42–52, <i>O sztuce w przestrzeni</i> s. 54–58, <i>O budowlach</i> s. 60–68 reprodukcje dzieł sztuki, ilustrujące omawiane zagadnienia z całego podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycja rysunkowa techniką mieszaną elementami kolażu prezentacja ćwiczeń i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość różnych tematów dzieł sztuki, rzeźby i związanych z nią pojęć, różnych form przestrzennych, architektury, ludowego budownictwa i rzeźby opisywanie wybranych dzieł sztuki, związanych z omawianymi pojęciami i dziedzinami sztuk orientacyjne wyjaśnianie i ilustrowanie pojęć, dziedzin sztuki własnymi prostymi szkicami tworzenie prostej kompozycji przy użyciu wykonanych szkiców i ich objaśnień 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość różnych tematów dzieł sztuki, rzeźby i związanych z nią pojęć, różnych rodzajów form i działań w przestrzeni, architektury, ludowego budownictwa i rzeźby opisywanie różnych dzieł sztuki związanych z omawianymi pojęciami, posługiwanie się bogatym słownictwem, pojęciami podczas omawiania dzieł ilustrowanie pojęć, dziedzin sztuki, własnymi trafnie oddającymi ich treść szkicami, dokładne ich objaśnianie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<p>martwa natura, sceny zbiorowe, rodzajowe, historyczne, religijne, mitologiczne, animalistyka, florystyka, fantastyka, sztuka abstrakcyjna (nieprzedstawiająca) bryła, rzeźba, forma przestrzenna, instalacja</p> <ul style="list-style-type: none"> faktura w rzeźbie architektura, funkcja budowli, funkcjonalizm, kompozycja budowli 				<ul style="list-style-type: none"> tworzenie interesującej kompozycji z wykorzystaniem szkiców i ich wyjaśnień
<p>30. Wachlarz możliwości. Lekcja powtórzeniowa o znanych konstrukcjach, powtarzających się formach, przedstawianiu piękna i prawdy w sztuce</p>	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.6 III.8</p>	<ul style="list-style-type: none"> archeologia archeolog kultura antyczna, kultura i sztuka starożytnej Grecji i Rzymu świątynia, teatr, stadion tympanon, kolumna, porządki architektoniczne kariatyda, łuk, kopia, rzeźba wazy greckie malarstwo pompejańskie malarstwo ścienne iluzjonizm mozaika 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>Antyk wiecznie żywy</i> s. 70–90, <i>#Średniowiecze</i> s. 92–103; <i>Piękno czy prawda?</i> s. 104–109 zdjęcia, reprodukcje dzieł ilustrujących powtarzane zagadnienia z podręcznika i wybranych źródeł komputery z dostępem do internetu tekst sprawdzianu końcowego 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja reprodukcji i zdjęć rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne szkice rysunkowe i prezentacje różnymi technikami rysunkowymi lub komputerowe test prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie źródeł i najważniejszych form architektonicznych, rzeźb, malarstwa, rzemiosła artystycznego mających źródło w starożytnej Grecji i Rzymie oraz ich kontynuacji w sztuce późniejszych okresów i współcześnie orientacyjne określanie i dokonywanie prostych porównań niektórych cech stylu romańskiego i gotyckiego w sztuce średniowiecznej na przykładzie prostego opisu formy, konstrukcji, kościoła orientacyjne określanie cech i tematyki witraży, szafastych ołtarzy, rzeźb, nagrobków, malowideł, iluminacji średniowiecznych orientacyjne określanie, rozumienie pojęcia piękna, idealizacji i realizmu 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie źródeł, najważniejszych form architektonicznych, rzeźb, malarstwa, rzemiosła artystycznego mających źródło w starożytnej Grecji i Rzymie, ich kontynuacji w sztuce późniejszych okresów i współcześnie, rozumienie, że sztuka antyczna inspirowała artystów różnych okresów dobra znajomość, precyzyjne określanie i dokonywanie porównań istotnych cech stylu romańskiego i gotyckiego w sztuce średniowiecznej na przykładzie opisu ważnych elementów formy, konstrukcji kościoła dokładne określanie cech i tematyki witraży, ołtarzy szafastych, rzeźb, nagrobków, malowideł, iluminacji średniowiecznych

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> średniowiecze styl romański (łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowe) styl gotycki (łuk ostry, sklepienie krzyżowo-żebrowe) kościół, katedra (plan krzyża nawy, transept, absyda, portal) witraż, rozeta ołtarz szafiasty krucyfiks nagrobek malarstwo średniowieczne (tryptyk, polptyk) iluminacje piękno idealizacja realizm 			<ul style="list-style-type: none"> w sztuce na podstawie prostej obserwacji wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych i renesansowych dokonywanie prostych porównań między idealistycznymi a realistycznymi przedstawieniami w sztuce tworzenie prostych szkiców, uproszczonych prezentacji komputerowych w formie wachlarzy ilustrujących przemiany form, posługiwanie się idealizacją i realizmem w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie pojęcia piękna, idealizacji i realizmu w sztuce na podstawie wnikliwej obserwacji wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych i renesansowych dokonywanie różnorodnych porównań między idealistycznymi a realistycznymi przedstawieniami w sztuce tworzenie oryginalnych, trafnych szkiców, prezentacji komputerowych w formie wachlarzy jako ilustracji przemiany form w sztuce, posługiwanie się idealizacją i realizmem w sztuce
Lekcje dodatkowe						
31. Instalacja o określonym przesłaniu (Zapobieganie przemocy, uzależnieniom od używek, komputera, zwalczanie niewłaściwych	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6	<ul style="list-style-type: none"> sztuka współczesna instalacja forma przestrzenna kompozycja faktura barwy podstawowe, ciepłe, zimne, czyste i złamane gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 18.–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje</i>, s. 56–58 zdjęcia wybranych akcji plastycznych i instalacji z podręcznika i wybranych źródeł Claes Oldenburg 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca prezentacja reprodukcji, zdjęć ćwiczenie plastyczne: projekty rysunkowe działania plastycznego, przygotowanie 	<ul style="list-style-type: none"> określanie niektórych cech instalacji plastycznej, wskazywanie wybranych różnic między nimi projektowanie prostej instalacji na zadany temat, rozumienie niektórych aspektów znaczenia sztuki, artysty, przesłania dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> określanie wielu cech charakterystycznych instalacji plastycznych projektowanie oryginalnej, ciekawej pod względem plastycznym instalacji na zadany temat, rozumienie wielu różnych znaczeń sztuki, misji artysty, przesłania dzieła

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
nawyków żywieniowych – zgodnie z programem wychowawczym)		<ul style="list-style-type: none"> akcent kolorystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Floor Burger</i> (Gigantyczny hamburger), 1962 	<ul style="list-style-type: none"> instalacji lub działania plastycznego z przyniesionych rekwizytów i przedmiotów prezentacja instalacji i działań plastycznych (praca grupowa, zbiorowa) 		
Kalendarz świąteczny						
32. Boże Narodzenie. Nawiązanie do rzeźby. Uproszczone formy i bogata faktura. / „Kolorowe choinki, ozdoby choinkowe” lub „Nietypowe prezenty od świętego Mikołaja”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.2 II.3 II.6 II.7	<ul style="list-style-type: none"> bryła rzeźba faktura barwa barwy czyste i złamane szeroka gama barw wąska gama barw akcent kolorystyczny kompozycja sztuka ludowa tradycje ludowe tradycje świąteczne 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 13. <i>Dzieło sztuki w trzech wymiarach</i>, s. 42–44; 14.–15. <i>Materiał i faktura w rzeźbie</i>, s. 45–48 zdjęcia ludowych dekoracji świątecznych, zdjęcia największych choinek świątecznych ludowe dekoracje świąteczne – eksponaty materiały do montażu ozdób 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i eksponatów rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycje przestrzenne z papieru i innych materiałów (I wersja), rysunek pastelami suchymi, pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi (II wersja) prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych poznawanie niektórych dekoracyjnych motywów świątecznych, inspirowanie się nimi we własnej pracy stosowanie niektórych wiadomości o barwie, gamach barwnych i akcentach w tworzonej kompozycji przestrzennej tworzenie prostej, dekoracyjnej kompozycji świątecznej (choinka, stroik) tworzenie uproszczonej pracy malarskiej, w której znaczenie ma wyobraźnia i fantazja 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość, omawianie cech tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych poznawanie różnych charakterystycznych, dekoracyjnych motywów świątecznych, twórcze inspirowanie się nimi we własnej pracy stosowanie różnorodnych wiadomości o barwie, gamach barwnych i akcentach w tworzonej oryginalnej kompozycji przestrzennej tworzenie ciekawej pod względem zastosowanych środków artystycznego wyrazu, starannie wykonanej kompozycji świątecznej (choinka, stroik) tworzenie oryginalnej pracy malarskiej, w której duże znaczenie ma wyobraźnia, fantazja i nietypowe podejście do tematu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
33. Kompozycje wielkanocne. Rzeźbimy baranki, zajączki i kurczaczki wielkanocne. O różnych materiałach w rzeźbie tradycyjnej i współczesnej. Powtórzenie wiadomości	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.3	<ul style="list-style-type: none"> bryła, rzeźba faktura forma przestrzenna instalacja kompozycja szeroka, wąska gama barw sztuka ludowa tradycje ludowe tradycje świąteczne 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>O rzeźbie, s. 42–52, O sztuce w przestrzeni, s. 54–58</i> karta pracy <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienia się w rzeźbę</i> (patrz: scenariusz lekcji 12) reprodukcje tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych, pisanek zdjęcia przyrodnicze przedstawiające owce, barany, zające, króliki, kurczaki kosz na figurki zwierzątek świątecznych tkanina lub kolorowe brystole do przygotowania tła ekspozycji 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja ilustracji i eksponatów ćwiczenie plastyczne: rzeźby z masy solnej, gliny lub masy papierowej; świąteczne kompozycje z baloników i gałązek prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość tradycji świątecznych i ich związków ze sztuką ludową określanie prostych symboli świątecznych tworzenie prostych brył, rzeźb zwierzątek świątecznych, nawiązujących do sztuki ludowej rzeźbienie w plastycznym materiale tworzenie prostej kompozycji świątecznej z różnych materiałów 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość tradycji świątecznych i ich związków ze sztuką ludową określanie różnych symboli świątecznych tworzenie ciekawych, oryginalnych rzeźb zwierzątek świątecznych, nawiązujących do sztuki ludowej sprawne posługiwanie się techniką rzeźbienia w plastycznym materiale tworzenie oryginalnej, ciekawej kompozycji świątecznej z nietypowo zestawionych materiałów
Lekcja plenerowa / Wycieczka						
34. Porównanie rzeźb z innymi działaniami w przestrzeni. / „Formy przestrzenne z opakowań” lub „	I.1 I.5 II.3 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> bryła, rzeźba faktura forma przestrzenna, instalacja kompozycja barwy podstawowe, ciepłe, zimne, złamane 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 18–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje, s. 56–58</i> plener i zastane tam naturalne materiały 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: formy przestrzenne z materiałów naturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech nieużytkowych przestrzennych dzieł sztuki stworzenie prostego planu formy przestrzennej z wybranych materiałów z niewielu elementów 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie cech nieużytkowych przestrzennych dzieł sztuki współczesnej (nieprzedstawiający charakter dzieł, nietypowe materiały) tworzenie przemyślanej koncepcji, planu złożonej, wieloelementowej formy przestrzennej z wybranych materiałów

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Kopce i labirynty ze śniegu, liści, piasku lub gałęzi” (lekcja plenerowa)		<ul style="list-style-type: none"> gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja, akcent, kolorystyczny) sztuka współczesna 	<ul style="list-style-type: none"> wybrany materiał ilustracyjny (podczas lekcji w sali) 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja i omówienie działań plastycznych (praca indywidualna i grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywanie opakowań lub materiałów naturalnych do tworzenia prostej kompozycji przestrzennej w szkole lub w plenerze 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywanie opakowań lub materiałów naturalnych do tworzenia złożonej, oryginalnej, wieloelementowej kompozycji przestrzennej w szkole lub plenerze
35. Wystawa sztuki nowoczesnej lub współczesnej. Nowe rodzaje dzieł. Dlaczego artyści nie tworzą takich dzieł, jak w dawnych czasach?	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6	<ul style="list-style-type: none"> obraz (dzieło malarskie) instalacja, forma przestrzenna rzeźba grafika wyobraźnia realizm 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce, s. 6–11; O sztuce w przestrzeni, s. 54–58</i> współczesne dzieła plastyczne, wystawa katalogi wystaw 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca oglądanie ekspozycji omówienie oglądanych dzieł notatki, opisy dzieł (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość niektórych wybranych form dzieł sztuki współczesnej określanie znaczenia wyobraźni w twórczości awangardowej i znajomość niektórych czynników wpływających na formę współczesnych dzieł sztuki oglądanie ekspozycji w zakresie odbierania formy prostych treści symbolicznych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość wybranych form dzieł sztuki współczesnej określanie znaczenia wyobraźni w twórczości awangardowej, określanie znaczenia ekspresji i misji artysty, znajomość różnych czynników wpływających na formę współczesnych dzieł sztuki (np. odbicie przeżyć, współczesności, odkryć, zastosowanie nowych tworzyw) aktywne oglądanie ekspozycji, omawianie formy i wieloznacznego przekazu treści dzieł, posługiwanie się pojęciami języka plastyki podczas omawiania dzieł
Poznanie zabytków/Wycieczka						
36. Znane polskie pomniki. Wybrane zabytki lub wycieczka – pomniki i zabytki w najbliższej okolicy	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.6, III.1 III.2 III.8	<ul style="list-style-type: none"> zabytek budowla, fasada, plan budowli, kompozycja budowli (statyczna, dynamiczna) bryła, rzeźba, rzeźba monumentalna, rzeźba pomnikowa faktura kompozycja rzeźbiarska (statyczna, rytmiczna, zamknięta) 	<ul style="list-style-type: none"> w sali szkolnej komputery z dostępem do internetu albumy i wybrany materiał ilustracyjny ze zdjęciami znanych polskich pomników z różnych miast wycieczka zabytki, pomniki 	<ul style="list-style-type: none"> lekcja w sali z dostępem do internetu pogadanka prezentacja reprodukcji i zdjęć praca z tekstem (publikacje książkowe, internetowe) ćwiczenie plastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne poznanie wybranych zabytków lub pomników zwiedzanie i omawianie wybranych cech zabytków w najbliższej okolicy tworzenie prostego szkicu, prezentacji lub albumu o zabytku 	<ul style="list-style-type: none"> wnikliwe poznanie wybranych zabytków lub pomników, omawianie ich formy na podstawie wcześniej zebranych informacji aktywne zwiedzanie i omawianie ważnych zabytków w najbliższej okolicy tworzenie złożonego, bogatego szkicu, prezentacji lub albumu zabytku

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> przewodniki po zabytkach 	prezentacja komputerowa lub album	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja i omówienie wykonanych prac plastycznych wycieczka szkolna pogadanka rozmowa nauczająca oglądanie zabytku ćwiczenie plastyczne: prezentacja komputerowa lub album, szkice zabytków (jako praca domowa) prezentacja i omówienie wykonanych prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 		

Rozkład materiału z dwustopniowym planem wyników – klasa 6

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O grafice						
<p>1. Sztuka od kuchni. Oglądamy film <i>W pracowni grafika. Jak powstaje dzieło graficzne – kolejne etapy.</i> / „Labirynt – zaskakujące ślady różnych materiałów” lub „Drzewa. Bukiety kwiatów” (odbitki)</p>	<p>I.1 I.5 II.1 II.1 II.4 II.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> kopia powielenie grafika grafik kreska matryca odbitka (rycina) prasa graficzna druk, nakład druk wypukły, drzeworyt, linoryt, dłuto druk wklęsły, miedzioryt, akwaforta, rylec druk płaski, litografia, kredka litograficzna, tusz litograficzny grafika warsztatowa (artystyczna) grafika użytkowa (projektowa), plakat, ilustracja, komiks grafika komputerowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 1. <i>Przypomnienie wiadomości o grafice, s. 6–7</i> film <i>W pracowni grafika</i> w Klubie Nauczyciela reprodukcje dzieł graficznych z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia lub ekspozycje: przykłady płyt graficznych, narzędzi do grafiki, mała prasa graficzna wybrane książki, plakaty, komiksy wystawa <i>Bardzo różnie i bardzo dobrze. Grafiki z kolekcji Zachęty Zachęta Narodowa Galeria Sztuki 2018/19</i> karta pracy: <i>Odbitka graficzna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i filmu rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: odbitki unikatowe z przekrojonych warzyw, materiałów o zróżnicowanej fakturze podsumowanie, ekspozycja prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie źródeł powstawania i cech grafiki jako dziedziny sztuki orientacyjna znajomość materiałów, narzędzi i technik graficznych orientacyjne określanie podziału pracy grafika na dwa etapy, oryginału w grafice orientacyjne określanie cech druku wypukłego, wklęsłego, płaskiego orientacyjne rozpoznawanie, jakimi technikami zostały wykonane oglądane dzieła stworzenie prostej kompozycji, odbitki unikatowej z przekrojonych warzyw oraz innych materiałów o bogatej fakturze 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie różnych źródeł powstawania grafiki jako dziedziny sztuki i jej związków z innymi dziedzinami plastyki na płaszczyźnie dokładne określanie, dobra znajomość i rozumienie znaczenia dwuetapowego procesu twórczego (tworzenie matrycy i odbitki), sposobu tworzenia odbitki, oryginału w grafice, określanie liczby oryginalnych dzieł z jednej matrycy, zauważanie różnic w zakresie pojęcia oryginału w grafice w stosunku do innych dziedzin plastyki dobra znajomość materiałów, narzędzi i technik graficznych, rozumienie podziału technik graficznych na druk wklęsły, płaski i wypukły na podstawie oglądanego filmu trafne rozpoznawanie dzieł graficznych wykonanych różnymi technikami na podstawie występujących w nich kresek i plam stworzenie oryginalnej, wieloelementowej odbitki unikatowej – kompozycji kwiatowej powstałej w wyniku odbicia przekrojonych warzyw i innych materiałów o zróżnicowanej fakturze

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
2. Druk wypukły. / „Świat dinozaurów” (odbitki z materiałów o zróżnicowanej fakturze) lub „Spacer do parku” (odbitki z płytki gipsowej lub korkowej)	I.1 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> grafika kreska druk, nakład prasa matryca (płyta graficzna) odbitka (rycina) druk wypukły, drzeworyt, linoryt, gipsoryt, korkoryt dłuto 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 2. <i>Drzeworyt, linoryt, gipsoryt</i>, s. 8–10 reprodukcje dzieł graficznych druku wypukłego z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia lub ekspozycje: materiały i narzędzia do wykonania druku wypukłego, zdjęcia prasy graficznej karta pracy: <i>Odbitka graficzna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem rozmowa nauczająca prezentacja reprodukcji ćwiczenie plastyczne: odbitki z materiałów o zróżnicowanej fakturze lub odbitki z gipsu, korka prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie specyfiki grafiki i druku wypukłego, technik i narzędzi stosowanych do druku wypukłego opisywanie wybranego dzieła graficznego druku wypukłego w uproszczony sposób orientacyjne porównywanie druku wypukłego z innymi rodzajami druku poznanymi na filmie tworzenie z pamięci i wyobraźni kompozycji techniką druku wypukłego z materiałów o zróżnicowanej fakturze, niewielkiej liczby elementów, schematycznych formach tworzenie kilkuelementowej kompozycji graficznej techniką gipsorytu lub korkorytu 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne, precyzyjne określanie specyfiki grafiki i druku wypukłego, dobra znajomość technik i narzędzi stosowanych do druku wypukłego opisywanie różnych dzieł graficznych druku wypukłego przy zauważaniu jego specyfiki i charakterystycznych dla niego środków wyrazu artystycznego porównywanie wielu cech grafik druku wypukłego z innymi rodzajami druku w grafice artystycznej na podstawie filmu i oglądanych reprodukcji tworzenie oryginalnej, bogatej, złożonej kompozycji techniką druku wypukłego z materiałów o zróżnicowanej fakturze, o dużym zróżnicowaniu i ciekawym doborze struktury faktur, wykazywanie się kreatywnością i wyobraźnią podczas wykonywania pracy tworzenie oryginalnej kompozycji gipsorytu lub korkorytu ciekawie oddającej temat, wykorzystującej możliwości techniki (różnicowanie kresek, kontrasty walorowe)
3. Druk wklęsły. / „W gąszczu roślin – traw, kwiatów, zbóż” „Kreskowe, kropkowe abstrakcje” (odbitki z płyt styropianowych)	I.1 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> grafika, druk prasa graficzna matryca (płyta graficzna), odbitka druk wklęsły (miedzioryt, ceratoryt) rylec (igła grawerska) kreska, szrafowanie florystyka abstrakcja 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 3. <i>Miedzioryt, ceratoryt</i> s. 11–13 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość dwuetapowego procesu powstawania dzieł graficznych orientacyjne określanie techniki druku wklęsłego, rodzaju matrycy i stosowanych narzędzi, porównywanie jej z drukiem wypukłym proste opisywanie dzieł graficznych wykonanych techniką druku wklęsłego 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość dwuetapowego procesu powstawania dzieł graficznych dokładne określanie techniki druku wklęsłego, rodzaju matryc, stosowanych narzędzi, porównywanie rodzajów matryc, sposobu tworzenia odblaski, narzędzi, wyglądu kresek, sposobu tworzenia plam na płycie i odblaski

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> wybrane reprodukcje dzieł graficznych wykonanych techniką druku wklęsłego z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia lub eksponaty: prasa graficzna, rylce, płytki metalowe karta pracy: <i>Warsztat graficzny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: barwne odbitki z płytki styropianowej uzupełnione pastelami suchymi prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> wykonanie prostej kompozycji o tematyce roślinnej lub abstrakcyjnej techniką druku wklęsłego na płytce styropianowej uzupełnionej pastelami suchymi 	<ul style="list-style-type: none"> ciekawe, rozbudowane opisywanie dzieł graficznych wykonanych techniką druku wklęsłego wykonanie oryginalnej, złożonej kompozycji o tematyce roślinnej lub abstrakcyjnej techniką druku wklęsłego na płytce styropianowej uzupełnionej pastelami suchymi
<p>4.* O akwafortie i litografii. Oglądamy znane dzieła graficzne, Albumik o twórczości znanego grafika lub opis i rysunkowa interpretacja wybranego dzieła graficznego</p> <p>*po lekcji możliwość przeprowadzenia lekcji powtórzeniowej 27(4A)</p>	<p>I.1 I.5 II.1 II.6 III.4 III.5 III.8</p>	<ul style="list-style-type: none"> grafika, grafik druk prasa graficzna akwaforta matryca (płyta graficzna), odbitka druk wklęsły kreska, szrafowanie litografia druk płaski kredka litograficzna, tusz litograficzny monotypia 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>4. Akwaforta i litografia</i>, s. 14–18 reprodukcje przedstawiające wybrane dzieła graficzne A. Dürera, Rembrandta, F. Goi (akwaforty) oraz artystów polskich K. Sichulskiego, W. Pruszkowskiego, L. Wyczółkowskiego, S. Wyspiańskiego (litografie) albumy z reprodukcjami dzieł graficznych wykonanych 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: albumik, plakat lub gazetka o A. Dürerze, Rembrandcie, F. Goi, szkice na podstawie wybranych grafik prezentacja ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość dwuetapowego procesu powstawania grafiki orientacyjne określanie technik druku wklęsłego, specyfiki wykonywania akwaforty jako trawionej techniki druku wklęsłego opisywanie grafik wykonanych techniką akwaforty oraz litografii w krótki i prosty sposób wykonanie prostego albumiku, plakatu lub gazetki na temat twórczości wybranego grafika, łączenie tekstu, form graficznych i ilustracji, posługiwanie się informacjami z wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość dwuetapowego procesu powstawania grafiki dobra znajomość i precyzyjne określanie technik druku wklęsłego, dokładne określanie etapów, czynności podczas wykonywania akwaforty – trawionej techniki druku wklęsłego dokładne, ciekawe opisywanie dzieł graficznych wykonanych techniką druku wklęsłego (wygląd kresek, sposób tworzenia plam, kompozycja) oraz druku płaskiego, przede wszystkim litografii wykonanie ciekawego albumiku, plakatu lub gazetki na temat twórczości wybranego grafika, odpowiednie łączenie ciekawie opracowanego tekstu z dobrze dobranymi elementami graficznymi, ilustracjami i ciekawymi szkicami

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			technikami akwaforty i litografii • film <i>W pracowni grafika</i> z Klubu Nauczyciela (fragment o akwafortcie i litografii) • komputer z dostępem do internetu • Jerzy Werner, <i>Podstawy technologii malarstwa i grafiki</i> , Warszawa–Kraków 1985 • <i>Słownik szkolny. Malarze, rzeźbiarze, architekci</i> , Warszawa 1993 (artyści europejscy) • karta pracy: <i>Warsztat graficzny Uwaga: po cyklu lekcji o grafice można zorganizować wycieczkę do pracowni artysty grafika lub pracowni graficznej w pobliskim ośrodku kultury</i>			• umiejętne posługiwanie się informacjami zawartymi w różnych źródłach, wybieranie istotnych wiadomości z publikacji książkowych i internetu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O świetle w dziele sztuki						
5. O walorze. / „Światła latarni morskiej na morzu”, „Światła w nocnym pejzażu na wsi i w mieście”, „Światła samochodów w nocy” lub „Portret jak czarno-białe zdjęcie”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> walor barwy, walor plamy słaby walor mocny walor jasność barwy, jasność plamy, nasylenie barwy, nasylenie plamy 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 5. <i>O walorze</i>, s. 20–23 reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł przedstawiające dzieła czarno-białe i kolorowe o zróżnicowanym walorze zdjęcia nocnych pejzaży reprodukcja barwna i czarno-biała znanego obrazu karta pracy: <i>Gama walorowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i zdjęć rozmowa nauczająca ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: rysunek, miękkim ołówkiem lub mozaika z czarno-białych gazet prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość i orientacyjne określanie pojęcia waloru, jasności i nasycenia barwy zauważanie niektórych różnic walorowych, jasności i nasycenia barw podczas oglądania zdjęć oraz czarno-białych i barwnych reprodukcji dzieł stosowanie zróżnicowanego waloru w prostej kompozycji czarno-białej lub mozaice z czarno-białych gazet 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość i precyzyjne określanie pojęcia waloru, porównywanie waloru różnych barw, określanie związku waloru z jasnością i nasyceniem barwy, porównywanie jasności i nasycenia różnych barw zauważanie i dokładne określanie różnic walorowych, jasności, nasycenia barwy podczas oglądania zdjęć oraz czarno-białych i barwnych reprodukcji dzieł celowe posługiwanie się zróżnicowaniem walorowym w oryginalnej pod względem formy plastycznej i pomysłu kompozycji – rysunku miękkim ołówkiem lub mozaice z gazet, wykorzystywanie możliwości wybranej techniki pracy
6. Świat trójwymiarowy. Jak pokazać płaskie kształty, a jak przestrzenne formy? / „Martwa natura – warzywa i owoce, naczynia na stole”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> walor plama stopniowanie waloru (osłabianie i wzmacnianie) cieniowanie, światłocień jasność barwy, nasylenie barwy twardy i miękki modelunek światłocieniowy wąska gama kolorystyczna, akcent kolorystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 6. <i>Świat trójwymiarowy</i>, s. 24–28 reprodukcje z podręcznika, albumów, innych źródeł, w których widać różnice walorowe światłocienia i cieniowania 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca tekstem prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: wycinanka z kolorowego papieru i praca suchymi pastelami 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie pojęcia waloru, stopniowania waloru, cieniowania, światłocienia określanie prostych związków cieniowania i światłocienia z przedstawianiem przestrzenności przedmiotów na płaszczyźnie w obrazach i rysunkach uproszczone wyjaśnianie pojęć miękkiego i twardego modelunku, kontrastów walorowych w przedstawianiu przedmiotów na płaszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie pojęcia waloru, stopniowania waloru, cieniowania, światłocienia określanie związków i znaczenia światłocienia i cieniowania dla przedstawiania przestrzenności przedmiotów na płaszczyźnie w obrazach i rysunkach precyzyjne wyjaśnianie pojęć miękkiego i twardego modelunku, kontrastów walorowych w przedstawianiu przedmiotów na płaszczyźnie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> kompozycja zamknięta i otwarta 	<ul style="list-style-type: none"> owoce, warzywa, naczynia kuchenne, duży brystol lub tkanina do ułożenia martwej natury i stworzenia tła lampka biurowa karty pracy: <i>Gama walorowa, Światłocień</i> 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> zauważanie światłocienia cieniowania, modelunku światłocieniowego w wybranych, niektórych częściach dzieł malarskich i rysunkowych tworzenie prostej kompozycji martwej natury z plam barwnych bez modelunku w formie wycinanki oraz nawiązującej do niej prostej, barwnej kompozycji martwej natury z zastosowaniem cieniowania pastelami suchymi, próba określania związku różnic walorowych z kierunkiem światła padającego w rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> zauważanie światłocienia, cieniowania, modelunku światłocieniowego w dziełach malarskich i rysunkowych o zróżnicowanej formie i tematyce tworzenie oryginalnej kompozycji martwej natury z plam barwnych bez modelunku w formie wycinanki oraz nawiązującej do niej oryginalnej kompozycji martwej natury, z owoców i codziennych przedmiotów z zastosowaniem cieniowania pastelami suchymi, trafne określanie związku różnic walorowych z kierunkiem światła padającego w rysunku
<p>7. Światło w rzeźbie. / „Pola, lasy, rzeki – widok z lotu ptaka”. „W puszczy – drzewa, rośliny, zwierzęta” (reliefy)</p>	<p>I.1 I.4 I.5 II.1 II.3 II.6 III.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> walor światłocień faktura bryła rzeźba plaskorzeźba (relief) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 7. <i>Światło w rzeźbie</i>, s. 29–30 zdjęcia przedstawiające wybrane rzeźby i plaskorzeźby w mocnym oświetleniu pogłębiającym efekty światłocieniowe z podręcznika i wybranych źródeł latarka lub lampka biurowa aparatury fotograficznej, np. cyfrowy karta pracy: <i>Światłocień</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka ćwiczenie prezentacja reprodukcji praca z tekstem ćwiczenie plastyczne: barwny lub biały relief z papieru o zróżnicowanej fakturze prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia faktury i światłocienia w rzeźbie i plaskorzeźbie o zróżnicowanej formie, orientacyjna znajomość wpływu światła na pogłębianie różnic walorowych w kształtowaniu bryły omawianie wybranej rzeźby lub plaskorzeźby, w której charakter bryły wydobywany jest przez światło (orientacyjne określanie jej faktury, kształtów, linii) tworzenie prostego białego lub wielobarwnego reliefu z papieru kolorowego i innych materiałów o zróżnicowanej fakturze przedstawiającego krajobraz z lotu ptaka tworzenie prostej monochromatycznej kompozycji reliefu przedstawiającego puszcze 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie znaczenia faktury i światłocienia w rzeźbie i plaskorzeźbie o zróżnicowanej formie, dobra znajomość wpływu światła na pogłębianie różnic walorowych w kształtowaniu bryły omawianie kilku rzeźb o zróżnicowanych tematach, z różnych materiałów, w których charakter bryły jest wydobywany przez światło (określanie różnic faktury, kształtów, linii) tworzenie oryginalnego białego lub wielobarwnego reliefu z papieru kolorowego i innych materiałów o zróżnicowanej fakturze tworzenie oryginalnej wieloelementowej monochromatycznej kompozycji reliefu przedstawiającego drzewa, rośliny i zwierzęta w puszczy

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O przestrzeni w obrazie						
8. Najstarsze opowiadania o świecie i przestrzeni. Jak przedstawić to, co bliżej, i to, co dalej, w układzie rzędowym, pasowym i kulisowym. / Współczesna opowieść w układzie pasowym	I.1 I.2 I.4 I.5 II.1 II.2 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> przestrzeń układ rzędowy kompozycja, układ pasowy układ kulisowy 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 8. <i>Układ rzędowy, pasowy i kulisowy</i>, s. 32–35 reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł, w których widoczne są różne sposoby przedstawienia przestrzeni 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami olejnymi lub kredkami akwarelowymi z konturem cienkopisem prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość najstarszych sposobów przedstawiania przestrzeni w obrazach, na płaszczyźnie, orientacyjne określanie ich znaczenia dla ukazywania trójwymiarowości świata na płaszczyźnie rozumienie i orientacyjne precyzowanie pojęć: układ rzędowy, pasowy, kulisowy omawianie na prostych przykładach niektórych zasad poznanych sposobów przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie tworzenie schematycznych szkiców ilustrujących przedstawianie obiektów w układzie rzędowym, pasowym, kulisowym tworzenie uproszczonej kompozycji pasowej na wybrany temat współczesny 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość najstarszych sposobów przedstawiania przestrzeni w obrazach, na płaszczyźnie, dobra znajomość ich znaczenia dla ukazywania trójwymiarowości świata na płaszczyźnie dobre rozumienie i precyzowanie pojęć: układ rzędowy, pasowy, kulisowy omawianie zasad poznanych rodzajów przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie na różnych przykładach tworzenie szkiców trafnie ilustrujących przedstawianie obiektów i przestrzeni w układzie rzędowym, pasowym, kulisowym tworzenie przemyślanej, oryginalnej kompozycji pasowej, trafnie ilustrującej wybraną tematykę współczesną
9. Perspektywa linearna. Przestrzeń i bryły w perspektywie linearnej. / „Fantastyczne miasto robotów” lub „Wycieczka w autobusie”	I.1 I.2 I.4 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> przestrzeń perspektywa linearna perspektywa żabia perspektywa z lotu ptaka perspektywa boczna perspektywa centralna perspektywa ukośna skrót perspektywiczne linia horyzontu, (horyzont malarski) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 9.–10. <i>Perspektywa linearna</i>, s. 36–41 wybrane z podręcznika i innych źródeł reprodukcje dzieł z widoczną perspektywą linearną duże kartonowe pudełko, przedmiot o kształcie walca drewniany manekin 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie zasad perspektywy linearnej orientacyjne określanie sposobu przedstawiania przestrzeni w perspektywie centralnej i bocznej, żabiej i z lotu ptaka, obserwowanie skrótów perspektywicznych, linii horyzontu, punktu zbiegu linii zauważanie i opisywanie niektórych cech perspektywy linearnej w omawianych dziełach 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość zasad perspektywy linearnej jako sposobu przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie dokładne określanie sposobu przedstawiania przestrzeni w perspektywie centralnej i bocznej, żabiej i z lotu ptaka, wnikliwe obserwowanie skrótów perspektywicznych, linii horyzontu, punktu zbiegu linii zauważanie i opisywanie wielu istotnych cech perspektywy linearnej w omawianych dziełach

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> • światłocien, twardy modelunek światłocieniowy • pejzaż • wnętrze 	<ul style="list-style-type: none"> • karty pracy: <i>Bryła w przestrzeni – jakie mamy widoki, Perspektywa – gdzie to się zbiega?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenie plastyczne: rysunek węgłem lub miękkim ołówkiem albo praca barwna kredkami ołówkowymi lub pastelami suchymi • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie prostej kompozycji rysunkowej czarno-białej lub barwnej, w której zastosowane są częściowo zasady perspektywy linearnej (perspektywa centralna) i elementy światłocienia 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie ciekawej wieloelementowej kompozycji rysunkowej czarno-białej lub barwnej, w której w konsekwentny i przemyślany sposób zostały zastosowane zasady perspektywy linearnej (perspektywa centralna) i wykorzystany światłocien
10. Perspektywa linearna. Zaskakujące skrót. / Projekt zamkowej komnaty, sali tronowej w perspektywie ukośnej i bocznej	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.2 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeń • perspektywa linearna • perspektywa żabia • perspektywa z lotu ptaka • perspektywa centralna • perspektywa boczna • perspektywa ukośna • skrót • perspektywa aksonometryczna • linia horyzontu (horyzont malarski) • światłocien • twardy modelunek światłocieniowy • wnętrze • dodatkowo: • perspektywa aksonometryczna 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik 9.–10. <i>Perspektywa linearna</i> s. 36–41 • reprodukcje dzieł ukazujących przestrzeń • zdjęcia wybranych wnętrz pałacowych • <i>Uwaga: po lekcjach o perspektywie linearnej wskazane przeprowadzenie dodatkowej lekcji plenerowej, szkicowania przestrzeni, np. ulicy, alejki w parku w perspektywie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego • rozmowa nauczająca • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne: praca barwna kredkami akwarelowymi lub pastelami olejnymi • prezentacja i omówienie prac • (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie zasad perspektywy linearnej • orientacyjne określanie sposobu przedstawiania przestrzeni w perspektywie centralnej i bocznej, ukośnej, żabiej i z lotu ptaka, • zwrócenie uwagi na znaczenie umiejscowienia linii horyzontu • obserwowanie umiejscowienia punktów zbiegu linii na horyzoncie • zauważanie i opisywanie niektórych zasad perspektywy linearnej w wybranych dziełach malarskich, rysunkowych • tworzenie prostej rysunkowej kompozycji barwnej ukazującej wnętrze pałacu z orientacyjnie, częściowo zastosowanymi zasadami perspektywy linearnej, w ujęciu bocznym lub ukośnym 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość zasad perspektywy linearnej jako sposobu przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie • dokładne określanie sposobu przedstawiania przestrzeni w perspektywie centralnej i bocznej, ukośnej, żabiej i z lotu ptaka • dobre rozumienie znaczenia linii horyzontu w perspektywie linearnej • dokładne określanie znaczenia i usytuowania punktów zbiegu linii na horyzoncie w perspektywie bocznej i ukośnej • zauważanie i dokładne opisywanie zasad perspektywy linearnej w wybranych dziełach malarskich, rysunkowych, graficznych • tworzenie ciekawej, złożonej kompozycji barwnej ukazującej wnętrze pałacu zgodnie z zasadami perspektywy linearnej, w ujęciu bocznym lub ukośnym

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> schematy sześciątów w perspektywie aksonometrycznej 			
11. O perspektywie powietrznej. / „Mgły w górach, nad morzem, nad polami i w lesie. Kolorowa i błękitna przestrzeń – jak powietrze zmienia barwy w przestrzeni”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> przestrzeń perspektywa powietrzna plama barwy chłodne 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 11. <i>Perspektywa powietrzna</i>, s. 42–43 reprodukcje dzieł malarskich z podręcznika i innych źródeł, w których widoczna jest perspektywa powietrzna półprzezroczysta kalka techniczna A3 duże zdjęcia gór, krajobrazów, malarstwa pejzażowego z albumów karty pracy: <i>Perspektywa – blisko... dalej... najdalej; Perspektywa – dal spowita w błękit</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego rozmowa nauczająca praca z tekstem ćwiczenie plastyczne: praca pastelami suchymi lub kredkami akwarelowymi/ akwarelami prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie zasad perspektywy powietrznej i jej znaczenia wskazywanie niektórych cech perspektywy powietrznej w wybranym obrazie tworzenie prostej kompozycji pejzażowej, w której zastosowane są elementy perspektywy powietrznej posługiwanie się techniką rysowania suchymi pastelami albo kredkami akwarelowymi lub akwarelami w pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie zasad perspektywy powietrznej i jej znaczenia dla przedstawienia głębi w obrazie, wyjaśnianie przyczyn zmiany kolorystyki obiektów w miarę oddalenia od oka widza wskazywanie sposobu zastosowania perspektywy powietrznej w dziełach malarskich o zróżnicowanym charakterze tworzenie oryginalnej kompozycji pejzażowej, w której dla pokazania przestrzeni zastosowana została perspektywa powietrzna wykorzystywanie różnych możliwości techniki rysowania pastelami suchymi albo kredkami akwarelowymi lub akwarelami w tworzonej pracy plastycznej
12.* Perspektywa malarska i plany. / „Cztery pory roku – świat widziany przez ptaki, liście,	I.1 I.3 I.4 I.5 II.1 II.2	<ul style="list-style-type: none"> przestrzeń plany obrazu perspektywa kulisowa perspektywa malarska barwy ciepłe, barwy chłodne 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, 12. <i>Perspektywa malarska i plany w obrazie</i>, s. 44–46 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca tekstem prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia planów w ukazywaniu przestrzeni w obrazie oraz ich związku z układem kulisowym 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie znaczenia planów w ukazywaniu przestrzeni w obrazie oraz ich związku z układem kulisowym dokładne określanie znaczenia kolorów przedmiotów w ukazywaniu przestrzeni w perspektywie malarskiej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
<p>kruple deszczu, śnieżynki”</p> <p>* po lekcji możliwość przeprowadzenia lekcji powtórzeniowej 28 (12A)</p>	II.6		<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje dzieł malarskich z podręcznika i innych źródeł, w których widoczne są: perspektywa kulisowa, plany obrazu, perspektywa malarska kilka sznurków o długości 1,5–2 m 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi z kolażem z kolorowego papieru prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia kolorów przedmiotów w ukazywaniu przestrzeni w perspektywie malarskiej orientacyjne określanie znaczenia temperatury barw przedmiotów w perspektywie malarskiej stworzenie prostej kompozycji barwnej przedstawiającej pory roku, w której przestrzeń ukazana jest za pomocą planów i perspektywy malarskiej posługiwanie się wybraną techniką (pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi oraz kolażem) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość i dokładne określanie związku temperatury barw przedmiotów z ich umiejscowieniem w przestrzeni w perspektywie malarskiej stworzenie wybraną techniką oryginalnej, interesującej pod względem formy plastycznej kompozycji barwnej ukazującej pory roku, w której przestrzeń ukazana została za pomocą planów i perspektywy malarskiej (pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi z kolażem)

Zainspiruj się przeszłością

<p>13. Co w sztuce zmienia się w ciągu wieków? Co pozostaje podobne? Jak artyści przedstawiali świat, jak wyglądały dzieła w różnych okresach? / Oś czasu. „Moja podróż w czasie” lub „Wehikuł czasu” – praca inspirowana wybranym</p>	II.2 II.4 III.4 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> antyk, sztuka antyczna średniowiecze, sztuka średniowieczna szuka nowożytna renesans barok klasycyzm ideał piękna artysta twórczość dzieła sztuki muzea bezpośredni kontakt z dziełami sztuki pośredni kontakt z dziełami sztuki oryginał 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 13. <i>Podróż w czasie</i>, s. 48–50 reprodukcje charakterystycznych dzieł z podręcznika i wybranych źródeł ilustrujących przemiany dzieł w sztuce w sztuce antycznej, średniowiecznej, nowożytnej (kompozycje o podobnych tematach np. przedstawiające człowieka) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja zdjęć i reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: podsumowanie, prezentacja, omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie ram czasowych sztuki antycznej, średniowiecznej i nowożytnej oraz epok i okresów w sztuce nowożytnej orientacyjne określanie kolejności, czasu trwania poszczególnych epok w sztuce orientacyjne określanie niektórych form i tematów dzieł na podstawie przypomnienia wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych, współczesnych, próby obserwowania wspólnych cech dzieł wybranych epok m.in. obserwowania przemian ideału piękna poznanych wcześniej epok orientacyjne określanie znaczenia roli artysty 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie ram czasowych sztuki antycznej, średniowiecznej i nowożytnej oraz epok i okresów w sztuce nowożytnej precyzyjne określanie kolejności, czasu trwania poszczególnych epok w sztuce dokładne określanie wybranych form tematów i dzieł na podstawie na podstawie przypomnienia wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych, współczesnych, obserwowanie cech wspólnych i odrębnych dzieł wybranych epok m.in. obserwowanie i wskazywanie przemian ideału piękna poznanych wcześniej epok precyzyjne określanie i rozumienie znaczenia roli artysty w wybranych okresach w sztuce
--	---	--	---	--	---	--

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
dziełem sztuki dawnej		<ul style="list-style-type: none"> reprodukcja dodatkowo: kopia replika plagiat pastisz 			<ul style="list-style-type: none"> ogólne rozumienie znaczenia pośredniego i bezpośredniego znaczenia kontaktu ze sztuką tworzenie uproszczonej kompozycji osi czasu przedstawiającej następujące po sobie epoki okresy w sztuce lub pojeździe przenoszącego w wybrany okres w historii 	<ul style="list-style-type: none"> rozumienie różnorodnego znaczenia roli artysty tworzenie precyzyjnej, estetycznej oryginalnej kompozycji osi czasu przedstawiającej następujące po sobie epoki, okresy w sztuce lub pojeździe przenoszącego w wybrany okres w historii w otoczeniu przestrzeni inspirowanej charakterystycznymi dziełami sztuki
Statycznie czy dynamicznie?						
14. Harmonia i symetria porządkują kompozycje malarskie i rzeźbiarskie. O spokoju, harmonii, proporcjach i symetrii kompozycji nie tylko w sztuce renesansowej. / Różne tematy dzieł „zamknięte w trójkącie”. Scenka wpisana w trójkąt – występ artystów na scenie lub zabawa	I.1 I.2 I.4 II.1 II.6 III.4 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> renesans sztuka antyczna harmonia umiar idealizacja symetria statyka kompozycja statyczna, symetryczna, zamknięta równowaga proporcje perspektywa linearna sceny mitologiczne sceny sakralne (religijne) malarstwo rzeźba, posąg architektura klasycyzm sztuka współczesna video-art 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 14.–15. <i>Spokój i harmonia</i> s. 52–61 reprodukcje dzieł antycznych, renesansowych, klasycystycznych z podręcznika i wybranych źródeł ilustrujące zagadnienia statyki, umiaru, symetrii, kompozycji w trójkącie z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji praca z tekstem prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: kompozycje techniką mieszaną: pastele suche, malarstwo plakatówkami, kolaż z kolorowego papieru prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość cech sztuki renesansowej jako ponownego odkrycia sztuki antycznej orientacyjne określanie znaczenia niektórych wybranych cech dzieł renesansowych orientacyjne określanie tematyki i cech kompozycji renesansowych dzieł malarskich i rzeźbiarskich wybranych twórców orientacyjne określanie znaczenia sztuki renesansowej jako inspiracji do powstania wybranych dzieł współczesnych tworzenie prostej zamkniętej, kompozycji barwnej wpisanej w trójkąt, przedstawiającej występ na scenie lub zabawę, wykorzystanie niektórych możliwości techniki pasteli suchych w pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie cech, charakteru sztuki renesansowej jako ponownego odkrycia, kontynuacji i rozwinięcia sztuki antycznej dokładne określanie, rozumienie znaczenia istotnych cech dzieł renesansowych m.in. harmonii, spokoju, umiaru, idealizacji precyzyjne określanie tematyki poruszanej przez wybranych artystów renesansowych, bardzo dobra znajomość cech kompozycji renesansowych kompozycji malarskich i rzeźbiarskich oraz określanie środków plastycznych służących do ich uzyskiwania odkrywanie znaczenia sztuki renesansowej jako bogatego źródła inspiracji twórców współczesnych tworzenie oryginalnej zamkniętej kompozycji barwnej wpisanej w trójkąt, przedstawiającej występ na scenie lub zabawę, wykorzystywanie różnorodnych możliwości techniki pasteli suchych

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
15. Jak rytm i symetria porządkują formy budowli i planów miast. / Renesansowy plan miasta z rynkiem. Plany budowli	I.1 I.2 II.1 II.6 III.4 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> • harmonia, umiar • symetria • rytm • statyka, • proporcje • idealizacja • renesans • klasycyzm • architektura, • założenie urbanistyczne • zamek, pałac • łuki • kolumny 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 14.–15. <i>Spokój i harmonia</i> s. 52–61 • zdjęcia wybranych budowli renesansowych, klasycystycznych z podręcznika i wybranych źródeł • plany Zamościa (dawne i współczesne) • plany współczesnych miast 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • praca z tekstem • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne: kolaż, szkic kredkami akwarelowymi z konturem lub monotypia graficzna • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie cech sztuki renesansowej, klasycystycznej, w tym dzieł rzeźbiarskich oraz architektury jako kontynuacji sztuki antycznej • orientacyjne określanie cech renesansowych, klasycystycznych kompozycji rzeźbiarskich i architektonicznych oraz dzieł współczesnych do nich nawiązujących • orientacyjne określanie cech renesansowych założeń urbanistycznych • tworzenie prostego rysunkowego, barwnego planu miasta inspirowanego założeniami renesansowymi lub planu techniką monotypii graficznej 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie cech sztuki renesansowej, klasycystycznej, w tym formy i nawiązań dzieł rzeźbiarskich oraz architektonicznych do sztuki antycznej, oraz inspirowania się antykiem w sztuce współczesnej • dokładne określanie cech renesansowych, klasycystycznych kompozycji rzeźbiarskich i architektonicznych oraz dzieł współczesnych do nich nawiązujących • dobra znajomość i określanie cech renesansowych założeń urbanistycznych na przykładzie Zamościa • tworzenie ciekawego, oryginalnego, rysunkowego, barwnego planu miasta (z wyróżnionymi planami niektórych budowli) inspirowanego założeniami renesansowymi lub techniką monotypii graficznej
16. Przedstawianie szybko zmieniających się zdarzeń w sztuce barokowej i późniejszej. Co potęguje dynamikę, wrażenie ruchu w kompozycjach? / Poruszanie się ludzi (kompozycja po przekątnej). Siły i zjawiska przyrodnicze	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> • dynamika, ruch • kompozycja dynamiczna • silne kontrasty światłocieniowe • silne kontrasty barwne, kontrastowa kolorystyka • ekspresja • bogactwo, przepych, teatralność • ekspresja • sceny religijne • sceny mitologiczne • sceny batalistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 16.–17. <i>Dynamiczniej, proszę!</i> s. 62–76 • reprodukcje dzieł barokowych, romantycznych i współczesnych, o zróżnicowanej tematyce, w których jest kompozycja dynamiczna z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • dyskusja • ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatówkami, praca techniką mieszaną 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie cech kompozycji dynamicznej w malarstwie, rzeźbie • określanie i wskazywanie niektórych cech kompozycji dynamicznych na przykładzie malarskich, rzeźbiarskich dzieł barokowych, późniejszych, współczesnych oraz dzieł innych dziedzin m.in. filmowych • udział w dyskusji o możliwościach przedstawiania ruchu na obrazach i rzeźbie, orientacyjne określanie, co pozwala pokazać ruch poprzez porównanie z niektórymi środkami wykorzystywanymi do przedstawiania spokoju, statyki 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie cech kompozycji dynamicznej w malarstwie, rzeźbie, wskazywanie środków plastycznych służących do uzyskiwania wrażenia ruchu, zmienności, dynamiki w kompozycji • określanie i wskazywanie wielu charakterystycznych, istotnych cech kompozycji dynamicznych na przykładzie różnorodności malarskich, rzeźbiarskich dzieł barokowych mitologicznych, religijnych, późniejszych obrazów historycznych i batalistycznych, pejzaży oraz współczesnych scen rodzajowych m.in. w filmach

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji										
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony									
17. Dynamika w architekturze barokowej i współczesnej. / „Fantastyczne dynamiczne budowle – kryształowe miasto lub budowle o płynnych kształtach”	I.1	• dynamika, ruch	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 16.–17. <i>Dynamiczniej, proszę!</i> s. 62–76 • zdjęcia rzeźby, architektury barokowej, rokokowej i współczesnej o dynamicznej kompozycji, dominujących ostrych lub obłych kształtach z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia kryształów • zdjęcia krajobrazów z elementami o łagodnych, płynnych kształtach (np. pagórki, zakola rzek) 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji i zdjęć • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne: praca techniką kolażu pastele olejne, papier kolorowy, tapety, gazety • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie cech kompozycji dynamicznej w rzeźbie i architekturze • orientacyjne określanie środków plastycznych stosowanych do tworzenia nieużytkowych i użytkowych kompozycji przestrzennych • proste omawianie pod względem dynamicznego charakteru formy niektórych cech wybranych elementów kompozycji rzeźbiarskich, dekoracji rzeźbiarskich, wnętrz budowli, fasad budowli • tworzenie prostej kompozycji techniką kolażu przedstawiającej fantastyczne dynamiczne budowle o ostrych lub obłych, płynnych zarysach inspirowane architekturą barokową i współczesną 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie istotnych cech kompozycji dynamicznej w rzeźbie i architekturze • dokładne precyzowanie środków plastycznych stosowanych do tworzenia nieużytkowych i użytkowych kompozycji przestrzennych • trafne, dokładne omawianie pod względem dynamicznego charakteru formy cech, wybranych elementów kompozycji rzeźbiarskich, dekoracji rzeźbiarskich, wnętrz budowli, fasad budowli • tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji techniką kolażu przedstawiającej fantastyczne dynamiczne budowle współczesną o ostrych lub obłych zarysach inspirowane architekturą barokową i współczesną 									
	I.2	• kompozycja					I.3	• dynamiczna,	I.4	• silne kontrasty	I.5	• światłocieniowe, silne	II.1	• kontrasty barwne	II.6
18. Artysta badaczem. Podziw dla piękna i potęgi natury. / Badamy kolory i kształty. Krople i ziarna	I.1	• artysta	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 18.–19. <i>Artysta badaczem</i> s. 78–83 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie roli i zadań artysty oraz wskazywanie znaczenia obserwacji, inspirowania się naturą i badania jej zasad podczas tworzenia na przykładzie wybranego dzieła poznanego artysty 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie zmieniającej się roli i zadań artysty w wybranych okresach w sztuce, wskazywanie znaczenia obserwacji, inspirowania się naturą i badania jej zasad oraz dokładne omawianie tego na wybranych przykładach dzieł i postaw 									
	I.3	• twórca					I.4	• rzemieślnik	I.5	• naśladowca	I.6	• badacz	II.1	• obserwacja	

Kim jest artysta?

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
piasku, promienie światła w przyrodzie. Obserwacja przemian w czasie, przemijanie – piękno młodości i starości	II.2 II.6 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> natura realizm piękno brzydota szkic portret sfumato pejzaż kompozycja światłocien sztuka renesansowa sztuka barokowa sztuka XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje dzieł malarskich, które powstały w wyniku wnikliwej obserwacji natury reprodukcje portretów renesansowych, barokowych, współczesnych przedstawiających ludzi w różnym wieku z podręcznika i wybranych źródeł autoportrety wybranych malarzy z różnych okresów w życiu np. Rembrandta 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: pastele olejne lub suche podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne rozumienie znaczenia obserwacji świata, przemian przedstawianych osób, przedmiotów w czasie w twórczości wybranych artystów renesansowych, barokowych, XIX w. i współczesnych tworzenie prostych kompozycji barwnych inspirowanych naturą oraz problematyką przemijania 	<ul style="list-style-type: none"> artystów (Dürer, Leonardo da Vinci, Rembrandt, Wyczółkowski) bardzo dobre rozumienie różnorodnego znaczenia obserwacji świata, przemian przedstawianych przedmiotów w czasie w twórczości wybranych artystów renesansowych, barokowych, XIX w. i współczesnych tworzenie oryginalnych barwnych kompozycji rysunkowych i malarskich ściśle związanych z obserwacją natury oraz problematyką przemijania
19. Artysta badaczem – określanie i badanie zasad. / Abstrakcja z losowo rozrzucanych kształtów	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4	<ul style="list-style-type: none"> artysta twórca rzemieślnik naśladowca natury badacz, obserwator, obserwacja natury natura eksperyment, doświadczenie współpraca, współdziałanie abstrakcja akcja plastyczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 18.–19. <i>Artysta badaczem</i> s. 78–83 reprodukcje wybranych dzieł, dokumentacja fotograficzna wybranych współczesnych działań plastycznych badających zjawiska naukowe, mechanizmy społeczne z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: wycinanka lub praca flamastrami prezentacja, podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie zmieniającej się roli artysty jako obserwatora natury oraz jako badacza zasad rządzących wybranymi zdarzeniami w wybranych okresach w historii i współcześnie uproszczone opisywanie roli artysty – twórcy współczesnego dzieła, w którym ten bada wybrane zasady tworzenie techniką wycinanki prostej kompozycji abstrakcyjnej z wybranych figur zakomponowanych w sposób losowy 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość i określanie zmieniającej się roli artysty jako obserwatora natury, badacza w wybranych okresach w historii oraz współcześnie jako wnikliwego badacza zjawisk, zasad rządzących wybranymi zdarzeniami prowadzącymi do stworzenia abstrakcyjnego obrazu lub akcji opisywanie roli artysty – twórcy współczesnego dzieła, w którym ten bada wybrane zasady matematyczne lub zjawiska socjologiczne tworzenie techniką wycinanki złożonej, oryginalnej kompozycji abstrakcyjnej powstającej z wybranych figur zakomponowanych w sposób losowy, dokładne zaplanowanie etapów wykonania pracy

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
20.* Artysta iluzjonista, czyli daj się oszukać! Wejście w świat artysty. Gra i zabawa artysty z widzem. Zasady gry, sposób iluzji. / Kolorowe kałuże i kamienie na chodniku, zaskakujące przeszkody. *po lekcji możliwość przeprowadzenia lekcji powtórzeniowej 29 (20A)	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • artysta • twórca • wyobraźnia • kreacja • iluzja • iluzjonizm • malarstwo iluzjonistyczne • sztuka barokowa • sztuka rokokowa • sztuka współczesna • street art 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 20.–21. <i>Artysta iluzjonista, czyli daj się oszukać!</i> s. 84–89 • reprodukcje barokowego malarstwa iluzjonistycznego z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia wybranych rzeźb rokokowych • przykłady dzieł współczesnych łączących się ściśle z otaczającą rzeczywistością m.in. street artu 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: projekt malarski makieta pracy o charakterze street artu • dyskusja • podsumowanie i omówienie prac plastycznych (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość roli artysty jako kreatora dzieł stanowiących iluzyjne uzupełnienie rzeczywistości • orientacyjna znajomość cech malarstwa iluzjonistycznego • orientacyjna znajomość wybranych dzieł z różnych okresów wiernie, w fotograficzny sposób naśladujących rzeczywistość i łączących się z nią • uczestniczenie w dyskusji o postawach i roli artysty • tworzenie prostej kompozycji street artu łączącej się z rzeczywistością i ją uzupełniającej 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość roli artysty jako kreatora różnorodnych dzieł stanowiących iluzyjne uzupełnienie rzeczywistości • dobra znajomość cech malarstwa iluzjonistycznego • dobra znajomość wybranych dzieł z różnych okresów wiernie, w fotograficzny sposób naśladujących rzeczywistość i łączących się z nią • aktywny udział w dyskusji o postawach i roli artysty • tworzenie oryginalnej kompozycji street artu ściśle, iluzyjnie łączącej się z rzeczywistością i ciekawie i zaskakująco ją uzupełniającej
Sztuka na wyciągnięcie ręki						
21. Bogactwo ornamentu – Jak powstaje i czego się składa ornament? Czyli o potrzebie ozdabiania i dekorowania w sztuce i życiu codziennym. Kropki, kreski, małe wzorki i zawijasy –	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 III.2 III.4 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> • dekoracja, • motyw, motywy • zdobniczy motyw dekoracyjny • ornament • stylizacja • rozeta • wić roślinna • liść akantu • plecionka • rocaille • motywy abstrakcyjne, geometryczne 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 22.–23. <i>Bogactwo ornamentu</i> s. 90–93 • przykłady ornamentów inspirowanych różnymi elementami krajobrazu przyrodniczego z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • rozmowa nauczająca • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne: praca flamastrami, markerami, ołówkiem lub wybranymi kredkami 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie natury jako inspiracji do powstawania ornamentów wykorzystywanych do dekoracji różnych przedmiotów życia codziennego • orientacyjne określanie czasu, miejsca i kręgu kulturowego, w których powstał przedmiot na podstawie dekorującego go ornamentu • tworzenie uproszczonych ornamentów z najmniejszych rytmicznie powtarzających się motywów lub niepowtarzalnego ornamentu w miarę spójnego pod względem stylistycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie różnych stylizowanych elementów natury (roślin, zwierząt, detali krajobrazu często uproszczonych do form geometrycznych i/lub abstrakcyjnych) jako inspiracji do tworzenia motywów zdobniczych wykorzystywanych do dekoracji różnych przedmiotów życia codziennego • dokładne określanie czasu, miejsca powstania i kręgu kulturowego, w których powstał przedmiot na podstawie dekorującego go ornamentu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
najmniejsze części ornamentu. Jak rozrasta się ornament? (Dwa obrusy)		<ul style="list-style-type: none"> kompozycja rytmiczna kompozycja otwarta 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia ornamentów dekoracyjnych związanych z różnymi dziedzinami sztuki ornamenty charakterystyczne dla najbliższej okolicy, regionu <p><i>Uwaga: po przeprowadzeniu lekcji warto zaplanować wycieczkę do skansenu, muzeum sztuki ludowej, pracowni ludowego artysty w celu poznania bogactwa ornamentów najbliższej okolicy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 		<ul style="list-style-type: none"> tworzenie oryginalnego, złożonego, bogatego ornamentu z najmniejszych rytmicznie powtarzających się motywów lub niepowtarzalnego, bogatego ornamentu spójnego pod względem stylistycznym
22. Wśród meandrów rzeki, w gęstwinie gałązek, liści i listeczków, kwiatów, zwierząt, czyli o popularności różnych ornamentów w historii. / Projekty wzorzystych	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 II.7 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> dekoracja motyw, motywy zdobniczy, motyw dekoracyjny ornament stylizacja rozeta, wić roślinna liść akantu plecionka rocaille motywy abstrakcyjne, geometryczne 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 22.–23. <i>Bogactwo ornamentu</i> s. 90–93 zdjęcia ornamentów związanych z różnymi dziedzinami sztuki, sztuką ludową i sztuką ludów pierwotnych z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja materiału ilustracyjnego praca z tekstem ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: pastele olejne lub farby plakatowe, praca techniką mieszaną 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia prostych form naturalnych jako źródła inspiracji do tworzenia różnorodnych ornamentów orientacyjne określanie znaczenia i wykorzystywania we wzornictwie i projektowaniu ornamentów ludów pierwotnych innych kultur, rodzimej sztuki ludowej 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie znaczenia prostych form naturalnych jako źródła inspiracji do tworzenia różnorodnych ornamentów i motywów trafne, precyzyjne określanie znaczenia i wykorzystywania we wzornictwie i projektowaniu ornamentów ludów pierwotnych innych kultur, rodzimej sztuki ludowej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
tkanin – w geometryczne oraz roślinne i zwierzęce wzory		<ul style="list-style-type: none"> ornamenty malarskie, rzeźbiarskie kompozycja rytmiczna kompozycja otwarta 	<ul style="list-style-type: none"> projekty wzorów na tkaninach wzorzyste tkaniny (eksponaty lub zdjęcia) 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowanie, prezentacja i omówienie prac plastycznych (praca indywidualna, grupowa zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość związków ornamentów z niektórymi dziedzinami sztuki i technikami plastycznymi (ornamenty rzeźbione, malowane, haftowane) orientacyjne wskazywanie związku ornamentu z kompozycją rytmiczną i otwartą wykorzystywanie samodzielnie wymyślonego prostego ornamentu geometrycznego, roślinnego, zwierzęcego w projektowaniu tkaniny (prosta kompozycja rytmiczna, otwarta) 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość związków różnorodnych ornamentów z wieloma dziedzinami sztuki i różnymi technikami plastycznymi (ornamenty rzeźbione, malowane, haftowane) trafne wskazywanie częstego związku ornamentu z kompozycją rytmiczną i otwartą, określanie innych kompozycji ornamentów wykorzystywanie samodzielnie wymyślonego oryginalnego ornamentu geometrycznego, roślinnego, zwierzęcego w projektowaniu tkaniny jako złożonej kompozycji rytmicznej i otwartej
23. Moda i proporcje sylwetki na przykładzie barokowej i rokokowej mody. / Jak w pięknej sukni mogła bawić się mała królowa? Niezwykła suknia z kryzą i wachlarzem	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> moda stroje, ubiory suknia barokowa i rokokowa (fortugał, kryza) mantylka moda barokowa, stroje barokowe, moda rokokowa, stroje rokokowe moda w stylu empire, stroje w stylu empire polski strój szlachecki (żupan, kontusz, kołpak, pas kontuszowy, karabela, buty) peruka, koafiura stylizacja 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 24.–25. <i>Nie szata zdoła człowieka, ale... jak cię widzą, tak cię pisać</i> s. 94–103 przykłady strojów barokowych i rokokowych, w stylu empire widocznych na znanych obrazach reprodukcje obrazów z widocznym polskim strojem szlacheckim 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego praca z tekstem ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: kompozycja przestrzenna z różnych materiałów) podsumowanie, omówienie i prezentacja prac (praca indywidualna, zbiorowa, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> ogólne rozumienie związku mody, strojów jako jednej z form sztuki użytkowej ze stylem panującym w sztuce orientacyjne określanie związku proporcji sylwetki, rozmiarów strojów i fryzur w modzie kobiecej na zróżnicowanych przykładach strojów i fryzur barokowych, rokokowych i empire orientacyjne określanie specyfiki dawnych strojów męskich ze szczególnym zwróceniem uwagi na polski strój szlachecki orientacyjne określanie estetycznej i społecznej funkcji i znaczenia stroju na wybranych przykładach dawnej mody kobiecej i męskiej 	<ul style="list-style-type: none"> rozumienie różnorodnych związków i oddziaływań mody, strojów jako jednej z form sztuki użytkowej ze stylem panującym w sztuce dokładne określanie związku proporcji sylwetki, rozmiarów części strojów oraz fryzur w modzie kobiecej na zróżnicowanych przykładach strojów i fryzur barokowych, rokokowych i empire określanie znaczenia i specyfiki dawnych strojów męskich ze szczególnym zwróceniem uwagi na polski strój szlachecki dokładne określanie i rozumienie estetycznej i społecznej funkcji i znaczenia stroju na wybranych przykładach dawnej mody kobiecej i męskiej, odzwierciedlanie pozycji społecznej w formie i atrybutach stroju

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> • kreatorzy mody, projektanci mody • sztuka użytkowa 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia współczesnych strojów inspirowanych barokowymi i rokokowymi z pokazów mody, zdjęcia kostiumów teatralnych • <i>Historia fryzur z zarysem historii stroju europejskiego</i>, Wyd. Studio sztuki 		<ul style="list-style-type: none"> • projektowanie i tworzenie modelu kompozycji bogatej, dekoracyjnej, barwnej sukni na stelażu inspirowanej modą barokową i rokokową ze zróżnicowanych materiałów ekologicznych i innych 	<ul style="list-style-type: none"> • projektowanie i tworzenie oryginalnego modelu kompozycji bogatej, dekoracyjnej, barwnej sukni z kryzą i wachlarzem na odpowiednim stelażu inspirowanej modą barokową, rokokową lub empire ze zróżnicowanych materiałów ekologicznych i innych
<p>24. Język mody językiem porozumienia między ludźmi. Opowiadanie o sobie i pozycji społecznej poprzez strój. / Oficjalnie czy „na luzie” – szal i krawat zmieniają strój. Moje marzenia, upodobania, pasje „na głowie” – zabawna fryzura, nakrycie głowy opowiadające o mnie... z przysmruzeniem oka</p>	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • moda • stroje, ubiory • suknia barokowa i rokokowa (fortugał, kryza) • mantylka • moda barokowa, stroje barokowe • moda rokokowa, stroje rokokowe • moda w styku empire, stroje w stylu empire • polski strój szlachecki (żupan, kontusz kołpak, pas kontuszowy, karabela, buty) • peruka • koafiura • stylizacja 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 24.–25. <i>Nie szata zdobi człowieka, ale... jak cię widzq, tak cię pisać</i> s. 94–103 • barokowe, rokokowe stroje i fryzury z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia z pokazów mody i pokazów fryzur • karykatury z wybranych źródeł • <i>Historia fryzur z zarysem historii stroju europejskiego</i>, Wyd. Studio sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • rozmowa nauczająca i dyskusja • ćwiczenie plastyczne: prace pastelami, markerami, kredkami akwarelowymi z konturem • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne, ogólne rozumienie estetycznego, użytkowego i społecznego znaczenia mody jako obrazu pozycji społecznej • wskazywanie ogólnych związków mody ze stylem panującym w sztuce • ogólne rozumienie dawnej mody jako źródła inspiracji dla współczesnych projektantów • ogólne rozumienie znaczenia fryzur jako dopełnienia ubioru ukazującego pozycję społeczną oraz elementu korygującego proporcje sylwetki • tworzenie kompozycji prostych, istotnych dodatków (szala, krawata) uzupełniających i zmieniających charakter współczesnego ubioru 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne rozumienie estetycznego, użytkowego i społecznego znaczenia mody jako obrazu pozycji społecznej, stanowiska, funkcji społecznej, stanu majątkowego • wskazywanie różnorodnych związków mody z kulturą, okresem w historii, stylem panującym w sztuce na przykładzie mody barokowej, rokokowej, empire • rozumienie różnorodnych oddziaływań i wpływów mody dawnej na współczesną jako źródła inspiracji, pomysłów do przetwarzania wybranych elementów strojów historycznych we współczesnej modzie kreowanej przez największych projektantów

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> • kreatorzy mody, projektanci mody • portret • karykatura, autokarykatura • sztuka użytkowa 			<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie projektu i modelu fryzury i/lub nakrycia głowy z atrybutami odzwierciedlającymi zainteresowania, marzenia jako forma współczesnego nawiązania do baroku i rokoka 	<ul style="list-style-type: none"> • dobre rozumienie znaczenia fryzur jako istotnego dopełnienia ubioru ukazującego pozycję społeczną, ilustrującego osobiste przeżycia, poprzez rozmiary korygującego proporcje sylwetki narzucanej przez modne stroje w okresie baroku, rokoka, empire • tworzenie kompozycji oryginalnych istotnych dodatków (szala, krawata) uzupełniających i zmieniających charakter współczesnego ubioru • tworzenie oryginalnego projektu i modelu fryzury i/lub nakrycia głowy z trafnie dobranymi i ciekawie zakomponowanymi atrybutami odzwierciedlającymi zainteresowania, marzenia jako forma współczesnego nawiązania do baroku i rokoka
<p>25. Znaczenie ogrodów. / Ogrodowa geometria – ogród z osią. Nastrój i tajemniczość angielskiego ogrodu – budowla, rzeźba ukryta wśród drzew.</p>	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.1 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • architektura zieleni • architektura krajobrazu • ogród • park • założenie parkowo-ogrodowe • rezydencja, willa, pałac • ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna, kompozycja zamknięta) 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 26.–27 <i>Pamiętajcie o ogrodach</i> s. 104–110 • zdjęcia wybranych zespołów parkowo – ogrodowych • zdjęcia ogrodów barokowych, angielskich, zen z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia parkowych budowli ogrodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • praca z tekstem • rozmowa nauczająca; kolaż, pastele suche lub olejne, akwarele • ćwiczenie plastyczne • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumienie ogólnego znaczenia ogrodu i parku jako miejsc odpoczynku, historycznie związanych z pałacem, budowlą mieszkalną • orientacyjne rozumienie podporządkowania sposobu tworzenia ogrodów i parków zasadom architektonicznego kształtowania przestrzeni • dokonywanie prostych porównań zasadniczych cech ogrodów barokowych, angielskich, wschodnich związanych z filozofią zen, ogrodów współczesnych • tworzenie prostych planów dwóch znacząco różniących się od siebie założeń ogrodowych (ogrodu barokowego i ogrodu angielskiego) w formie kolażu i pracy malarskiej farbami akwarelowymi, pastelami suchymi lub olejnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumienie różnorodnego znaczenia ogrodu i parku jako miejsc odpoczynku, przestrzeni uprawy roślin historycznie związanych z pałacem, rezydencją, willą, budowlą mieszkalną, wskazywanie różnych rodzajów ogrodów • dobre rozumienie podporządkowania sposobu tworzenia ogrodów i parków zasadom architektonicznego kształtowania przestrzeni z wykorzystaniem elementów natury – roślin • dokonywanie różnorodnych porównań charakterystycznych cech ogrodów barokowych, angielskich, wschodnich związanych z filozofią zen, ogrodów współczesnych m.in. pod względem ogólnych założeń kompozycyjnych, sposobu kształtowania zieleni, budowli ogrodowych

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> ogród angielski, ogród krajobrazowy (kompozycja dynamiczna, kompozycja otwarta) fontanna, oczko wodne budowle ogrodowe oranżeria altana ruiny ogród zen, ogród japoński (kompozycja statyczna, zasada równowagi w kompozycji) 	<p><i>Uwaga: po lekcji wskazana wycieczka do najbliższego parku, zespołu parkowo-ogrodowego</i></p>			<ul style="list-style-type: none"> tworzenie oryginalnych ciekawych planów znacząco różniących się od siebie założeń ogrodowych (ogrodu barokowego i ogrodu angielskiego) w formie kolażu i pracy malarskiej mieszanej farbami akwarelowymi, pastelami suchymi lub olejnymi
<p>26. *Harmonia, spokój wschodnich ogrodów. / Współczesne kwiatowe rzeźby i zielone ściany, ogrody zen</p> <p>*po lekcji możliwość przeprowadzenia lekcji powtórzeniowej 30 (26A)</p>	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 II.7 III.5 III.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> architektura zieleni architektura krajobrazu ogród park założenie parkowo-ogrodowe rezydencja willa pałac ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna, kompozycja zamknięta) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 26.–27. <i>Pamiętajcie o ogrodach</i> s. 104–110 zdjęcia wybranych ogrodów w stylu francuskim i angielskim, zen, ogrodów współczesnych, zielonych ścian, rzeźb z kwiatów z wybranych źródeł (np. Jeff Koons <i>Puppy</i>, Bilbao) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem prezentacja materiału ilustracyjnego rozmowa nauczająca ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: prace rysunkowe oraz kompozycje półprzestrzenne i przestrzenne z gotowych materiałów podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> ogólne rozumienie idei ogrodu jako miejsca odpoczynku i łączności z naturą stworzonego w przemyślany sposób rozumienie idei harmonii, równowagi spokoju wschodnich ogrodów zen, porównywanie ich z ideą poznanych ogrodów europejskich wybranych okresów w sztuce projektowanie i tworzenie prostych kompozycji przestrzennych związanych z ogrodami żywych i/lub sztucznych roślin i kwiatów, wykonanie makiety ogrodu w stylu zen 	<ul style="list-style-type: none"> dobre rozumienie idei ogrodu jako miejsca odpoczynku i łączności z naturą stworzonego w przemyślany sposób zgodnie z zasadami tworzenia przestrzennej kompozycji architektonicznej dobre rozumienie idei harmonii, równowagi, spokoju harmonii wschodnich ogrodów zen, porównywanie ich z ideą poznanych rodzajów ogrodów europejskich wybranych okresów w sztuce (baroku, klasycyzmu, romantyzmu), zauważanie różnic, podobieństw, związków między nimi projektowanie i tworzenie oryginalnych, zaskakujących kompozycji przestrzennych związanych z ogrodami z żywych i/lub sztucznych roślin i kwiatów, wykonanie ciekawej makiety ogrodu w stylu zen

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> ogród angielski, ogród krajobrazowy (kompozycja dynamiczna, kompozycja otwarta) fontanna oczko wodne budowle ogrodowe oranżeria altana, ruiny ogród zen, ogród japoński (kompozycja statyczna, zasada równowagi w kompozycji) 				
Lekcje powtórzeniowe						
27. (4A)* Powtórzenie wiadomości o grafice. Drzewo grafiki – podziały grafiki, rodzaje druku i techniki *możliwość realizacji po lekcji 4	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> grafika grafik kreska, szrafowanie matryca (płyta graficzna) odbitka (rycina) powielenie prasa graficzna druk, nakład druk wypukły, drzeworyt, linoryt, gipsoryt, dłuto druk wklęsły, miedzioryt, ceratoryt, akwaforta, rylec (igła grawerska) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 1. <i>Przypomnienie wiadomości o grafice</i> s. 6–7; 2. <i>Drzeworyt, linoryt, gipsoryt</i> s. 8–10; 3. <i>Miedzioryt, ceratoryt</i> s. 11–13; 4. <i>Akwaforta i litografia</i> s. 14–18 reprodukcje, zdjęcia rycin z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> rozmowa nauczająca prezentacja reprodukcji praca z tekstem ćwiczenie plastyczne: rysunkowy szkic barwny lub czarno-biały sprawdzian podsumowanie, omówienie prac, utrwalenie powtarzanego materiału (praca indywidualna, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne rozumienie dwuetapowego procesu powstawania grafiki i równorzędnej wartości wszystkich odbitek jako oryginałów orientacyjne określanie grafiki jako dziedziny sztuki związanej z drukiem, ogólna znajomość podziału grafiki na artystyczną i użytkową oraz komputerową ogólne rozumienie pojęć matryca, odbitka, druk, nakład oraz określanie ich związku z technikami graficznymi 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne rozumienie i określanie specyfiki grafiki jako jedynej dziedziny sztuki, w której proces powstawania dzieł jest dwuetapowy i wszystkie powstające odbitki mają wartość oryginalnych dzieł sztuki dokładne określanie szerokiego zakresu grafiki jako dziedziny sztuki związanej z drukiem, dobra znajomość podziału grafiki jako dziedziny sztuki na artystyczną i użytkową oraz komputerową dobre rozumienie i precyzowanie pojęć matryca, odbitka, druk, nakład oraz określanie ich ścisłego związku z technikami graficznymi

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> druk płaski, litografia, monotypia, tusz litograficzny, kredka litograficzna dodatkowo: <ul style="list-style-type: none"> grafika artystyczna (warsztatowa) grafika projektowa (użytkowa) np. ilustracja, plakat (materiał klasy 4) grafika komputerowa (materiał klasy 7) 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia wyposażenia pracowni grafika, narzędzi do grafiki, materiałów, z których są wykonane płyty graficzne tekst sprawdzianu 		<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość i dokonywanie orientacyjnego podziału technik graficznych na druk wklęsły, wypukły i płaski, orientacyjna znajomość rodzajów płyt graficznych, charakterystycznych narzędzi, sposobów wykonania matryc określonymi technikami graficznymi znajomość niektórych artystów wykonujących grafiki określonymi technikami tworzenie uproszczonej kompozycji w formie drzewa (mapy pamięci) prezentującego główne podziały, specyfikę grafiki oraz zasadnicze techniki graficzne druku wypukłego, wklęsłego i płaskiego ogólna znajomość specyfiki, (rozwiązanie sprawdzianu o grafice w zakresie podstawowym) 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość i dokonywanie dokładnego podziału na druk wklęsły, wypukły i płaski, znajomość rodzajów płyt graficznych, charakterystycznych narzędzi, sposobów wykonywania matryc określonymi technikami graficznymi, wyglądu odbitek, środków plastycznych charakterystycznych dla prac wykonanych poszczególnymi technikami dobra znajomość wybranych artystów posługujących się technikami graficznymi druku wypukłego, wklęsłego i płaskiego, omawianie wybranych dzieł, rozumienie i omawianie specyficznych środków plastycznych zastosowanych w grafikach wykonanych poszczególnymi technikami tworzenie ciekawej pod względem plastycznym kompozycji w dokładny sposób prezentującej główne podziały, specyfikę grafiki oraz różnorodne techniki graficzne druku wypukłego, wklęsłego i płaskiego bardzo dobra znajomość grafiki (rozwiązanie wszystkich zadań ze sprawdzianu o grafice)
28 (12A)* Powtórzenie wiadomości o świetle w dziełach sztuki i sposobach przedstawiania przestrzeni w obrazie. /	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4	<ul style="list-style-type: none"> walor, mocny walor barwy, słaby walor barwy plama bryła faktura stopniowanie waloru (osłabianie, wzmacnianie) 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 5. <i>O walorze</i> s. 20–23; 6. <i>Świat trójwymiarowy</i> s. 24–28; 7. <i>Światło w rzeźbie</i> s. 29–30; 8. <i>Układ rzędowy, pasowy i kulisowy</i> s. 32–35; 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja reprodukcji i rozmowa nauczająca praca tekstem ćwiczenie plastyczne: szkice kolorystyczne sprawdzian 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne rozumienie słabego i mocnego waloru barwy, plamy barwnej, porównywanie waloru niektórych barw i plam barwnych orientacyjne rozumienie pojęcia waloru, światłocienia i cieniowania dla przedstawiania przestrzenności przedmiotów w dziełach sztuki na płaszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> dobre rozumienie i dokładne określanie słabego mocnego waloru barwy, plamy barwnej, precyzyjne porównywanie barw, plam barwnych o słabym i mocnym walorze

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
<p>Ten sam temat w różnym świetle i w przestrzeni przedstawianej w różny sposób</p> <p>* możliwość realizacji po lekcji 12</p>	III.5	<ul style="list-style-type: none"> cieniowanie, światłocien jasność barwy, nasycenie barwy twardy i miękki modelunek przestrzeń układ rzędowy kompozycja, układ pasowy układ kulisowy perspektywa linearna perspektywa żabia perspektywa z lotu ptaka perspektywa boczna perspektywa ukośna skrótowy perspektywiczny linia horyzontu (horyzont malarski) perspektywa powietrzna barwy chłodne perspektywa malarska barwy ciepłe, barwy chłodne plany obrazu dodatkowo: perspektywa aksonometryczna 	<ul style="list-style-type: none"> 9.–10. <i>Perspektywa linearna</i> s. 36–41; 11. <i>Perspektywa powietrzna</i> s. 42–43; 12. <i>Perspektywa malarska i plany w obrazie</i> s. 44–46 reprodukcje dzieł malarskich z wyraźnie widocznym modelunkiem światłocieniowym, w których przestrzeń przedstawiona jest za pomocą różnych rodzajów perspektywy z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia rzeźb, płaskorzeźb, których formę, fakturę uwypukla padające światło tekst sprawdzianu 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja i omówienie prac, utrwalenie powtarzanego materiału (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie i rozumienie różnych sposobów przedstawienia przestrzeni na płaszczyźnie w historii w dziełach sztuki orientacyjne określanie zasad perspektywy linearnej i przedstawiania przestrzeni z różnych punktów widzenia w tej perspektywie oraz skrótów perspektywicznych przedmiotów przedstawianych w perspektywie linearnej orientacyjne określanie zmian kolorystycznych przedmiotów w przestrzeni w perspektywie powietrznej orientacyjne określanie znaczenia barw, temperatury barwy w perspektywie malarskiej orientacyjne określanie cech perspektywy kulisowej i znaczenia planów obrazu tworzenie kilku prostych kompozycji w podobnej do siebie tematyce obrazujących orientacyjne rozumienie znaczenia waloru, światłocienia i cieniowania oraz ogólnego przeglądu poznanych sposobów przedstawiania przestrzeni ogólna znajomość waloru, światłocienia, cieniowania oraz różnych sposobów przedstawiania przestrzeni, napisanie sprawdzianu w zakresie podstawowym 	<ul style="list-style-type: none"> bardzo dobre rozumienie pojęcia waloru, światłocienia i cieniowania dla przedstawiania przestrzenności przedmiotów w dziełach sztuki na płaszczyźnie i we własnych pracach plastycznych, rozpoznawanie, stosowanie i porównywanie miękkiego i twardego modelunku światłocieniowego bardzo dobre rozumienie i znajomość oraz porównywanie różnych sposobów przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie w historii w różnych dziełach sztuki bardzo dobre określanie zasad perspektywy linearnej, znaczenia umiejscowienia linii horyzontu oraz punktu zbiegu linii i przedstawiania przestrzeni z różnych punktów widzenia oraz skrótów perspektywicznych przedmiotów przedstawianych w perspektywie linearnej bardzo dobra znajomość zmian kolorystycznych przedmiotów w przestrzeni w perspektywie powietrznej bardzo dobre określanie znaczenia barw, temperatury barw dla przedstawiania przestrzeni w perspektywie malarskiej bardzo dobre określanie przedstawiania przestrzeni w perspektywie kulisowej i za pomocą planów obrazu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie przemyślanego cyklu kompozycji na podobne do siebie tematy jako prezentacji przedstawiania waloru, światłocienia i cieniowania oraz ciekawego przeglądu poznanych sposobów przedstawiania przestrzeni • bardzo dobra znajomość waloru, światłocienia, cieniowania oraz różnych sposobów przedstawiania przestrzeni (rozwiązanie wszystkich zadań w sprawdzianie)
29. (20A)* Powtórzenie o poznanych epokach, rodzajach kompozycji stosowanych przez artystów w dawnych czasach oraz o misji i znaczeniu artysty, sposobie ukazywania świata. / Porównania, prezentacje na osobistej i klasowej osi czasu *możliwość realizacji po lekcji 20	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.6 III.4 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> • antyk, sztuka antyczna • sztuka średniowieczna • sztuka nowożytna • renesans, malarstwo, rzeźba, architektura renesansowa • harmonia, symetria, umiar, idealizacja, proporcje, równowaga, zasada złotego podziału, perspektywa linearna, kompozycja symetryczna, kompozycja statyczna • barok, rokoko, malarstwo, rzeźba architektura barokowa i rokokowa 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 13. <i>Podróż w czasie</i> s. 48–50; 14.–15. <i>Porządek i symetria</i> s. 52–61; 16.–17. <i>Dynamiczniej, proszę!</i> s. 62–76; 18.–19. <i>Artysta badaczem</i> s. 78–83; 20.–21. <i>Artysta iluzjonistą, czyli daj się oszukać!</i> s. 84–88 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: szkice, albumy, proste prezentacje, uzupełnienia na osi czasu • sprawdzian • podsumowanie, prezentacja, omówienie i utrwalenie powtarzanego materiału (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonywanie orientacyjnego podziału na sztukę starożytną, średniowieczną i nowożytną • orientacyjne określanie cech i porównywanie wybranych dzieł różnych dziedzin sztuki renesansowej i barokowej, rokokowej, klasycystycznej, romantycznej i współczesnej pod względem tematyki, sposobu przedstawienia tematu, kompozycji, proporcji, statyki i dynamiki, sposobu stosowania perspektywy, światłocienia, ekspresji • orientacyjne określanie znaczenia artysty i jego sposobu pracy • tworzenie prostej prezentacji przedstawiającej np. na osi czasu zmieniające się w wybranych okresach w sztuce: tematykę, kompozycję i wybrane środki plastyczne • porównywanie w formie prostych prezentacji postawy artysty jako badacza i obserwatora oraz iluzjonisty 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonywanie precyzyjnego podziału na sztukę starożytną, średniowieczną i nowożytną • dokładne określanie cech i trafne porównywanie wielu dzieł malarskich, rzeźbiarskich, architektonicznych sztuki renesansowej, barokowej, rokokowej, klasycystycznej, romantycznej i współczesnej pod względem tematyki, sposobu przedstawienia tematu, kompozycji, proporcji, statyki i dynamiki, sposobu stosowania perspektywy, światłocienia, ekspresji • określanie różnorodnego znaczenia roli artysty i jego postawy, misji, sposobu pracy wyrażających się formie tworzonych przez nich dzieł • tworzenie oryginalnej prezentacji przedstawiającej np. na osi czasu na ciekawych przykładach wybranej dziedziny sztuki zmieniające się w wybranych okresach w sztuce: formę, tematykę, kompozycję i istotne środki plastyczne

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> dynamika, ruch, silne kontrasty światłocieniowe i barwne, ekspresja, bogactwo, przepych, teatralność klasycyzm, romantyzm sztuka współczesna ideal piękna artysta, twórca, rzemieślnik, badacz, twórczość, kreacja natura, obserwacja, realizm, piękno, brzydota wyobraźnia iluzjonizm, malarstwo iluzjonistyczne dzieło sztuki, tematy dzieł sztuki (portrety, sceny mitologiczne, religijne, batalistyczne, abstrakcje, akcje plastyczne) muzea, bezpośredni i pośredni kontakt z dziełami sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje dzieł o kompozycji o zróżnicowanej dynamice, materiał ilustracyjny związany z postawą artysty wobec otaczającego świata uwidocznioną w dziełach podręcznika i wybranych źródeł tekst sprawdzianu 		<ul style="list-style-type: none"> ogólna znajomość podziału okresów w sztuce, postaw artystów, niektórych cech dzieł renesansowych, barokowych, rokokowych, klasycystycznych, romantycznych współczesnych (rozwiązanie sprawdzianu w zakresie podstawowym) 	<ul style="list-style-type: none"> porównywanie w ciekawych prezentacjach postawy artysty jako badacza i obserwatora rzeczywistości oraz iluzjonisty bardzo dobra znajomość podziału okresów w sztuce, różnych postaw twórczych artystów, istotnych cech dzieł barokowych, rokokowych, klasycystycznych, romantycznych i współczesnych (rozwiązanie wszystkich zadań ze sprawdzianu)
30. (26A)* Powtórzenie wiadomości o sztuce wokół nas – o potrzebie dekoracyjności	I.1 I.2 I.3 I..5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> dekoracja, dekoracyjność 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 22.–23. <i>Bogactwo ornamentu</i> s. 90–93; 24.–25. <i>Nie szata zdobi człowieka, ale...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozmowa nauczająca praca z tekstem prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne rozumienie znaczenia ornamentów dekoracyjnych w różnych okresach i wybranych dziedzinach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> dobre rozumienie znaczenie ornamentów dekoracyjnych w różnych okresach i wybranych dziedzinach sztuki

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
<p>w ornamentach, modzie, ogrodach. / Nasze upodobania. Rozmowa –dlaczego lubimy ładnie wyglądać, otaczać się ładnymi przedmiotami, odpoczywać w otoczeniu natury? / „Mapa pamięci – na spacerze w ogrodzie”</p> <p>*możliwość realizacji po lekcji 26</p>	<p>II.7 III.4 III.5 III.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • motyw zdobniczy, ornament, stylizacja, wić roślinna, rozeta, liść akantu, plecionka, rocaille, motywy abstrakcyjne i geometryczne • malarskie, rzeźbiarskie ornamenty • kompozycja otwarta, kompozycja rytmiczna • moda, stroje ubiory • suknie i peruki, koafiuery barokowe i rokokowe • karykatura • suknie, stroje w stylu empire • polski strój szlachecki (kontusz) • współczesna moda, projektanci, kreatorzy mody, stylizacje • architektura zieleni, architektura krajobrazu • park, ogród, założenie parkowo-ogrodowe • ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, rytmiczna, zamknięta) 	<p><i>jak cię widzą, tak cię piszą</i> s. 94–103; 26.–27. <i>Pamiętajcie o ogrodach</i> s. 104–110</p> <ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje, materiał ilustracyjny dotyczący ornamentów, strojów, fryzur, ogrodów z podręcznika i wybranych źródeł • tekst sprawdzianu 	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenie plastyczne: szkice barwne i czarno-białe • sprawdzian • podsumowanie, omówienie, utrwalenie powtarzanego materiału (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • ogólna znajomość niektórych najbardziej znanych w historii ornamentów, orientacyjne określanie ich związku z okresem w sztuce, rodzajem sztuki • orientacyjna znajomość formy ornamentów charakterystycznych dla wybranych okresów w sztuce • orientacyjne określanie znaczenia mody, formy strojów, fryzur w sztuce barokowej, rokokowej, klasycystycznej (empire) i współcześnie • orientacyjne określanie znaczenia ogrodów w sztuce, ogólna znajomość formy i kompozycji, czasu powstania ogrodów barokowych (francuskich), ogrodów angielskich, ogrodów zen i wybranych form ogrodów współczesnych • tworzenie prostych szkiców z motywami dekoracyjnymi, strojami na tle charakterystycznych fragmentów ogrodów jako forma uproszczonej mapy pamięci w celu utrwalenia wiadomości o wybranych dziełach użytkowych w najbliższym otoczeniu człowieka • ogólna znajomość ornamentów, strojów i fryzur barokowych, rokokowych, empire, współczesnych oraz ogrodów, ogrodów francuskich, angielskich zen, niektórych form ogrodów współczesnych (rozwiązanie sprawdzianu w zakresie podstawowym) 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość najbardziej charakterystycznych ornamentów w historii, określanie ich związku z okresem w sztuce, rodzajem sztuki, kręgiem kulturowym • dobra znajomość formy, opisywanie, wskazywanie ornamentów charakterystycznych dla wybranych okresów w sztuce • dobra znajomość znaczenia mody, formy strojów, fryzur w sztuce barokowej, rokokowej, klasycystycznej (empire) i współcześnie, określanie związków ze stylem panującym w sztuce • dokładne określanie znaczenia ogrodów w sztuce, dobra znajomość formy i kompozycji, czasu powstania ogrodów barokowych (francuskich), ogrodów angielskich, ogrodów zen i wybranych form ogrodów współczesnych, omawianie i porównywanie różnych form ogrodów • tworzenie ciekawych szkiców trafnie ilustrujących motywy dekoracyjne, stroje na tle charakterystycznych fragmentów ogrodów w różnych stylach jako forma ciekawej, szczegółowej mapy pamięci stworzonej w celu utrwalenia wiadomości o wybranych dziełach użytkowych w najbliższym otoczeniu człowieka

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> fontanna, oczko wodne ogród angielski, ogród krajobrazowy (kompozycja otwarta, dynamiczna) budowle ogrodowe, oranżeria ruiny ogród zen, ogród japoński (kompozycja statyczna, zasada równowagi w kompozycji) sztuka użytkowa 				<ul style="list-style-type: none"> bardzo dobra znajomość ornamentów, strojów i fryzur barokowych, rokokowych, empire, współczesnych oraz ogrodów francuskich, angielskich, zen, niektórych form ogrodów współczesnych (rozwiązanie wszystkich zadań ze sprawdzianu)

Rozkład materiału z dwustopniowym planem wynikowym dla klasy 7

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp*	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
1. W świecie kontrastów i podobieństw – powtórzenie i przypomnienie pojęć języka plastyki dotyczących kreski, barwy, plamy, faktury, kompozycji. / „Kolorowa dżungla”	I.2 I.3 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • kreska • barwy ciepłe • barwy zimne • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • powidok, kontrast, łamanie barw • względność barw • gama kolorystyczna (wąska, szeroka) • plama barwna • faktura • walor barwy • zasada równowagi w kompozycji • kompozycja dynamiczna • kompozycja rytmiczna • kompozycja otwarta • kompozycja zamknięta 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: <i>O podręczniku</i>, s. 4–5; 2.–3. <i>Język sztuki, czyli plastyczne środki wyrazu</i>, s. 6–12 (część rozdziału z wyłączeniem zagadnień dotyczących modelu światłocienowego i perspektywy) • karta pracy: <i>Sprawdź swoją wiedzę. Plastyczne środki wyrazu</i> • reprodukcje dzieł i wybranych źródeł, w których dominującymi środkami wyrazu artystycznego są barwy, faktura, obrazy mają różnicowane kompozycje 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • praca z tekstem • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne (akwarela z elementami kolażu) • prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość oznaczeń dotyczących bezpiecznego i celowego posługiwania się materiałami plastycznymi • znajomość elementów prawa autorskiego, głównie w zakresie korzystania z materiału ilustracyjnego znajdującego się m.in. w internecie • znajomość i rozumienie podstawowych pojęć dotyczących barw, plamy barwnej, faktury, kompozycji, wskazywanie ich na wybranym prostym przykładzie • rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, wskazywanie niektórych zasad i rodzajów kompozycji w wybranych charakterystycznych przykładach dzieł • tworzenie prostej barwnej kompozycji na zadany temat, obrazującej własności barwy, różnice faktury, dążenie do uzyskania równowagi kompozycyjnej • posługiwanie się techniką akwareli i kolażu w tworzonej pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość oznaczeń związanych z bezpiecznym posługiwaniem się materiałami plastycznymi jako środkami chemicznymi, umiejętność określania ograniczeń w stosowaniu niektórych materiałów na podstawie oznaczeń i ostrzeżeń na opakowaniach • znajomość elementów prawa autorskiego, głównie w zakresie korzystania z materiału ilustracyjnego znajdującego się m.in. w internecie oraz dotyczącego własności intelektualnej • umiejętność wskazywania barw o określonych własnościach, układów plam, zróżnicowanej faktury, rodzajów kompozycji, zasady równowagi w dziełach artystów i we własnej pracy plastycznej (samodzielne analizowanie) • rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, ich znaczenia w dziełach malarskich, umiejętność omówienia ich na zróżnicowanych przykładach • tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji plastycznej obrazującej omawiane zagadnienia, ciekawie interpretującej temat, wykorzystującej różnorodne możliwości techniki akwareli i kolażu

* Numery treści nauczania w podstawie programowej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
2. Ciekawie rozmieszczone trójwymiarowe przedmioty, bliskie i oddalone – powtórzenie o światłocieniu, przestrzeni w obrazie i kompozycji. / „Jabłko. Jabłoni. Sad”. „Zwierzęta z sześcianów”	I.2 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • walor • stopniowanie waloru • modelunek światłocieniowy, światłocien • cieniowanie • perspektywa linearna (perspektywa centralna, ukośna, tzw. żabia, z lotu ptaka) • perspektywa malarska • perspektywa powietrzna • zasada równowagi w kompozycji • kompozycja rytmiczna • kompozycja symetryczna • kompozycja statyczna • kompozycja dynamiczna • kompozycja otwarta • kompozycja zamknięta 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 1.–2. <i>Język sztuki, czyli plastyczne środki wyrazu</i>, s. 6–12 (część o światłocieniu, perspektywie i kompozycji, s. 10–12) • reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł, w których zastosowane są różne rodzaje perspektywy, światłocien i cieniowanie, przykłady różnych układów kompozycyjnych w dziełach malarskich 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: malarstwo akwarelą, szkice ołówkiem • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość, rozumienie i określanie podstawowych rodzajów i zasad perspektywy zbieżnej, powietrznej, malarskiej oraz rozumienie pojęcia waloru, cieniowania i modelunku światłocieniowego • wskazywanie perspektywy zbieżnej, powietrznej i malarskiej w wybranym, prostym przykładzie • orientacyjna znajomość i rozumienie podstawowych zasad kompozycji plastycznych • zastosowanie elementów perspektywy powietrznej, malarskiej i wybranego rodzaju kompozycji we własnej pracy plastycznej • tworzenie prostych kompozycji ukazujących przestrzenność świata – nawiązanie do perspektywy malarskiej i zbieżnej, stosowanie elementów światłocienia i cieniowania 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość zasad perspektywy zbieżnej, powietrznej i malarskiej, wskazywanie różnych rodzajów perspektywy oraz sposobów ukazywania przestrzenności przedmiotów i przestrzeni w kompozycjach malarskich artystów różnych epok • rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, ich znaczenia w dziełach malarskich, umiejętność omówienia ich na przykładach • świadome korzystanie z zasad perspektywy i światłocienia, uzyskiwanie równowagi w kompozycji oraz stosowanie różnych rodzajów kompozycji we własnych oryginalnych pracach plastycznych • świadome i celowe tworzenie oryginalnych kompozycji, w których będzie ukazywana przestrzeń, z wykorzystaniem poznanych wiadomości o perspektywie malarskiej, powietrznej i zbieżnej, światłocieniu i cieniowaniu
3. Wszyscy artyści rysują. O dziedzinach plastyki. Zabawa plastyczna – rozmowa między artystami różnych dziedzin sztuki: o wyższości...	I.1 I.5 I.6 II.1 III.8	<ul style="list-style-type: none"> • natura • kultura • sztuka • plastyka • sztuki przedstawiające • sztuki nieprzedstawiające • sztuki wizualne • malarstwo • grafika 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 3. <i>Podział sztuk plastycznych</i>, s. 13–14 • reprodukcje dzieł (cały podręcznik) i reprodukcje dzieł różnych dziedzin plastyki z wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie – zabawa plastyczna • dyskusja • ćwiczenie plastyczne: szkic rysunkowy czarno-biały lub kolorowy 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie różnic między naturą, kulturą i sztuką • orientacyjna znajomość podziału sztuk plastycznych na sztuki przedstawiające, nieprzedstawiające, wizualne • orientacyjne określanie znaczenia rysunku, szkicu, pomysłu w pracy artystów różnych dziedzin sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • dokładne określanie różnic między naturą, kulturą, sztuką • bardzo dobra znajomość zakresu i podziału sztuk plastycznych na sztuki przedstawiające, nieprzedstawiające, wizualne • określanie różnorodnego znaczenia rysunku jako sposobu określania ogólnej koncepcji, szkicu pomysłu dzieła

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> rysunek rzeźba architektura rzemiosło artystyczne wzornictwo przemysłowe 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia artystów przy pracy i najbardziej charakterystycznych narzędzi artystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowanie, omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie zakresu dziedzin sztuk plastycznych oraz ich cech charakterystycznych, niektórych stosowanych środków wyrazu artystycznego, technik, sposobu pracy, narzędzi artystycznych określonej dziedziny sztuki prosty, krótki opis niektórych dzieł różnych dziedzin sztuki uczestniczenie w dyskusji tworzenie prostego szkicu przedstawiającego artystę określonej dziedziny sztuki przy pracy 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie zakresu dziedzin sztuk plastycznych oraz ich zasadniczych, ważnych, specyficznych cech charakterystycznych oraz środków wyrazu stosowanych przez artystów określonej dziedziny sztuki, sposobu pracy i ważnych narzędzi kilku różniących się od siebie technik ciekawe rozbudowane opisywanie dzieł plastycznych wykonanych w ramach poznanych dziedzin sztuki aktywne uczestniczenie w rozmowie, dyskusji o wartości, walorach określonych dziedzin plastyki; przedstawianie upodobań plastycznych, zainteresowań sztuką tworzenie oryginalnego, ciekawego, zaskakującego komiksowego rysunku ukazującego artystę określonej dziedziny sztuki przy pracy
4. Sposoby interpretacji świata w dziele sztuki – podobieństwo, wyraz, uproszczenie. Jak pokazywać świat – prawdziwie, z uczuciem czy bez szczegółów? / „Pejzaże i pogoda”	I.1 I.3 I.5 II.1 II.2 II.6	<ul style="list-style-type: none"> realizm ekspresja, deformacja synteza formy pejzaż harmonia nastrój faktura wąska, szeroka gama kolorystyczna barwy kontrastowe, dopełniające kreska 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 4. <i>Realizm, ekspresja i synteza</i>, s. 16–19 karta pracy: <i>Sposoby przedstawiania w sztuce. Realizm, ekspresja i synteza</i> reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł, w których widoczne są realistyczne, ekspresyjne i syntetyczne ujęcia świata 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca praca z tekstem ćwiczenie plastyczne (szkice plakatówką, suchymi pastelami i markerem) prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie realistycznego, ekspresyjnego, syntetycznego sposobu przedstawiania świata w dziełach sztuki, wskazywanie niektórych środków plastycznych stosowanych w celu uzyskania określonej interpretacji świata w dziele sztuki dokonywanie prostych porównań omawianych sposobów interpretacji świata w dziełach sztuki tworzenie prostych, zróżnicowanych kompozycji pejzażowych, różnymi technikami na zadany temat, w których będą widoczne różne sposoby interpretowania świata w dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie realistycznego, ekspresyjnego, syntetycznego sposobu przedstawiania świata w dziełach sztuki, wskazywanie znaczenia wielu, różnorodnych środków plastycznych stosowanych w celu uzyskania określonej interpretacji świata w dziele sztuki porównywanie omawianych sposobów interpretacji świata w dziełach sztuki – określanie stosowanych środków plastycznych, formy, nastroju, kompozycji dzieł

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						<ul style="list-style-type: none"> tworzenie ciekawych, oryginalnych, zróżnicowanych kompozycji pejzażowych, technikami dobranymi do sposobu interpretacji świata na zadany temat, w których będzie widoczne realistyczne, ekspresyjne, syntetyczne obrazowanie, świadome celowe stosowanie odpowiednich środków artystycznych i kompozycji do uzyskania realizmu, ekspresji i deformacji, syntezy formy
O interpretacji świata w dziełach sztuki						
5. Beztrosko, z pasją, z rozważą i w zadumie. / „Widok przez promienie słońca”, „Kolorowe tancerki”, „Noc z tańczącymi gwiazdami”, „Krajobraz ze stożków, walców i kul”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.2 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> sztuka nowoczesna impresjonizm barwy czyste, barwy podstawowe i pochodne barwy dopełniające, powidok plama barwna, plama barwna z konturem faktura ekspresja, obrazy ekspresyjne kompozycja dynamiczna, otwarta, zamknięta synteza formy światłocien 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 5. <i>Beztrosko, z rozważą i w zadumie</i>, s. 20–26 reprodukcje różnorodnych dzieł impresjonistów i postimpresjonistów, m.in. Claude’a Moneta, Auguste’a Renoira, Edgara Degasa, Vincenta van Gogha, Paula Cézanne’a, Paula Gauguina z podręcznika i wybranych źródeł model koła barw (podręcznik s. 7) dodatkowo zdjęcia współczesnych dworców 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji ćwiczenie praca tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: malarstwo farbami plakatowymi prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech, impresjonizmu jako kierunku w sztuce (metody malowania obrazów, kolorystyki, tematyki), początku sztuki nowoczesnej orientacyjna znajomość związku impresjonizmu z odkryciami końca XIX wieku tworzenie prostej kompozycji malarskiej, w której zastosowana jest kolorystyka i metoda malarska nawiązująca do obrazów impresjonistów orientacyjna znajomość cech malarstwa, różnorodności postimpresjonizmu, wpływu na sztukę orientacyjne określanie cech, tendencji w rzeźbie końca XIX wieku na podstawie cech wybranych rzeźb Auguste’a Rodina 	<ul style="list-style-type: none"> określanie cech impresjonizmu jako kierunku w sztuce, rozpoznawanie w dziełach metody malowania, stosowanej jasnej kolorystyki uzależnionej od światła, kompozycji, kadrowania, tematyki z życia codziennego znajomość wagi, znaczenia impresjonizmu jako początku sztuki nowoczesnej znajomość wpływu odkryć z zakresu optyki i wynaleźnienia fotografii na rozwój i formę dzieł tego kierunku tworzenie oryginalnej kompozycji malarskiej, w której jest odpowiednio zastosowana impresjonistyczna metoda malowania obrazów, jasna kolorystyka kadrowanie kompozycji dobra znajomość różnorodności, precyzyjne określanie cech malarstwa postimpresjonizmu, różnorodnego znaczenia, wpływu na sztukę początku XX wieku

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> • symbol, obrazy symboliczne • scena rodzajowa, pejzaż, portret, wnętrze, warstwa natura 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia rzeźb Auguste'a Rodina 		<ul style="list-style-type: none"> • znajomość i prosty opis wybranego obrazu postimpresjonizmu • tworzenie kompozycji barwnej inspirowanej twórczością postimpresjonistów na wybrany temat techniką pasteli olejnych lub suchych 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie cech (forma, faktura, tematyka, kompozycja), tendencji w rzeźbie końca XIX wieku na podstawie cech rzeźb Auguste'a Rodina • dobra znajomość i opisywanie wybranych obrazów postimpresjonizmu, porównywanie różnorodności formy dzieł • tworzenie oryginalnej, ciekawie zakomponowanej kompozycji barwnej inspirowanej twórczością postimpresjonistów na wybrany temat techniką pasteli olejnych lub suchych, stosowanie przemyślanej kolorystyki, wykorzystywanie możliwości techniki
<p>6. Prawda i przesłanie, symbol i metafora. / „Dokąd porwano królowę?“, „Lalki“, czyli dwa obrazy życia w dziele“, „Osoba jako symbol uczuć, zjawisk i żywiołów”</p>	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.6 II.2 III.4 III.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • styl • styl artysty • symbol • metafora • ekspresja • malarstwo • kreska • szeroka gama kolorystyczna • kompozycja 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 6. <i>Styl artysty</i> – wpływy i uwarunkowania, s. 29–32 • reprodukcje dzieł Stanisława Wyspiańskiego, Jacka Malczewskiego, Witolda Wojtkiewicza z podręcznika i wybranych źródeł • przykłady innych dzieł symbolicznych okresu modernizmu z wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: praca suchymi pastelami • podsumowanie, omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość pojęcia stylu epoki, stylu kraju i stylu artysty • orientacyjne określanie znaczenia, niektórych cech misji, przesłania twórczości artysty w okresie modernizmu na podstawie wybranych cech malarstwa, niektórych informacji na temat obrazów S. Wyspiańskiego, J. Malczewskiego, W. Wojtkiewicza • tworzenie prostej kompozycji barwnej pastelami suchymi, w której przedstawiony jest prosty symbol, prosty obraz w alegoryczny sposób ukazujący, emocje, ważne pojęcia 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość i precyzyjne określanie pojęcia stylu kraju i stylu artysty • określanie znaczenia, misji przesłania twórczości artysty w okresie modernizmu na podstawie cech malarstwa, sylwetek i wybranych obrazów S. Wyspiańskiego, J. Malczewskiego, W. Wojtkiewicza • tworzenie przemyślanej, oryginalnej kompozycji barwnej pastelami suchymi, w której wykorzystywane są różne, ciekawie zestawione symbole; obraz ma przesłanie, przekazywane są ważne treści, emocje za pomocą innych obrazów, którym można nadać symboliczny wymiar i można je różnorodnie zinterpretować

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Inspirujący świat sztuki nowoczesnej						
7. „Dziki kolor”, głęboko przeżyć. Po co i dlaczego zmieniamy kolory, kształty, kompozycję? / „Drzewo i człowiek widziane przez fowistę i ekspresjonistę”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.2 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> fowizm ekspresja ekspresjonizm deformacja plama barwna, kontur szeroła gama barw, kontrasty kolorystyczne kompozycja dynamiczna faktura synteza formy 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 7. <i>Odważne interpretacje – malarstwo</i>, s. 33–37 reprodukcje wybranych obrazów fowistów i ekspresjonistów 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: malarstwo plakatówką lub farbami akrylowymi podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> wyrywkowe określanie cech fowizmu i ekspresjonizmu na podstawie orientacyjnej znajomości pojęć ekspresji, deformacji, syntezy formy orientacyjne określanie znaczenia kolorystyki plam, faktury, znaczenia konturów, kompozycji w obrazach fowistów i ekspresjonistów określanie wyrazu, nastroju dzieł fowistów i ekspresjonistów, dokonywanie prostych porównań tworzenie dwóch prostych kompozycji nawiązujących do fowizmu i ekspresjonizmu w celu porównania i wydobycia cech kierunków 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie cech fowizmu i ekspresjonizmu na podstawie dokładnej znajomości pojęć ekspresji, deformacji, syntezy formy i sposobów stosowania ich w obrazach tych kierunków dokładne określanie znaczenia kolorystyki plam, faktury, znaczenia konturów, dynamicznej kompozycji określanie wyrazu, nastroju, dzieł fowistów i ekspresjonistów na podstawie sposobu stosowania środków artystycznego wyrazu, formy dzieł i porównywania założeń tych kierunków tworzenie dwóch oryginalnych kompozycji nawiązujących do fowizmu i ekspresjonizmu, posługiwanie się odpowiednimi środkami artystycznego wyrazu, w celu wydobycia i uzmysłowienia cech obu kierunków i porównania formy i wymowy dzieł
8. Nowe spojrzenie na przestrzeń i formę przedmiotów. Kolaż – ulubiona technika kubistów. Gdy plamy stają się tematem obrazów. / „Martwa natura	I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> kubizm przestrzeń kubistyczna geometryzacja form abstrakcja, abstrakcjonizm spontaniczny i geometryczny kompozycja dynamiczna kompozycja statyczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 8. <i>Malarskie rewolucje</i>, s. 38–41 karta pracy: <i>Gatunki malarskie</i> reprodukcje dzieł kubistów Pabla Picassa, Georges Braque’a oraz Paula Cézanne’a (do porównania) z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie (malarstwo plakatówką i kolaż) ćwiczenie plastyczne prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech kubizmu na podstawie formy wybranego obrazu, wskazywanie uproszczeń kształtów orientacyjna znajomość inspiracji prowadzących do powstania kubizmu orientacyjna znajomość niektórych dzieł Pabla Picassa orientacyjne określanie cech dwóch rodzajów abstrakcji, próby porównania 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość i określanie cech kubizmu, uproszczenia natury do form geometrycznych, analizowania przestrzeni znajomość inspiracji, źródeł powstania kubizmu w twórczości Paula Cézanne’a, porównywanie jej ze zdobycami kubizmu znajomość sylwetki Pabla Picassa, różnorodności i przemian jego twórczości, istotnych dzieł precyzyjne określanie cech abstrakcji spontanicznej i geometrycznej, porównywanie cech, kolorystyki, dynamiki form

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
z instrumentem muzycznym” lub „Co nam w duszy gra? – mój obraz abstrakcyjny”		<ul style="list-style-type: none"> • unizm • wąska gama barw, tonacja 	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje dzieł różnych form abstrakcji z podręcznika i wybranych źródeł 		<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie prostej kompozycji malowanej plakatówkami o uproszczonych, geometrycznych kształtach nawiązujących do kubizmu, wykorzystywanie kolażu w pracy • tworzenie prostych kompozycji abstrakcyjnych gorących lub zimnych 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość abstrakcyjnych dzieł wybranych polskich artystów; określanie cech unizmu • tworzenie kompozycji oryginalnej kompozycji w duchu kubizmu, geometryzacja kształtów przedstawianych przedmiotów, obserwacja przedmiotów jednocześnie z kilku stron, sprawne posługiwanie techniką malarstwa plakatówkami i świadome zastosowanie kolażu w kompozycji • tworzenie dwóch różnych kompozycji abstrakcyjnych zimnej i gorącej, ciekawych pod względem plastycznych rozwiązań
9. Niezwykłe proporcje i zestawienia przedmiotów. / „Baśniowy, nierealny sen”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.2 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • surrealizm (nadrealizm) • perspektywa linearna • realizm • światłocien • gładka faktura 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 9. <i>Nierealny realizm, czyli obrazy o dziwnej treści</i>, s. 42–44 • reprodukcje dzieł surrealistycznych z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne • podsumowanie, prezentacja prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie cech surrealizmu • znajomość wybranego dzieła Salvadora Dali • tworzenie kompozycji surrealistycznych poprzez zaskakujące zestawienie i zmianę proporcji przedmiotów 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie cech surrealizmu, sposobu malowania, rodzaju perspektywy, faktury obrazów, zaskakującego zestawienia przedmiotów • dobra znajomość i interpretowanie wybranych dzieł Salvadora Dali • tworzenie oryginalnej zaskakującej kompozycji surrealistycznej
10. Piękno prostych form. / „Moja rzeźba kubistyczna”, „Moja rzeźba organiczna”	I.1 I.2 I.5 I.6 II.3 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • rzeźba kubistyczna • rzeźba organiczna • rzeźba ekspresyjna • konstruktywizm • synteza formy • ekspresja (wyraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 10. <i>Rzeźba – od interpretacji do kreacji</i>, s. 45–48 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie (szkice) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie cech rzeźby kubistycznej, organicznej, konstruktywizmu w rzeźbie, określanie formy i sposobu interpretowania natury lub odejścia od niej, dokonywanie prostych porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie cech rzeźby kubistycznej, stosowanych form, sposobu interpretowania i deformacji natury, związków z kubistycznym malarstwem • precyzyjne określanie kształtu, syntezy formy i sposobu jej osiągania, interpretowania natury w rzeźbie organicznej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
	III.4 III.5 III.7	<ul style="list-style-type: none"> deformacja formy faktura w rzeźbie światłocien nastrój 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia wybranych rzeźb kubistycznych i organicznych z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia rzeźb Xawerego Dunikowskiego z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: rzeźba z papierowych pudełek lub plasteliny / modeliny / gliny podsumowanie i omówienie ćwiczeń (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość wybranej rzeźby Xawerego Dunikowskiego tworzenie szkicu, prostego planu rzeźby tworzenie prostej rzeźby nawiązującej do rzeźby kubistycznej lub organicznej 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie założeń konstruktywizmu i wynikającej z nich formy rzeźby porównywanie formy, cech rzeźb kubistycznych, organicznych, konstruktywistycznych tworzenie przemyślanej rysunkowej koncepcji wstępnej rzeźby znajomość sylwetki i cech charakterystycznych rzeźb Xawerego Dunikowskiego tworzenie przemyślanej, oryginalnej przestrzennej kompozycji rzeźbiarskiej nawiązującej swoją formą do rzeźb kubistycznych lub organicznych
II. Przyczyny i formy przemian w architekturze I połowy XX wieku. Projekt stacji kosmicznej lotniska, centrum handlowego, szkoły przyszłości lub projekt willi wtopionej w krajobraz	I.1 I.2 I.5 II.3 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> architektura budownictwo urbanistyka forma budowli funkcje budowli bryła budowli kompleks, zespół architektoniczny konstrukcja styl architektoniczny gaudizm funkcjonalizm architektura organiczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 12. <i>Nie tylko wyobrażenia – oblicza architektury</i>, s. 49–52 karta pracy: <i>Architektura – planowanie przestrzeni</i> zdjęcia charakterystycznych budowli od końca XIX wieku do połowy XX wieku z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia budowli Antonio Gaudiego z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja zdjęć rozmowa nauczająca praca z tekstem ćwiczenie plastyczne podsumowanie, omówienie ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech form budowli i niektórych przyczyn przemian w architekturze od końca XIX do połowy XX wieku określanie niektórych związków architektury z innymi dziedzinami sztuki, inspirowaniem się stylami w historii orientacyjne określanie pojęć funkcja, forma budowli orientacyjna znajomość związku rozwoju miast z rozwojem architektury, orientacyjne określanie pojęcia urbanistyka orientacyjna znajomość niektórych cech budowli Antonio Gaudiego 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie cech form budowli, czerpania z tradycji oraz przyczyn przemian w architekturze od końca XIX do połowy XX wieku związanych m.in. z rozwojem przemysłu, rozwojem miast, przemianami cywilizacyjnymi, stosowaniem nowych materiałów określanie związków architektury z innymi dziedzinami sztuki, rzeźbą i malarstwem, inspirowaniem się stylami w historii definiowanie pojęć funkcja, forma budowli, określanie związku funkcji i formy budowli, dobra znajomość pojęcia urbanistyka i określanie jej związków z architekturą znajomość i określanie cech stylu architektonicznego, funkcjonalizmu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
					<ul style="list-style-type: none"> tworzenie prostego projektu współczesnej budowli o funkcji charakterystycznej dla współczesności lub wyobrażenia sobie przyszłej formy budowli projektowanie willi, domu mieszkalnego wkomponowanego w otoczenie, krajobraz 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość sylwetki i cech budowli Antonio Gaudiego ich specyficznego charakteru tworzenie oryginalnego projektu współczesnej budowli o funkcji charakterystycznej dla współczesności lub wyobrażenia sobie przyszłej formy budowli, zauważanie związku formy i funkcji budowli projektowanie willi, domu mieszkalnego o ciekawej, oryginalnej formie, wkomponowanego w otoczenie, krajobraz

Współczesny świat sztuki

<p>12. Szukamy sensu i głębokich treści sztuki współczesnej. / „Działanie, ruch, taniec i abstrakcja – wspólny obraz”, „Opakowanie owocowego jogurtu” lub „Moje pasje, zainteresowania, mój świat – projekt asamblażu”</p>	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4 III.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> abstrakcjonizm informel malarstwo gestu ekspresjonizm abstrakcyjny dripping neofiguracja deformacja ekspresja tendencja zerowa op-art pop-art ready-mades hiperrealizm asamblaż 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 13. <i>Nowe wymiary malarstwa</i>, s. 53–58 14. <i>Awangarda, bunt i prowokacja</i>, s. 58–60 reprodukcje dzieł informel, neofiguracji, tendencji zerowej, op-artu, pop-artu, hiperrealizmu, asamblaży i ready-madnes podręcznika i wybranych źródeł słownik ortograficzny lub słownik języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca, dyskusja ćwiczenie plastyczne: praca plakatówkami wykonana techniką drippingu lub rysunek flamastrami / kredkami ołówkowymi podsumowanie, prezentacja prac (praca zbiorowa, indywidualna lub grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość niektórych cech dzieł reprezentujących informel, neofigurację, tendencję zerową, op-art, pop-art, hiperrealizm, konceptualizm orientacyjne określanie znaczenia, wymowy dzieł omawianych kierunków w sztuce XX wieku znajomość wybranego dzieła Jacksona Pollocka, Francisca Bacona, Marka Rothko tworzenie kompozycji malarskiej techniką drippingu projektowanie prostego opakowania nawiązującego do pop-artu projektowanie prostego asamblażu związanego z własnymi zainteresowaniami 	<ul style="list-style-type: none"> bardzo dobra znajomość, określanie wielu cech dzieł reprezentujących informel, neofigurację, tendencję zerową, op-art, pop-art, hiperrealizm, konceptualizm określanie wieloznaczności, znaczenia, wymowy dzieł i omawianych kierunków sztuki XX wieku znajomość sylwetek, specyfiki twórczości i wybranych dzieł Jacksona Pollocka, Francisca Bacona, Marka Rothko tworzenie ciekawej, bogatej kompozycji malarskiej techniką drippingu projektowanie oryginalnego opakowania nawiązującego do pop-artu projektowanie ciekawego, złożonego asamblażu związanego z własnymi zainteresowaniami i pasjami
---	--	--	--	---	---	--

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
13. „Moje dzieło land art, mój <i>emballage</i> ” lub „Pozdrowienia z ... – moje dzieło sztuki publicznej”; „Obraz z liter i słów”	I.1 I.2 I.3 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • konceptualizm • happening • performance • <i>environment</i> • instalacje • rzeźba • land art • <i>emballage</i> • sztuka publiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 15. <i>Koncept, akcja, instalacja</i>, s. 61–64 • reprodukcje dzieł konceptualizmu, zdjęć happeningów, performanców, instalacji, <i>emballage</i>, dzieł sztuki publicznej, land art z podręcznika i wybranych źródeł • reprodukcja dzieł Christo, Césara • dowolny słownik 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • ćwiczenie: <i>emballage</i> • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne; praca pastelami olejnymi z możliwością dodania kolażu • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (prace indywidualna, zbiorowa, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość i wyrywkowe określanie cech różnych współczesnych dzieł – (asamblaż) • znajomość wybranego dzieła Władysława Hasiora • tworzenie <i>emballage</i> nawiązującego do dzieł Christo • znajomość dzieł Romana Opalki • tworzenie barwnego projektu dzieła land artu z elementami kolażu • tworzenie projektu dzieła sztuki publicznej z wykorzystaniem kolażu • tworzenie obrazu, w którym wykorzystany jest rytm znaków, liter, słów 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość i określanie różnorodnych cech różnych rodzajów dzieł współczesnych – (asamblaż) • znajomość wybranych dzieł, specyfiki twórczości i wymowy dzieł Władysława Hasiora • tworzenie pomysłowych, zaskakujących <i>emballage</i> nawiązujących do twórczości Christo • znajomość wybranego dzieła, specyfiki twórczości i wymowy dzieł Romana Opalki • tworzenie barwnego, ciekawego projektu dzieła land artu z elementami kolażu • tworzenie oryginalnego barwnego projektu sztuki publicznej z wykorzystaniem przemysłanego kolażu • tworzenie oryginalnej kompozycji, w której w przemyślany i zaskakujący sposób wykorzystany jest rytm znaków, liter, słów
14. Projekt asamblażu lub instalacji – przeciw przemocy i wykluczeniu	I.1 I.2 I.6 II.3 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • obraz (dzieło malarskie) • awangarda • asamblaż • instalacja • forma przestrzenna 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 14. <i>Awangarda, bunt i prowokacja</i>; 15. <i>Koncept, akcja i instalacja</i>, s. 58–64 • reprodukcje współczesnych dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca, dyskusja • ćwiczenie plastyczne: projekt rysunkowy asamblażu lub instalacji 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość pojęcia awangardy i próby porównywania charakteru sztuki awangardowej i sztuki współczesnej o tradycyjnej formie • próba określenia w rozmowie i dyskusji walorów dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie • tworzenie projektu asamblażu lub instalacji przeciw przemocy i wykluczeniu, próba łączenia, rozmieszczania przedmiotów i form w przestrzeni w celu przekazania treści 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość pojęcia awangardy w sztuce i dokonywanie różnorodnych porównań charakteru i formy sztuki awangardowej i sztuki współczesnej o tradycyjnej formie • określanie w rozmowie i zajmowanie stanowiska w dyskusji na temat przesłania walorów, znaczenia dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
				<ul style="list-style-type: none"> • cienkopisem / kolorowymi flamastrami / kredkami ołówkowymi • praca z tekstem • podsumowanie i omówienie projektów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 		<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie projektu oryginalnego asamblażu lub instalacji przeciw przemocy i wykluczeniu, odpowiednie, zaskakujące łączenie przedmiotów, rozmieszczanie form w przestrzeni w celu przedstawienia treści społecznych, zaplanowanie ewentualnej realizacji projektu w warunkach szkolnych
15. Happening i performance, akcja plastyczna, environment – czyli jesteśmy w środku dzieła sztuki. / „Ochrona ginących gatunków”	I.1 I.2 I.3 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • happening • performance • akcja plastyczna • <i>environment</i> • instalacja 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 15. <i>Koncept, akcja, instalacja</i>, s. 61–64 • dokumentacja fotograficzna • zdjęcia wybranych happeningów, performance’ów, instalacji, dzieł land artu, sztuki publicznej • zdjęcia dzieł Christo, Césara • zdjęcia zwierząt zagrożonych wyginięciem, albumy przyrodnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • ćwiczenie plastyczne: tworzenie scenariusza i elementów plastycznych wybranego działania plastycznego różnymi technikami • prezentacja planu, projektu wybranego działania kluczowych elementów lub przeprowadzenie krótkiej akcji plastycznej, happeningu lub performance’u (praca indywidualna, zbiorowa, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie niektórych cech, specyfiki działań plastycznych trwających w czasie • orientacyjne określanie i próby porównywania dzieł land artu i sztuki publicznej • porównywanie niektórych cech dwóch wybranych działań • tworzenie planu, prostego scenariusza happeningu, performance’u, <i>environmentu</i> o tematyce ekologicznej związanej z ratowaniem ginących gatunków zwierząt • przeprowadzenie krótkiego działania plastycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • dokładna znajomość i określanie cech, specyfiki działań plastycznych trwających w czasie • dokładne określanie cech, sposobu realizacji, specyfiki, miejsc umieszczenia dzieł land artu i sztuki publicznej • porównywanie cech kilku działań plastycznych przebiegających w określonym czasie, podporządkowania ich zasadom kompozycji plastycznej, wykorzystywania światła, dźwięku, zmienności działania • tworzenie przemyślanego planu, ciekawego scenariusza happeningu, performance’u z elementami <i>body art</i>, <i>environmentu</i> o tematyce ekologicznej związanej z ratowaniem ginących gatunków zwierząt • przeprowadzenie krótkiego, ciekawego, zaskakującego działania plastycznego

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
16. Tworzymy zaskakujące obiekty sztuki, czyli o pięknie starego przedmiotu połączonego z obrazem	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • obraz (dzieło malarskie) • ikona • synteza, uproszczenie formy • happening • obiekt sztuki • rzeźba • tkanina • abakany • instalacja • <i>environment</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 16. <i>Sztuka polska światowego formatu</i>, s. 65–70 • karta pracy: <i>Sztuka wokół nas</i> • reprodukcje dzieł malarskich, zdjęcia rzeźb, instalacji, <i>environmentów</i>, abakanów polskich artystów 2. poł. XX wieku z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji i zdjęć • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: malarstwo plakatówkami lub akrylami połączone z wybranym przedmiotem • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowe) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość niektórych dzieł artystów polskich 2. poł. XX wieku • określanie niektórych cech twórczości Jerzego Nowosielskiego, Tadeusza Kantora, Adama Myjaka, Magdaleny Abakanowicz, Leona Tarasewicza • tworzenie obiektu sztuki z połączenia przedmiotu i obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość różnych charakterystycznych dzieł artystów polskich 2. poł. XX wieku • określanie wielu cech, różnorodności, specyfiki twórczości Jerzego Nowosielskiego, Tadeusza Kantora, Adama Myjaka, Magdaleny Abakanowicz, Leona Tarasewicza • tworzenie oryginalnego obiektu sztuki z połączenia przedmiotu i obrazu o ciekawej kompozycji, formie i przekazie
17. Wycieczka. Rysujemy z natury. Co jest ważniejsze – obserwacja rzeczywistości, interpretowanie świata po swoim czy też inspirowanie się naturą?	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja • interpretacja • inspiracja • wyobraźnia • realizm • ekspresja • deformacja • szkic • kompozycja • kolorystyka • proporcje 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 4. <i>Realizm, ekspresja i synteza</i>, s. 16–19; 7. <i>Odważne interpretacje – malarstwo</i>, s. 34–37 • reprodukcje wybranych dzieł realistycznych i ekspresyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatówkami lub pastelami olejnymi z natury • prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie różnic między sposobem nawiązywania i odchodzenia od przedstawiania rzeczywistości • szkicowanie, komponowanie pracy • tworzenie uproszczonej kompozycji barwnej wynikającej z wiernego obserwowania rzeczywistości lub wybranego sposobu nawiązania do niej 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie znaczenia natury w twórczości artystów i omawianie różnic między sposobem nawiązywania i odchodzenia od przedstawiania rzeczywistości • szkicowanie, komponowanie, tworzenie zamysłu pracy • tworzenie ciekawej, przemyślanej kompozycji barwnej będącej wynikiem wiernego obserwowania rzeczywistości lub wybranego sposobu nawiązywania do niej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Media w sztuce, sztuka w mediach						
18. O historii fotografii i jej rodzajach. Przekaz idei i myśli w fotografii – oryginalne zdjęcie kreacyjne. Światło w fotografii. / „Możliwe i niemożliwe” (fotomontaż)	I.1 I.2 I.5 I.6 II.2 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> fotografia, fotografia cyfrowa plan fotograficzny kadr, kompozycja kadru (symetryczna, asymetryczna), światło, faktura fotografia dokumentalna fotografia kreacyjna (artystyczna) fotografia reklamowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 17. <i>Fotografia</i>, s. 72–76 karta pracy: <i>Fotografia / temat, ujęcie, kadrowanie</i> cyfrowy aparat fotograficzny, statyw, reflektorek, lampka biurowa wybrane elementy do zaaranżowania fotografii kreacyjnej, np. parasol, kapelusz, owoce, świecznik, materiały do stworzenia tła 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca prezentacja zdjęć i reprodukcji praca z tekstem ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: fotografia cyfrowa, fotomontaż prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie specyfiki fotografii jako dziedziny sztuki orientacyjne określanie rodzajów fotografii rozpoznawanie i orientacyjne określanie rodzajów kompozycji oraz środków wyrazu w fotografii komponowanie prostej fotografii kreacyjnej, próba przekazania zamierzonej treści tworzenie prostego fotomontażu z niewielkiej ilości elementów 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie specyfiki fotografii jako dziedziny sztuki, jej historii i związków z malarstwem określanie zakresu, formy i tematyki fotografii dokumentalnej, kreacyjnej reklamowej rozpoznawanie i dokładne określanie rodzajów kompozycji i znaczenia światła, faktury oraz innych środków wyrazu w fotografii tworzenie oryginalnej kompozycji kreacyjnej zestawionej z nietypowych materiałów i przekazującej zamierzone treści tworzenie oryginalnego wieloelementowego fotomontażu
19. Nastrój przedstawienia – postać teatralna, dekoracje, rekwizyty i światło na scenie. / „Opuszczona i podniesiona kurtyna” (projekt kurtyny teatralnej)	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> teatr scena teatralna, kurtyna teatralna aktor, kostium teatralny, lalka, marionetka scenografia, dekoracje teatralne, światło 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 18. <i>Teatr</i>, s. 77–80 zdjęcia przedstawiające scenografię i kostiumy teatralne z wybranych źródeł wybrane zdjęcia kurtyn teatralnych z XIX i XX wieku, np. kurtyna Henryka Siemiradzkiego dla Teatru Słowackiego, projekt kurtyny Stanisława Wyspiańskiego, kurtyna Marii 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem prezentacja zdjęć rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycje techniką mieszaną (pastele olejne, malarstwo plakatówkami, kolaż z gazet) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość specyfiki teatru, elementów z historii teatru europejskiego orientacyjne określanie niektórych, wybranych elementów wpływających na kształt przedstawienia i jego oprawę plastyczną orientacyjne określanie znaczenia kurtyny teatralnej i wykorzystywanie wiedzy podczas wykonywania prostej kurtyny teatralnej prosty opis wyglądu sceny, aktorów, światła na scenie, kurtyn teatralnych na podstawie fotografii teatralnych i zdjęć kurtyn 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie specyfiki teatru, istotnych elementów z historii teatru europejskiego dokładne określanie istotnych elementów wpływających na kształt przedstawienia i jego oprawę plastyczną określanie rzeczywistego, umownego i symbolicznego znaczenia kurtyny teatralnej i wykorzystywanie wiedzy podczas wykonania oryginalnej kompozycji przedstawiającej opuszczoną lub podniesioną kurtynę ściśle związaną ze specyfiką teatru i przedstawienia

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			Jaremy dla Teatru Cricot 2 oraz kurtyna Sarah Crowner (według Marii Jaremy) • wybrane programy teatralne	• prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)		• szczegółowe opisywanie wyglądu sceny, dekoracji, aktorów, światła na scenie, kurtyń teatralnych na podstawie zdjęć teatralnych i fotografii kurtyń
20. Nastrój i światło w teatrze. Postać teatralna – kostium, maska, kukielka, marionetka. Rekwizyty zmieniające bieg wydarzeń	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	• scena teatralna • scenograf, scenografia • kostium teatralny, rekwizyt • różne rodzaje teatru (np. aktora, lalkowy, plastyczny) • różne rodzaje postaci teatralnych (aktor, kukła, marionetka) • performance • akcja plastyczna	• podręcznik: 19.–20. <i>Teatr plastyczny, performance</i> , s. 80–82 • karta pracy: <i>Teatr plastyczny – przestrzeń, forma, światło, ruch</i> • zdjęcia z wybranych przedstawień teatru dramatycznego i plastycznego • zdjęcia różnych postaci teatralnych – aktorów, kukielek marionetek • zdjęcia teatralnych scenografii, kostiumów lub projektów • lampki biurkowe, reflektorki z kolorowymi światłami • dowolny aparat cyfrowy	• pogadanka • praca z tekstem • prezentacja zdjęć • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycja suchymi pastelami, akwarelami z konturem cienkopisem lub kolorowa wydrapywanka w czarnym tuszu • prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość różnych rodzajów teatru, określanie wybranych różnic i podobieństw między nimi • orientacyjna znajomość symbolicznego znaczenia postaci, rekwizytów i scenografii w wybranym rodzaju przedstawienia teatralnego • orientacyjna znajomość i określanie zadań twórców w zakresie oprawy plastycznej przedstawienia teatralnego • orientacyjne określenie cech teatru plastycznego • prosty opis znaczenia światła i obrazu w teatrze plastycznym • tworzenie wybraną techniką prostej kompozycji przedstawiającej scenę teatralną, scenografię, postaci i światła na scenie	• dobra znajomość różnych rodzajów teatru, określanie istotnych różnic i podobieństw między nimi • dobra znajomość symbolicznego znaczenia postaci, rekwizytów i scenografii w różnych rodzajach przedstawień teatralnych • dobra znajomość i określanie zadań twórców przedstawienia teatralnego w zakresie oprawy plastycznej przedstawienia • dokładne określanie cech teatru plastycznego • wnikliwe opisywanie znaczenia światła i obrazu oraz podporządkowania ich zasadom kompozycji w teatrze plastycznym • tworzenie wybraną techniką oryginalnej kompozycji przedstawiającej scenę teatralną, scenografię, postaci i światła na scenie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
21. Szkolny happening, akcja plastyczna lub performance o treściach ekologicznych. / „Życie w krajobrazie z odpadów – miasto, rośliny, zwierzęta” lub „Ochrona ginących gatunków”	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • happening • performance • teatr plastyczny • akcja plastyczna • scenografia, kostium, rekwizyty 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 19. –20. <i>Teatr plastyczny, performance</i>, s. 80–82 • zdjęcia przedstawiające wybrane happeningi, performance, akcje plastyczne • materiały o wystawie twórczego recydingu „Najlepsze przetwory”, Warszawa, Królikarnia, październik 2013 • duże lustro • aparat fotograficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji i zdjęć • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: tworzenie rekwizytów i form przestrzennych, makijaży do wybranego działania plastycznego • prezentacja ćwiczenia • omówienie sposobu realizacji ćwiczeń i podsumowanie (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość cech teatru plastycznego, happeningu i performance’u oraz zauważanie niektórych różnic między nimi a tradycyjnymi przedstawieniami w teatrze dramatycznym • orientacyjne określanie znaczenia czasu i przestrzeni, nielogiczności przebiegu zdarzeń w działaniach parateatralnych • tworzenie prostego pomysłu przebiegu i elementów akcji plastycznej lub performance’u o charakterze ekologicznym • wykonywanie na twarzy lub odkrytych częściach ciała prostego makijażu nawiązującego do działania ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość cech teatru plastycznego, happeningu i performance’u oraz zauważanie istotnych różnic między nimi a tradycyjnymi przedstawieniami w teatrze dramatycznym (udział widzów i przypadkowych przechodniów, działania twórców na własnym ciele, oddzielenie widzów od sceny) • dokładne określanie znaczenia czasu i przestrzeni, nielogiczności przebiegu zdarzeń w działaniach parateatralnych • tworzenie oryginalnej przemyślanej akcji plastycznej lub performance’u o charakterze ekologicznym, tworzenie rekwizytów i scenariusza przebiegu wydarzenia • wykonywanie na twarzy i odkrytych częściach ciała oryginalnego makijażu związanego z działaniem ekologicznym
22. Film – twórcy i środki wyrazu. / „Daleko i blisko – różne plany filmowe. Znaczenie otoczenia, znaczenie postaci” (szkic)	I.1 I.6 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • kino nieme i film dźwiękowy • reżyser • scenarzysta, scenariusz, fabuła • operator, kadr, ruch kamery • scena filmowa • plan filmowy • montaż, montażysta 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 21. <i>Film – twórcy i środki wyrazu</i>, s. 83–85 • wybrane zdjęcia filmowe, krótki fragment wybranego filmu • Andrzej Wajda, <i>Rysunki z całego życia</i>, Warszawa 2011 • duża pusta rama obrazu lub rama zrobiona z papieru 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja zdjęć • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: szkic pastelami olejnymi lub suchymi • omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie specyfiki i złożonego charakteru dzieła filmowego • rozpoznawanie wybranych twórców dzieła filmowego i orientacyjne określanie znaczenia ich pracy w tworzeniu filmu • orientacyjne określanie środków wyrazu artystycznego związanych z dziełem filmowym • orientacyjna znajomość znaczenia ruchu kamery dla tworzonego planu filmowego i tworzenia kompozycji ilustrującej dwa różne plany filmowe 	<ul style="list-style-type: none"> • dokładne określanie specyfiki, złożonego charakteru dzieła filmowego, elementów historii kina związanych z przejściem od kina niemego do dźwiękowego • rozpoznawanie istotnych twórców dzieła filmowego i określanie znaczenia ich pracy w tworzeniu filmu • określanie ważnych, charakterystycznych środków wyrazu artystycznego związanych z dziełem filmowym • dobra znajomość znaczenia ruchu kamery dla tworzonego planu filmowego i tworzenia oryginalnej kompozycji ilustrującej dwa różne plany filmowe

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
23. Rodzaje filmu, film animowany. Wymyślamy postacie i uczymy je poruszania się w wymyślonym świecie	I.1 I.2 I.6 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> film fabularny, dokumentalny, oświatowy, animowany animacja reżyser film długometrażowy film krótkometrażowy zdjęcie filmowe animacja poklatkowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 22. <i>Rodzaje filmu, film animowany</i>, s. 86–88 wybrane kadry z różnych rodzajów filmu z różnych źródeł cyfrowy aparat fotograficzny 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka, rozmowa nauczająca prezentacja zdjęć, filmu ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: kompozycja tła i wykonywanie postaci do animacji wybraną techniką rysunkową lub malarską prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość różnych rodzajów planu filmowego i tworzenie prostej kompozycji barwnej ilustrującej dwa różne plany filmowe orientacyjna znajomość specyfiki i złożoności dzieła filmowego orientacyjna znajomość i określanie różnych rodzajów filmów i dokonywanie prostych porównań ich specyfiki orientacyjne rozpoznawanie specyfiki tworzenia filmu animowanego, pojęcia: animacja, animacja poklatkowa tworzenie prostej postaci oraz tła (scenografii) do rysunkowego filmu animowanego tworzenie zdjęć do animacji poklatkowej 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość specyfiki i złożoności dzieła filmowego dobra znajomość i określanie różnych rodzajów filmów oraz porównywanie ich charakterystycznych cech i specyfiki dobra znajomość specyfiki tworzenia filmu animowanego, pojęcia: animacja, animacja poklatkowa tworzenie oryginalnej postaci rysunkowej do filmu animowanego oraz ciekawego tła, świata, scenografii, w której się ona pojawi tworzenie zdjęć i zmontowanie prostej animacji poklatkowej
24. Komputer jako narzędzie artystyczne. Grafika komputerowa. Multimedialna prezentacja o regionie. / „Abstrakcja” (grafika komputerowa)	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.8	<ul style="list-style-type: none"> multimedia, multimedialny, prezentacja multimedialna realizacje interaktywne instalacje multimedialne realizacje interaktywne grafika komputerowa, grafika wektorowa, grafika rastrowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 23. <i>Komputer jako narzędzie artystyczne</i>, s. 89–91; 24. <i>Grafika komputerowa</i>, s. 92–94 przykłady dzieł multimedialnych i realizacji interaktywnych z wybranych źródeł (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja zdjęć i materiału ilustracyjnego praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: prezentacje multimedialne o regionie lub historii szkoły / abstrakcyjne grafiki komputerowe 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie specyfiki prezentacji i sztuki multimedialnej, grafiki komputerowej orientacyjne określanie specyfiki, cech prezentacji interaktywnych orientacyjne określanie sposobu odbioru interaktywnych instalacji multimedialnych orientacyjna znajomość sposobu tworzenia i zastosowania grafiki komputerowej orientacyjne określanie różnic między grafiką rastrową a wektorową orientacyjne określanie wyglądu i wykorzystywania dzieł grafiki 2D i 3D 	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość specyfiki prezentacji i sztuki multimedialnej, określanie elementów składowych dokładne określanie specyfiki, cech prezentacji interaktywnych określanie sposobu odbioru instalacji multimedialnych, zauważanie różnic w stosunku do odbioru tradycyjnych dzieł sztuki dobra znajomość sposobu tworzenia i zastosowania grafiki komputerowej dobra znajomość i dokładne określanie różnic, zastosowania grafiki rastrowej i wektorowej dobra znajomość, określanie wyglądu i sposobów wykorzystywania dzieł grafiki 2D i 3D, określanie związków grafiki z innymi dziedzinami sztuki

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> grafika 2D grafika 3D 	<ul style="list-style-type: none"> albumy, foldery o regionie, okolicy, historii i tradycjach regionalnych kronika szkoły przykłady grafik komputerowych komputer z oprogramowaniem do wykonania prezentacji i dostępem do internetu i oprogramowaniem graficznym drukarka kolorowa 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie podczas pracy zespołowej uproszczonej, bardzo krótkiej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach, tradycjach, wykorzystywanie jednego lub dwóch wybranych elementów składowych prezentacji tworzenie podczas pracy zespołowej uproszczonej, bardzo krótkiej prezentacji multimedialnej wykonywanie uproszczonej grafiki komputerowej za pomocą dostępnego programu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie dłuższej, przemyślanej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach i tradycjach, praca zespołowa z wykorzystywaniem wszystkich elementów składowych w prezentacji (obrazy np. fotograficzne, tekst, muzyka) tworzenie dłuższej, przemyślanej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach i tradycjach, praca zespołowa z wykorzystywaniem wszystkich elementów składowych w prezentacji (obrazy np. fotograficzne, tekst, muzyka) wykonywanie ciekawej pod względem formy plastycznej, złożonej grafiki komputerowej za pomocą dostępnego programu
Sztuka i rynek						
25. Grafika użytkowa, plakat. Projekt słupa ogłoszeniowego albo tablicy z plakatem zapraszającym na film lub koncert	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> grafika użytkowa grafika warsztatowa druk reklama plakat typografia, liternictwo znak plastyczny, złożony znak plastyczny reprodukovanie, powielanie, nakład 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 25. <i>Plakat i grafika użytkowa</i>, s. 96–99 karta pracy: <i>Grafika użytkowa</i> wybrane zdjęcia plakatów, okładek książkowych ilustracji, banknotów, znaczków pocztowych i innych dzieł grafiki użytkowej (lub eksponaty) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i eksponatów praca z tekstem ćwiczenie plastyczne: plakat, słup, tablica techniką mieszaną prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech, form i zastosowania grafiki użytkowej w życiu codziennym orientacyjne określanie znaczenia znaku plastycznego i liternictwa w różnych formach grafiki użytkowej orientacyjne określanie znaczenia typografii w grafice użytkowej orientacyjne określanie podobieństw i różnic między tradycyjną grafiką artystyczną a grafiką użytkową tworzenie prostego słupa ogłoszeniowego albo tablicy z ubogim w formie graficznej plakatem dotyczącym koncertu lub filmu 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie cech, form i zastosowania grafiki użytkowej w życiu codziennym znajomość i określanie znaczenia znaku plastycznego i liternictwa w różnych formach grafiki użytkowej określanie znaczenia typografii w grafice użytkowej określanie wielu istotnych różnic i podobieństw między tradycyjną grafiką artystyczną a grafiką użytkową tworzenie oryginalnego słupa ogłoszeniowego lub tablicy z ciekawym plakatem dotyczącym koncertu lub filmu; użycie nietypowej formy

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<ul style="list-style-type: none"> wybrany materiał ilustracyjny z podręcznika i innych źródeł 			graficznej i odpowiednie połączenie znaku plastycznego i tekstu
26. Rynek sztuki. Prawo autorskie. Katalog wystawy, zaproszenie na wernisaż i informacja prasowa o wystawie	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.5 III.8	<ul style="list-style-type: none"> prawo autorskie dzieła sztuki, dobra kulturowe, dobra intelektualne oryginał kopia replika reprodukcja plagiat pastisz 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>26. Rynek sztuki. prawo autorskie</i>, s. 100–102 reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł reprodukcje dzieł Leonarda da Vinci, Vincenta van Gogha, Pabla Picassa komputer z dostępem do internetu i z dostępnym oprogramowaniem graficznym 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem ćwiczenie prezentacja reprodukcji, plakatów, katalogów wystaw i rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycje katalogów, zaproszeń, informacji prasowych wykonanych tradycyjnymi technikami lub na komputerze podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia dzieł sztuki, dóbr kultury i ich wartości orientacyjne określanie znaczenia prawa autorskiego orientacyjne określanie prawa własności utworów tworzonych przez wielu twórców orientacyjne określanie sposobów naruszania prawa autorskiego tworzenie prostego zaproszenia, informacji prasowej i katalogu promującego wystawę znanego artysty 	<ul style="list-style-type: none"> określanie znaczenia dzieł sztuki, dóbr kultury i ich wartości dla społeczeństwa, galerii, domów aukcyjnych, kolekcjonerów określanie znaczenia prawa autorskiego oraz warunków publikowania utworów określanie prawa własności utworów tworzonych przez wielu twórców określanie różnych sposobów naruszania prawa autorskiego tworzenie ciekawego, oryginalnego zaproszenia, informacji prasowej, katalogu promującego wystawę znanego artysty
Estetyka i funkcjonalność otoczenia						
27. Architektura współczesna. Ukryć czy pokazać funkcję? Porównanie architektury i rzeźby. /	I.1 I.2 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> architektura współczesna urbanistyka architekt wyobraźnia projekt architektoniczny 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>27.–28. Architektura współczesna</i>, s. 104–112 karta pracy: <i>Architektura / forma i funkcja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja materiału ilustracyjnego praca tekstem dyskusja 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia wyobraźni, materiałów, znaczenia komputera w projektowaniu budowli i pracy architekta określanie wybranych form i prostych cech kompozycji współczesnych budowli na przykładzie znanej budowli 	<ul style="list-style-type: none"> określanie różnorodnego znaczenia wyobraźni, możliwości wykorzystania nowoczesnych materiałów, projektowania komputerowego w projektowaniu współczesnych budowli określanie różnorodności i bogactwa form architektury współczesnej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
„Budowla jak abstrakcyjna rzeźba”, „Budowla jak ażurowa forma przestrzenna i rusztowanie”.		<ul style="list-style-type: none"> kompozycja, statyka, dynamika, proporcje, kierunki, kontrasty budowla, bryła budowli zespół, kompleks architektoniczny elementy budowli, detale architektoniczne forma budowli funkcja budowli funkcjonalność budowli rzeźba abstrakcyjna forma przestrzenna 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia współczesnych budowli i rzeźb abstrakcyjnych o różnicowanej formie z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: projekty rysunkowe i modele brył architektonicznych podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna i / lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> dokonywanie prostych porównań rzeźb współczesnych i budowli architektonicznych pod względem różnic nieużytkowego i użytkowego charakteru dzieł, formy oraz funkcji, funkcjonalności budowli; operowanie częścią poznanych pojęć podczas porównań uczestniczenie w dyskusji o zbieżności zewnętrznej formy rzeźby i architektury tworzenie uproszczonego, schematycznego projektu i / lub modelu bryły współczesnej budowli nawiązującej do zwartej bryły rzeźbiarskiej albo ażurowej formy przestrzennej 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość i ciekawe, precyzyjne opisywanie kompozycji oraz proporcji, kontrastów kierunków i form brył i kompleksów architektonicznych znanych współczesnych obiektów architektonicznych porównywanie różnorodnych cech współczesnych budowli architektonicznych i współczesnych rzeźb abstrakcyjnych pod względem różnic użytkowego i nieużytkowego charakteru dzieł, formy, konstrukcji, cech kompozycji, proporcji, funkcji, funkcjonalności budowli; swobodne operowanie poznanymi pojęciami podczas dokonywania porównań aktywne uczestniczenie w dyskusji o zbieżności zewnętrznej formy rzeźby i architektury, znajdowanie ciekawych przykładów, wskazywanie związków i określanie ich przyczyn tworzenie ciekawego projektu i / lub modelu bryły współczesnej budowli nawiązującej do zwartej bryły rzeźbiarskiej albo ażurowej formy przestrzennej
28. Wnętrze. Jak mieszkało dawniej, jak mieszkamy dziś – co się zmienia? Dlaczego igloo nie powstanie na równiku? (dyskusja). /	I.1 I.2 I.3 I.4 II.3 III.6	<ul style="list-style-type: none"> estetyka estetyka otoczenia architektura wnętrz architekt wnętrz dizajn, dizajner wzornictwo przemysłowe rzemiosło artystyczne wyposażenie wnętrz 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 29.–30. <i>Wnętrze – estetyka i funkcjonalność</i>, s. 113–117 karta pracy: <i>Światło i kolor we wnętrzu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja materiału ilustracyjnego rozmowa, dyskusja praca z tekstem 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia estetyki otoczenia, w tym estetyki wnętrz, przestrzeni i mieszkania, wypoczynku i rekreacji jako najbliższej przestrzeni życia człowieka rozumienie znaczenia niektórych czynników determinujących formę mieszkań (czynniki cywilizacyjne, 	<ul style="list-style-type: none"> określanie i rozumienie znaczenia estetyki w życiu codziennym, w tym estetyki wnętrz, przestrzeni i mieszkania, wypoczynku i rekreacji jako najbliższej przestrzeni życia człowieka rozumienie wpływu wielu różnorodnych czynników determinujących formę mieszkań (czynniki cywilizacyjne, klimatyczne, społeczne); wskazywanie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Projekt wymarzonego pokoju – ja i moje zainteresowania. Pokój, w którym spotyka się cała rodzina. Taras, balkon, ogród – miejsce odpoczynku		<ul style="list-style-type: none"> • minimalizm • funkcja • funkcjonalność • ergonomia • ergonomiczny • ekologia • kompozycja, kolorystyka wnętrza • styl wnętrza • perspektywa zbieżna, perspektywa aksonometryczna • architektura zieleni, architektura krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia zróżnicowanych wnętrz i reprodukcje obrazów przedstawiających dawne wnętrza z wybranych źródeł • zdjęcia wnętrz z podręcznika • zdjęcia ogrodów, balkonów, tarasów z wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenie plastyczne: projekt wnętrza kredkami ołówkowymi lub kredkami akwarelowymi z konturem cienkopisem albo kolorowymi flamastrami • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	<p>klimatyczne); próba wskazywania ich w rozmowie i dyskusji</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumienie w podstawowym zakresie znaczenia funkcji, funkcjonalności, ergonomicznego charakteru pomieszczeń, przestrzeni, mebli, sprzętów dla zaspokajania potrzeb użytkowników, próba wydzielenia stref we wnętrzu • orientacyjne określanie znaczenia i wykorzystywanie niektórych środków plastycznych w projektowaniu wnętrza • rozumienie znaczenia ekologii we współczesnym wzornictwie przemysłowym związanym z wystrojem wnętrz • tworzenie uproszczonego projektu pokoju, przestrzeni przeznaczonej do odpoczynku (balkon, taras, ogród), próba zastosowania zasad funkcjonalizmu i wybranych zasad dotyczących kompozycji, kolorystyki, stylistyki 	<p>ciekawych przykładów w rozmowie i dyskusji</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumienie różnorodnego znaczenia funkcji, funkcjonalności, ergonomicznego charakteru pomieszczeń, przestrzeni, mebli, sprzętów dla zaspokajania potrzeb użytkowników, wydzielenie stref i traktów komunikacyjnych we wnętrzu • określanie istotnego znaczenia i wykorzystywanie różnych środków plastycznych dla uzyskania harmonijnej formy wnętrza • rozumienie zasadniczego znaczenia ekologii we współczesnym wzornictwie przemysłowym związanym z wystrojem wnętrz • tworzenie ciekawego, przemyślanego projektu pokoju, przestrzeni przeznaczonej do odpoczynku (balkon, taras, ogród), konsekwentne zastosowanie zasad funkcjonalizmu i zasad dotyczących kompozycji, kolorystyki, stylistyki
29. Powtórzenie wiadomości: język plastyki, środki artystycznego wyrazu, którymi posługujemy się, tworząc różne kompozycje plastyczne.	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.4	<ul style="list-style-type: none"> • kreska • barwa, barwy czyste i złamane, ciepłe i zimne, dopełniające, zjawisko powidoku, względność barw • plama barwna • gama kolorystyczna szeroka, wąska, tonacja, akcenty kolorystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje z podręcznika do kl. 7 ilustrujące zagadnienia powtórzeniowe • reprodukcje z podręczników do kl. 4, 5, 6 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie: wykonywanie planszy gry różnymi technikami, prostych szkiców lub prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • ogólna znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tworzenia i odbioru dzieła, jego elementów, środków artystycznego wyrazu, pojęć języka plastyki związanych z wiedzą o kresce, barwie, zasadach kompozycji, światłocieniu i perspektywie • pobieżne powtarzanie i zauważanie zagadnień w charakterystycznych dziełach 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tworzenia i odbioru dzieła, jego elementów, środków artystycznego wyrazu, pojęć języka plastyki związanych z wiedzą o kresce, barwie, zasadach kompozycji, światłocieniu i perspektywie • pełne, dokładne utrwalenie zagadnień powtórzeniowych i zauważanie poznanych środków artystycznych

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Quiz, pytania, gra planszowa lub kolorowe prezentacje		<ul style="list-style-type: none"> faktura walor światłocień cieniowanie, modelunek kompozycja statyczna, dynamiczna, otwarta, zamknięta, rytmiczna, symetryczna układ rzędowy, pasowy, kulisowy, plany obrazu perspektywa linearna, malarska, powietrzna, architektura wnętrz dizajn, dizajner architektura zieleni wzornictwo przemysłowe rzemiosło artystyczne funkcja funkcjonalny ergonomia, ergonomiczny 	<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje z innych źródeł karta pracy: <i>Sprawdź swoją wiedzę. Plastyczny warsztat pracy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowanie omawianych zagadnień (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie uproszczonej pod względem graficznym planszy do gry tworzenie prostej prezentacji ilustrującej wybrane pojęcie 	w znanych dziełach o zróżnicowanej formie i charakterze <ul style="list-style-type: none"> tworzenie ciekawej pod względem graficznym planszy do gry tworzenie prostych prezentacji, bardzo trafnie ilustrujących pojęcia
30. Powtórzenie wiadomości: dziedziny sztuki, rodzaje tradycyjnych i współczesnych dzieł, tematy w plastyce, instytucje kultury.	I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.4	<ul style="list-style-type: none"> malarstwo grafika rzeźba rysunek architektura rzemiosło artystyczne wzornictwo przemysłowe portret pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje z podręcznika do kl. 7 ilustrujące zagadnienia powtórzeniowe reprodukcje podręczników do klasy 4, 5, 6 reprodukcje z innych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie: wykonywanie planszy gry różnymi technikami, prostych szkiców lub prezentacji podsumowanie 	<ul style="list-style-type: none"> ogólna znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tradycyjnych dziedzin sztuki, tematów dzieł plastycznych oraz nowych dzieł sztuki, instytucji kultury pobieżne powtarzanie i zauważanie zagadnień w wybranych dziełach i materiale ilustracyjnym tworzenie uproszczonej pod względem graficznym planszy do gry 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tradycyjnych dziedzin sztuki, tematów dzieł plastycznych oraz nowych dzieł sztuki, instytucji kultury pełne, dokładne utrwalenie zagadnień powtórzeniowych i zauważanie cech poznanych dziedzin sztuki, tematów dzieł, nowych dzieł, instytucji kultury

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Quiz, pytania lub gra planszowa lub kolorowe prezentacje		<ul style="list-style-type: none"> • martwa natura • scena rodzajowa • abstrakcja • happening • performance • asamblaż • <i>emballage</i> • <i>environment</i> • muzeum • skansen • galeria • wystawa • wernisaż • plakat • billboard • katalog • fotografia • teatr • film • multimedia • prawo autorskie • oryginał • plagiat 	<ul style="list-style-type: none"> • karta pracy: <i>Warszat i dzieło artysty</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie prostej prezentacji w orientacyjny sposób ilustrującej wybrane pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie ciekawej pod względem graficznym planszy do gry • tworzenie prezentacji trafnie ilustrującej wybrane pojęcie